

NIEUWSBRIEF • RECHTSPRAAK EUROPA

Inhoud

In deze nieuwsbrief vindt u de volgende onderwerpen:

(Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken op het betreffende rechtsgebied.)

Inhoud.....	1
Leeswijzer.....	4
Deel I – Rechtspraak.....	5
Aanbesteding en overheidsopdrachten.....	5
Arbeid, sociale zekerheid, sociaal recht en vrij verkeer werknemers.....	7
Asiel, migratie, Schengen, Unieburgerschap.....	12
Belastingen.....	16
Belastingen, accijns.....	17
Belastingen, btw.....	17
Belastingen, douane, tariefindeling.....	20
Belastingen, vennootschapsbelasting.....	20
Bescherming financiële belangen EU.....	21
Bestuursrecht.....	21
Brexit.....	22
Civiel.....	23
Consumenten.....	23
COVID-19.....	26
Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek.....	26
Diensten, elektronische communicatiediensten.....	27
Digitale markt en social media.....	28

Maandelijks overzicht van de rechtspraak van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU).

De Nieuwsbrief Rechtspraak Europa is een samenvoeging van de Nieuwsbrief Rechtspraak Europa (Marc de Werd/Hof Amsterdam) en de GCE-nieuwsbrief (Joanne Bik/LBVR).

Kernredactie: Joanne Bik, Doeke Kingma, Mariëlle Leenaers. Vaste medewerkers: Sophie Abelsma, Roel Andrea, Jos Beckers, Anouk Biersteker, Anne-Marie ten Bosch, Stella van Gennip, Nicolien Keerweer, Nadine Laatsch, Suus Pesch, Charlotte Roseboom, Nynke Veenstra en Bonita van Vliet.

Rechtspraak Europa komt tot stand door een samenwerkingsverband tussen het Gerechtshof Amsterdam en het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (LBVR), en wordt gepubliceerd op de website van de rechtspraak en op MKO (alleen intern). Het archief is te raadplegen op rechtspraak.nl.

Rechtspraak Europa rechtstreeks ontvangen? Stuur een mail naar RechtspraakEuropa@rechtspraak.nl om te worden toegevoegd aan de verzendlijst.

Discriminatie	29
Eigendomsrecht.....	31
Energiemarkt	31
Erfrecht en erfbelasting	32
Familieleven, familierecht en rechten van het kind	32
Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie	34
GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.....	36
Geografische oorsprongsbenaming	37
Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering	37
Godsdienstvrijheid	38
Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen	38
Handel en anti-dumping	39
Hof van Justitie EU	39
Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen.....	40
IE - Intellectuele eigendom	40
Institutioneel	43
IPR.....	44
Kansspelen.....	46
Landbouw en visserij.....	46
LHBT-rechten	47
Luchtvaart.....	48
Mededinging	49
Milieu, natuur, duurzame energie.....	52
Ne bis in idem.....	55
Onderwijs.....	56
Oekraïne	57
Overlevering en uitlevering.....	57
Prejudiciële procedure HvJ.....	58
Privacy en persoonsgegevens	59
Procesrecht en recht op eerlijk proces	61
Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht.....	62
Rechtsbeginselen EU	63
Rechtsstaat en rechterlijke macht	63
Recht op leven.....	64
Staatssteun.....	64
Strafrecht	65
Terrorisme en witwassen.....	67
Verkiezingen en kiesrecht	67

Vervoer en reizen	67
Verzekeringen	69
Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid	69
Vrijheid van vereniging	71
Deel II – Algemeen	73
Cursus en opleiding	73
Nieuwsbrieven	75
NL zaken bij het HvJEU.....	76
NL prejudiciële verwijzingen	76
NL zaken bij het EHRM	77
Verzoeken Protocol no. 16 EVRM.....	77

Leeswijzer

De redactie heeft ervoor gekozen om de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) en van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJEU) en het Gerecht per rubriek gezamenlijk aan te bieden. De toenemende vervlechting van het EU recht en het EVRM sinds het Verdrag van Lissabon (2009) is met name zichtbaar op het terrein van de grondrechtenbescherming. Deze ontwikkeling naar een Europees ius commune maakt dat beide kenbronnen in een juridische casus gelijktijdig relevant kunnen zijn. De redactie wil aldus recht doen aan die Europese realiteit.

- Om sneller te scrollen: klik op tweede icoon van boven “bladwijzers”, de index blijft dan in de linkerkolom staan.
- De nieuwsbrief is ingedeeld in alfabetisch gerangschikte onderwerpen.
- Prejudiciële verwijzingen bevatten een link naar de verwijzingsuitspraak op de website van het ECER. Voor de samenvattingen wordt gebruik gemaakt van de samenvattingen van ECER. Als de verwijzing nog niet beschikbaar is verwijst de link, voorzien van een * naar de algemene pagina van ECER.

Volledigheid en selectiecriteria

- Voor wat betreft de Europese uitspraken streeft de redactie ernaar een volledig overzicht te geven van de voor Nederland relevante uitspraken.
- Alle prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten worden opgenomen in de nieuwsbrief.
- De Nederlandse uitspraken die in de nieuwsbrief staan, worden opgenomen omdat er een blog over is of omdat iemand de redactie heeft gewezen op een bepaalde uitspraak. Het overzicht van de Nederlandse jurisprudentie is dus niet volledig. Signalering van een relevante Nederlandse uitspraak wordt zeer op prijs gesteld.
- De redactie houdt ontwikkelingen bij via Twitter, Legal Intelligence etc. Uiteraard is dit overzicht niet volledig. Datzelfde geldt voor opleidingen, literatuur en noten bij arresten. Ook hiervoor geldt dat signalering door lezers op prijs wordt gesteld.

Deel I – Rechtspraak

Aanbesteding en overheidsopdrachten

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak C-719/20 – Comune di Lerici – Italië – ECLI:EU:C:2022:372 – geen conclusie – arrest

Overheidsopdracht - Beheer van afvalstoffen – ‚Inhousegunning‘

Richtlijn 2014/24/EU. De zaak gaat over de goedkeuring van een plan waarbij aan ACAM Ambiente SpA het afvalbeheer van deze gemeente wordt gegund tot en met 2028.

Hof: Richtlijn 2014/24/EU verzet zich tegen een nationale regeling of praktijk op grond waarvan de uitvoering van een overheidsopdracht, die oorspronkelijk zonder oproep tot indiening van offertes is gegund aan een inhouse-entiteit en waarop de aanbestedende dienst gezamenlijk met andere diensten toezicht uitoefende zoals op zijn eigen diensten, automatisch wordt voortgezet door de marktdeelnemer die deze entiteit heeft verworven aan het einde van een aanbestedingsprocedure, wanneer die aanbestedende dienst geen dergelijk toezicht uitoefent op die marktdeelnemer en niet deelneemt aan het kapitaal ervan.

- 📌 EU-Hof: bij voortzetting van een inhouse-entiteit door een marktdeelnemer gelden inbestedingseisen van toezicht en kapitaaldeelname eveneens (ECER)

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 5 mei 2022 – gevoegde zaken C-68/21 en C-84/21 – Iveco Orecchia – Italië – ECLI:EU:C:2022:365 – conclusie

Overheidsopdracht voor levering van reserveonderdelen voor autobussen – Gelijkwaardige reserveonderdelen - EG typegoedkeuring

Richtlijn 2014/25/EU. Richtlijn 2007/46/EG. In Italië hebben twee overheidsondernemingen die in hun respectieve gemeenten (Mantua en Brescia) verantwoordelijk zijn voor het stedelijk en interstedelijk vervoer van personen een openbare aanbesteding uitgeschreven voor de levering van reserveonderdelen voor autobussen. De reserveonderdelen konden zowel originele Iveco-onderdelen zijn, dat wil zeggen onderdelen voor voertuigen van datzelfde merk, als daaraan gelijkwaardige onderdelen.

Na de gunning van de opdrachten voor leveringen heeft een niet-geselecteerde inschrijver twee beroepen ingesteld waarin de vraag aan de orde is of de „gelijkwaardige reserveonderdelen” moesten beschikken over een EG-typegoedkeuring overeenkomstig richtlijn 2007/46/EG.

De verwijzende rechter (*Consiglio di Stato*) wil weten of de goedkeuring noodzakelijk is voor de levering van gelijkwaardige reserveonderdelen dan wel of de overlegging – samen met de inschrijving – van een verklaring van gelijkwaardigheid aan het goedgekeurde origineel volstaat.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 10, lid 2, artikel 19, lid 1, en artikel 28, lid 1, van richtlijn 2007/46/EG moeten aldus worden uitgelegd dat wanneer bij de aanbesteding van een overheidsopdracht voor de levering van reserveonderdelen voor autobussen die bestemd zijn voor het openbaar vervoer wordt toegestaan dat er gelijkwaardige reserveonderdelen worden aangeboden waarvoor op grond van een van de in bijlage IV bij die richtlijn vermelde regelgevingen goedkeuring is vereist, inschrijvers het EG-typegoedkeuringscertificaat moeten overleggen en de overlegging van alleen een verklaring van gelijkwaardigheid niet volstaat.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 10 juni 2020 (ECER 4.5.2022) – C-215/22 – Research Consorzio Stabile e.a.

Openbare aanbesteding voor de bouw van een ziekenhuis - Onderaanneming

Richtlijn 2014/24/EU. Een van de verzoekers treedt op als aanbestedende dienst van de regio Apulië en heeft een openbare aanbesteding uitgeschreven voor de gunning van werken voor de bouw van een nieuw ziekenhuis. Na de selectieperiode heeft de partij die aan het einde van de selectieprocedure als tweede gerangschikt, beroep ingesteld tegen het definitieve gunningsbesluit. De winnende partij heeft incidenteel beroep ingesteld. De rechter in eerste aanleg heeft zowel het beroep ten principale als het incidentele beroep gedeeltelijk toegewezen. Vervolgens hebben alle verzoekers alle drie afzonderlijk hoger beroep ingesteld tegen het vonnis in eerste aanleg.

De vraag is of het Unierecht zich verzet tegen een uitlegging van de Italiaanse nationale regeling inzake noodzakelijke onderaanneming op grond waarvan een inschrijver die niet over de verplichte kwalificatie in een of meer subcategorieën beschikt, het ontbrekende vereiste niet mag aanvullen door een beroep te doen op meerdere onderaannemers, of door de bedragen die overeenkomen met de kwalificaties waarover deze onderaannemers beschikken bij elkaar op te tellen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 7 maart 2022 (ECER 9.5.2022) – C-186/22 – Sad Trasporto Locale

Concessies - Personenvervoerdiensten – Spoorweg- en kabelbaaninstallaties

Verordening (EG) nr. 1370/2007. Richtlijn 2014/23/EU. Richtlijn 2014/24/EU. Richtlijn 2014/25/EU. Hoger beroep ingesteld bij de hoogste bestuursrechter tegen de uitspraak van de bestuursrechter in eerste aanleg houdende verwerping van het beroep tot nietigverklaring van de besluiten van de autonome provincie Bolzano inzake de gunning „in house” van openbaarvervoersdiensten met bepaalde spoorweg- en kabelbaaninstallaties.

De vraag is o.a. of verordening 1370/2007 van toepassing is op een overeenkomst van gemengde aard die diensten voor personenvervoer per spoor en diensten voor personenvervoer per kabel omvat.

RECHTSPRAAK NL - Rechtbank Den Haag - 4 mei 2022 - ECLI:NL:RBDHA:2022:4332

Aanbesteding taxivervoer

Richtlijn 2004/18. Vervolg op o.a. HvJEU 14 december 2016, NJ 2018, 206 en Hoge Raad 6 juni 2018, ECLI:NL:HR:2018:1096, waarin is geoordeeld dat de Staat (VWS) de opdracht niet had mogen gunnen aan de nr. 1 in de aanbesteding (de Combinatie). De nr. 2 in de aanbesteding (Connexion) vordert schadevergoeding (gederfde winst). De vordering wordt afgewezen, vanwege het ontbreken van causaal verband. Gelet op de uitspraak van het HvJEU zou de opdracht opnieuw zijn aanbesteed. Connexion heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat zij die heraanbesteding zou hebben gewonnen.

OVERIG

Commissie en Hoge Vertegenwoordiger presenteren gezamenlijke mededeling over een EU-kader voor overheidsopdrachten voor defensie (ECER)

Arbeid, sociale zekerheid, sociaal recht en vrij verkeer werknemers

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBELISSING – 26 april 2022 - De Kok t. Nederland – persbericht 19.5.22 – beslissing - 1443/19 - ECLI:CE:ECHR:2022:0426DEC000144319

Verplichte basiszorgverzekering

Artikel 8 EVRM. Artikel 9 EVRM. Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Klager is van mening dat de verplichte Nederlandse basiszorgverzekering in strijd is met diverse verdragsbepalingen.

EHRM: tegen de achtergrond van de ruime beoordelingsvrijheid die de verdragsstaten op grond van vaste rechtspraak hebben waar het gaat om het afwegen van het algemeen belang dat met een inbreuk wordt gediend tegen het persoonlijke belang van degene op wiens recht inbreuk wordt gemaakt zijn de klachten onvoldoende onderbouwd (artikel 8 EVRM en artikel 1 EP). Wat betreft artikel 9 EVRM heeft te gelden dat klagers kritische houding ten opzichte van de conventionele geneeskunde – overigens ook naar klagers eigen stelling in de nationale procedure – geen gewetensbezwaar vormt en (derhalve) niet wordt beschermd onder deze bepaling. Het beroep op artikel 6 EVRM wordt (eveneens) niet-ontvankelijk verklaard.

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-265/20 – Universiteit Antwerpen e.a. – België – ECLI:EU:C:2022:361 – geen conclusie – arrest

Deeltijdarbeid – Vaste aanstelling

Richtlijn 97/81/EG. Raamovereenkomst EVV, Unice en CEEP inzake deeltijdarbeid, Clausule 4, punt 1. Het betreft een geding tussen F.N. enerzijds en de Universiteit Antwerpen, een voormalige vicerector, een voormalige rector en voormalige decanen van deze universiteit, de Vlaamse Autonome Hogeschool Hogere Zeevaartschool en een voormalige directeur van deze instelling anderzijds wegens de beweerde onrechtmatige beëindiging van de aanstelling van F.N. als hoogleraar van de Universiteit van Antwerpen.

Hof: Clausule 4, punt 1, van de raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, verzet zich tegen een nationale regeling en een nationale praktijk volgens welke een lid van het academisch personeel met een voltijdse onderwijsopdracht automatisch vast wordt benoemd, zonder andere objectieve reden dan het feit dat hij die opdracht voltijds uitoefent, terwijl een lid van het academisch personeel met een deeltijdse onderwijsopdracht ofwel vast wordt benoemd ofwel tijdelijk wordt aangesteld.

De op 6 juni 1997 gesloten raamovereenkomst inzake deeltijdarbeid, die is opgenomen in de bijlage bij richtlijn 97/81, zoals gewijzigd bij richtlijn 98/23, moet aldus worden uitgelegd dat zij voor de werkgever die een deeltijdwerker in dienst neemt, geen enkele eis stelt aan de berekeningswijze van het percentage dat deze deeltijdse opdracht vertegenwoordigt ten opzichte van een vergelijkbare voltijdse opdracht.

- EU-Hof: automatische vaste benoeming mag niet worden voorbehouden aan academisch personeel met een voltijdse onderwijsopdracht (ECER)

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-405/20 – BVAEB – Oostenrijk – ECLI:EU:C:2022:347 – conclusie – arrest

Gelijke beloning mannelijke en vrouwelijke werknemers - Degressieve aanpassing van bedrag van ouderdomspensioenen

Artikel 157 VWEU, Protocol nr. 33. Richtlijn 2006/54/EG. Het Hof heeft reeds in het arrest Defrenne II de rechtstreekse werking erkend van artikel 119 EEG-Verdrag (thans artikel 157 VWEU). Ingevolge het arrest van 17 mei 1990, Barber, zaak C-262/88 is artikel 119 EEG-Verdrag van toepassing op ondernemings- en sectorale regelingen inzake sociale zekerheid, maar kan

op de rechtstreekse werking van dit artikel geen beroep worden gedaan om aanspraak te maken op een pensioen vanaf een tijdstip gelegen vóór de datum van dit arrest. Deze rechtspraak is thans gecodificeerd in Protocol nr. 33 ad artikel 157 VWEU en in richtlijn 2006/54/EG. In casu zijn verzoekers in het hoofdgeding gepensioneerde Oostenrijkse mannen die als federaal ambtenaar werkzaam zijn geweest. Bij de nationale regeling inzake de aanpassing van de ouderdomspensioenen voor 2018 is een degressieve verhoging doorgevoerd met volledige uitsluiting van de aanpassing boven een bepaald pensioenbedrag, wat tot gevolg heeft gehad dat hun pensioenen niet of nauwelijks zijn gestegen, in tegenstelling tot die van gepensioneerden die lagere pensioenen ontvangen.

Verzoekers in het hoofdgeding hebben betoogd dat deze regeling indirecte discriminatie op grond van geslacht opleverde, aangezien de federale ambtenaren die de hoogste ouderdomspensioenen ontvangen, overwegend mannen zijn.

Hof: Protocol nr. 33 ad artikel 157 VWEU dat aan het VWEU is gehecht en artikel 12 van richtlijn 2006/54/EG moeten aldus worden uitgelegd dat de beperking in de tijd van de gevolgen van het beginsel van gelijke beloning van mannelijke en vrouwelijke werknemers waarin deze bepalingen voorzien, niet geldt voor een ná de in deze bepalingen vastgestelde datum toepasselijke nationale regeling die voorziet in een jaarlijkse aanpassing van de op grond van een ondernemings- of sectorale regeling inzake sociale zekerheid toegekende pensioenuitkeringen.

Artikel 157 VWEU en artikel 5, onder c), van richtlijn 2006/54 verzetten zich niet tegen een nationale regeling die voorziet in een jaarlijkse degressieve aanpassing van het bedrag van de ouderdomspensioenen van nationale ambtenaren op basis van de hoogte van dat bedrag, met volledige uitsluiting van de aanpassing boven een bepaald pensioenbedrag, ingeval deze regeling een aanzienlijk groter aantal mannelijke dan vrouwelijke begunstigen treft, voor zover die regeling op coherente en stelselmatige wijze beoogt de duurzame financiering van de ouderdomspensioenen te verzekeren en het verschil tussen de niveaus van de door de staat betaalde pensioenen te verkleinen, zonder verder te gaan dan hetgeen noodzakelijk is om die doelstellingen te bereiken.

- E EU-Hof: jaarlijkse degressieve aanpassing van ouderdomspensioenbedragen van ambtenaren is onder voorwaarden niet indirect discriminerend ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-101/21 – H.J. – Tsjechië – ECLI:EU:C:2022:356 – geen conclusie – arrest

Bescherming van werknemers bij insolventie van de werkgever - Niet betaald salaris - Directeur en lid statutair orgaan – Begrip werknemer

Richtlijn 2008/94/EG. De zaak gaat over een verzoek tot betaling van door een insolvente onderneming niet-betaalde bezoldigingen.

Hof: Artikel 2, lid 2, en artikel 12, onder a) en c), van richtlijn 2008/94/EG verzetten zich tegen nationale rechtspraak volgens welke een persoon die op basis van een naar nationaal recht geldige arbeidsovereenkomst cumulatief de functie van directeur en die van lid van het statutaire orgaan van een handelsvennootschap uitoefent, niet kan worden gekwalificeerd als werknemer in de zin van deze richtlijn en dus niet in aanmerking kan komen voor de door die richtlijn geboden waarborgen.

HvJ – ARREST – 19 mei 2022 – zaak C-33/21 – INAIL en INPS – Italië – ECLI:EU:C:2022:402 – persbericht – geen conclusie – arrest

Migrerende werknemers – Sociale zekerheid – Begrip ‚thuisbasis‘ – Vliegend personeel – Werknemers die hun werkzaamheden in loondienst op het grondgebied van twee of meer lidstaten uitoefenen

Verordening (EEG) nr. 1408/71. Verordening (EG) nr. 883/2004. Het betreft een geding tussen Italiaanse SZ instellingen en Ryanair over de weigering van Ryanair DAC om bij deze instellingen verzekeringen af te sluiten voor het aan de luchthaven van Orio al Serio (Bergamo, Italië) verbonden rondreizende personeel.

Het Hof oordeelt dat op het vliegend personeel van Ryanair dat niet is gedekt door E101-formulieren en 45 minuten per dag werkt in de voor de bemanning bestemde ruimte van deze luchtvaartmaatschappij op de luchthaven van Bergamo en zich de rest van de arbeidstijd aan boord van de vliegtuigen van deze luchtvaartmaatschappij bevindt, de Italiaanse socialezekerheidswetgeving van toepassing is.

- E** Italiaanse socialezekerheidswetgeving toepasselijk op werknemers vliegveld Bergamo. ([VN-Vandaag-2022/1219](#))
- E** EU-Hof: crewroom op luchthaven kan als thuisbasis van vliegtuigbemanning worden aangemerkt ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië - 22 maart 2022 (ECER 24.5.22) - C-218/22 - Comune di Copertino*

Organisatie van arbeidstijd – Uitbetaling niet opgenomen vakantiedagen - Werknemer in overheidsdienst

Richtlijn 2003/88/EG. Verzoeker heeft vrijwillig ontslag genomen nadat hij het minimale aantal bijdragejaren had bereikt. Hij heeft de maximumleeftijd voor het ontstaan van het recht op pensioen dus niet afgewacht, maar heeft besloten om vrijwillig uit dienst te treden op het ogenblik waarop hij op grond van zijn aantal bijdragejaren met pensioen kon gaan. Bijgevolg valt zijn situatie onder de gevallen waarop het verbod op uitbetaling wegens de noodzaak van beheersing van de overheidsuitgaven van toepassing is. Deze uitlegging, waarmee de verwijzende rechter het niet eens is, lijkt af te wijken van de uitlegging die het Hof ter zake heeft gegeven. Met name het arrest job-medium (C-233/20), lijkt de uitzonderingen op de uitbetaling van niet-opgenomen vakantie te beperken. De vraag is o.a. of richtlijn 2003/88 in de weg staat aan een nationale regeling die wegens de noodzaak van beheersing van de overheidsuitgaven en organisatorische eisen van de publieke werkgever voorziet in een verbod op uitbetaling van vakantiedagen in geval van vrijwillig ontslag van een werknemer in overheidsdienst.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 18 november 2021 (ECER 24.5.22) - C-732/21 t/m C-738/21 - Glavna direksia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto“ e.a*

Arbeidstijden – Overwerk - Nachtdienst - Ambtenaren

Richtlijn 2003/88/EG. Richtlijn 89/391/EEG. De vraag is o.a. of het toelaatbaar is dat werknemers van wie het werk wordt geregeld door een bijzondere wet en meer rechten genieten dan werknemers van wie het werk wordt geregeld door de algemene wettelijke regeling, minder gunstige voorwaarden genieten ten aanzien van andere rechten, zoals de verplichting om 8 uur nachtarbeid te verrichten, en of zij minder bescherming genieten.

Zie ook: C -529/21 t/m C-536/21 - Glavna direksia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto“ e.a.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 22 maart 2022 (ECER 17.5.22) - C-112/22 en C-223/22 CU e.a.*

Basisinkomen – Derdelander

Verordening (EU) nr. 492/2011. Richtlijn 2003/109/EG. Richtlijn 2011/95/EU. Verdachten in beide zaken hebben een aanvraag ingediend voor een basisinkomen voor ingezetenen. Zij hebben daarbij valselijk verklaard te voldoen aan de eis van tien jaar verblijf in Italië op het tijdstip van de aanvraag. Verdachten hebben bedragen van 3 186,66 EUR en 3 414,40 EUR ontvangen.

De vraag is o.a. of een nationale regeling die een verblijf van tien jaar (waarvan de laatste twee jaar ononderbroken) als voorwaarde stelt om in aanmerking te komen voor een socialezekerheidsmaatregel als het basisinkomen, dat tot doel heeft een bestaansminimum te garanderen, in strijd is met het Unierecht, voor zover die regeling een derdelander anders behandelt dan de eigen staatsburgers die op het nationale grondgebied wonen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 7 maart 2022 (ECER 16.5.22) - C-190/22 - Presidenza del Consiglio dei Ministri*

Raamovereenkomst – Overeenkomsten voor bepaalde tijd - Rechtspositie vredesrechter

Richtlijn 1999/70/EG. Verzoekster heeft ononderbroken de functies van vrederechter uitgeoefend van 2002 tot 2020 – de datum waarop haar ambt automatisch had moeten aflopen omdat zij de leeftijd van 68 jaar bereikte. De Italiaanse wetgever heeft de regeling inzake honoraire rechters hervormd. Honoraire rechters die op de datum van inwerkingtreding van dat wetsbesluit in dienst waren, zoals de verzoekende vrederechter, worden voor onbepaalde tijd op een uitputtende lijst geplaatst tot zij de leeftijd van 70 jaar bereiken, en niet langer 68 jaar, zoals ook het geval is voor beroepsrechters.

De vraag is o.a. of een nationale regeling die zonder objectieve redenen de verzoekende vrederechter discrimineert ten aanzien van de arbeidsvoorwaarden ten opzichte van vergelijkbare beroepsrechters, verenigbaar is met het Unierecht.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 14 februari 2022 (ECER 4.5.2022) – C-206/22 – Sparkasse Südpfalz

COVID 19 – Reeds verleende vakantiedagen die samenvallen met verplichte thuisquarantaine - Opnemen verlof

Richtlijn 2003/88/EG. Verzoeker is sinds 2003 bij verweerster voltijds werkzaam. Verzoeker had ontspanningsverlof gekregen voor de periode van 3 tot en met 11 december 2020. Echter, vanwege contact met iemand met Corona is verzoeker in thuisquarantaine geplaatst in dezelfde periode. Verzoeker heeft verzocht om het aantal dagen ontspanningsverlof die overeenkwamen met het tijdvak van de verplichte quarantaine over te dragen. Verweerster heeft dat verzoek afgewezen.

De vraag is of werknemers die gedurende vakantie die door de werkgever reeds was verleend, op bevel van de overheid in quarantaine worden geplaatst, recht hebben op de latere toekenning van de vakantiedagen voor het betreffende tijdvak.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 28 oktober 2021 (ECER 6.5.2022) – C-184/22 en C-185/22 – KfH Kuratorium für Dialyse und Nierentransplantation e.a.*

Deeltijdwerk – Compensatie voor overuren - Gelijke behandeling

Richtlijn 2006/54/EG. Richtlijn 97/81/EG. Verweerder is een aanbieder van ambulante dialysezorg, die op verschillende locaties in heel Duitsland actief is. De algemene collectieve arbeidsovereenkomst (MTV) is van toepassing op alle locaties van verweerder. Verzoekster is

voor verweerder werkzaam in deeltijd (40 % van de normale wekelijkse arbeidstijd van een voltijdwerker) Verzoekster heeft overuren gewerkt. Verweerder heeft verzoekster voor deze uren geen toeslag betaald, noch heeft hij een met de toeslag overeenstemmend tegoed opgenomen in verzoeksters arbeidstijdrekening. Verzoekster vordert een met de toeslagen overeenstemmend tegoed op haar arbeidstijdrekening en tevens verzoekt zij om betaling van een vergoeding.

De vraag is onder andere of de situatie dat een nationale regeling in een collectieve arbeidsovereenkomst, volgens welke toeslagen voor overuren alleen worden betaald voor werkuren die buiten de normale arbeidstijd van een voltijdwerker worden gepresteerd, een verschil in behandeling tussen voltijdwerkers en deeltijdwerkers inhoudt, verenigbaar is met artikel 157 VWEU alsmede artikel 2, lid 1, onder b), en artikel 4, eerste volzin, van richtlijn 2006/54/EG.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Spanje – 21 december 2021, 22 december 2021 en 3 februari 2022 (ECER 10.5.2022) – C-59/22, C-110/22 en C-159/22 – Consejería de Presidencia e.a.*

Opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd – Vast dienstverband - Overheidswerkgever

Richtlijn 1999/70/EG. In alle zaken hebben verzoekers een vordering ingesteld tegen hun werkgever (verschillende overheidsdiensten). Zij vorderen dat zij na meerdere tijdelijke dienstverbanden dienen te worden aangemerkt als werknemer met een vast dienstverband.

De vragen gaan over de uitleg van richtlijn 1999/70/EG en het misbruik van opeenvolgende arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd.

EVA-ZAAK – Liechtenstein – 28 april 2022 (ECER 24.5.22) - E-5/22 - Christian Maitz v AHV-IV-FAK

Verordening (EG) nr. 883/2004. De zaak betreft vragen over de regelgeving betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels. Christian Maitz heeft de Oostenrijkse nationaliteit. In juli 2015 verhuisde hij van zijn woonplaats Oostenrijk naar Zwitserland. In 2018 is hij door de Weense Orde van Advocaten ingeschreven in het advocatenregister, waardoor hij gerechtigd is de praktijk van advocaat in Oostenrijk uit te oefenen. In 2018 is hij door de Orde van Advocaten van Liechtenstein ingeschreven in het register van gevestigde Europese advocaten. Sinds 2019 is hij werkzaam in Liechtenstein als advocaat in loondienst of als zelfstandige. In Oostenrijk had hij geen inkomen. In Zwitserland heeft hij geen werkzaamheden in loondienst. Appellant heeft verweerders verzocht hem voor de jaren 2019 en 2020 een Formulier A1 te verstrekken als bewijs van verstrekking van een ouderdomsuitkering.

Een van de vragen is of het voor de personele werkingssfeer van Verordening 883/2004 noodzakelijk is dat de onderdaan van een lidstaat op wie de wetgeving van een of meer lidstaten van toepassing is, woonachtig is in een van de lidstaten.

NOOT – bij HvJ 28 april 2022, C-237/20 Federatie Nederlandse Vakbeweging

Revival of the Dutch pre-pack by the CJEU ([Leiden law blog](#))

REGELGEVING

Daadwerkelijk verbod op producten die met dwangarbeid worden geproduceerd, gewonnen of geogst ([Eurlex](#))

LITERATUUR

Prof. mr. W.L. Roozendaal, 'Het recht op ononderbroken rust in de Europese Arbeidstijdenrichtlijn', ArA 2022-1, p. 42-69

EHRM factsheets en case-law guide

- [Trade union rights](#) (december 2021)
- [Work-related rights](#) (februari 2022)
- [Legal professional privilege](#) (november 2021)
- [Slavery, servitude and forced labour](#) (januari 2022)
- [Surveillance at workplace](#) (januari 2022)
- [Guide on Article 4 ECHR on prohibition of slavery and forced labour](#) (december 2021)

WIKI

- [Wiki Coördinatieverordeningen 1408 71 en 883 2004 en de bijbehorende toepassingsverordeningen](#)

Asiel, migratie, Schengen, Unieburgerschap

EHRM – STRIKE OUT – 5 mei 2022 - V.A. e.a. t. Italië en Nederland – [48062/19](#) - [beslissing](#)

Dublinverordening

Artikel 3 EVRM. Klagers klagen dat hun overdracht van Nederland naar Italië op grond van Verordening (EU) nr. 604/2013 (“de Dublinverordening”) in strijd is met artikel 3 EVRM vanwege een gebrek aan toegang tot rechten als begunstigen van internationale bescherming. Op 27 januari 2022 deelde de Nederlandse regering het Hof mee dat de termijn voor de overdracht van klagers naar Italië op grond van de Dublinverordening was verstreken en dat het verzoek om internationale bescherming derhalve in de Nederlandse asielprocedure in behandeling zou worden genomen. De overdracht van klagers naar Italië is dus niet meer in het geding. Het Hof schrapte de zaak.

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – gevoegde zaken C-451/19 en C-532/19 – Subdelegación del Gobierno en Toledo – Spanje – [ECLI:EU:C:2022:354](#) – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Gezinshereniging – Erkenning verblijfsrecht van derdelanders die familielid zijn van een Unieburger die geen gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer - Afhankelijkheidsverhouding – Afgeleide verblijfsrecht

Artikel 20 VWEU. Het betreft een geschil tussen de Spaanse autoriteiten en derdelanders naar aanleiding van de afwijzing van verzoeken om als familielid van een Unieburger een verblijfskaart te krijgen. Ter onderbouwing van hun aanspraken beroepen de derdelanders zich op een afgeleid verblijfsrecht dat gebaseerd is op artikel 20 VWEU en op de rechtspraak van het Hof over de status van Unieburger. De onderhavige zaken bieden het Hof de gelegenheid om zijn rechtspraak over het afgeleide verblijfsrecht dat derdelanders in bepaalde uitzonderlijke omstandigheden op grond van dit artikel genieten, nader te verduidelijken.

Hof: Artikel 20 VWEU staat eraan in de weg dat een lidstaat een verzoek om gezinshereniging, wanneer het wordt ingediend ten gunste van een derdelander die een gezinslid is van een Unieburger die de nationaliteit van deze lidstaat bezit en nooit gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer, afwijst op de enkele grond dat deze Unieburger voor zichzelf en dit gezinslid niet over voldoende bestaansmiddelen beschikt om te voorkomen dat zij ten laste komen van het nationale socialebijstandstelsel, zonder dat is onderzocht of tussen deze Unieburger en dit

gezinslid een zodanige afhankelijkheidsverhouding bestaat dat bij weigering van een afgeleid verblijfsrecht aan dit gezinslid, deze Unieburger gedwongen zou zijn het grondgebied van de Europese Unie in zijn geheel te verlaten en aldus het effectieve genot zou verliezen van de belangrijkste rechten die hij aan zijn status van Unieburger ontleent.

Artikel 20 VWEU moet aldus worden uitgelegd, ten eerste, dat er van een afhankelijkheidsverhouding die grond oplevert voor de toekenning van een afgeleid verblijfsrecht op basis van dit artikel, niet reeds sprake is op de enkele grond dat de onderdaan van een lidstaat, die meerderjarig is en nooit gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer, en zijn echtgenoot, die meerderjarig en derdelander is, gehouden zijn om samen te leven krachtens de verplichtingen die uit het huwelijk voortvloeien overeenkomstig het recht van de lidstaat waarvan de Unieburger onderdaan is en waar het huwelijk is gesloten en, ten tweede, dat wanneer de Unieburger minderjarig is, de beoordeling of er sprake is van een afhankelijkheidsverhouding die grond oplevert voor de toekenning van een afgeleid verblijfsrecht op basis van dit artikel, aan de ouder van dit kind, die derdelander is, moet worden gebaseerd op de in aanmerkingneming, in het belang van het kind, van alle betrokken omstandigheden. Wanneer deze ouder duurzaam samenwoont met de andere ouder, die Unieburger is, van deze minderjarige, wordt een dergelijke afhankelijkheidsverhouding op weerlegbare wijze vermoed.

Artikel 20 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat er sprake is van een afhankelijkheidsverhouding die grond oplevert voor de toekenning van een afgeleid verblijfsrecht op basis van dit artikel aan een minderjarig kind, dat onderdaan van een derde land is, van de echtgenoot, die zelf onderdaan van een derde land is, van een Unieburger die nooit gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer, wanneer uit de verbintenis tussen deze Unieburger en zijn echtgenoot een kind is geboren dat Unieburger is en nooit gebruik heeft gemaakt van zijn recht van vrij verkeer, en dit kind verplicht zou zijn om het grondgebied van de Unie in zijn geheel te verlaten indien het minderjarige kind, dat onderdaan van een derde land is, werd gedwongen om het grondgebied van de betrokken lidstaat te verlaten.

- E** EU-Hof: derdelander die halfbroer is van EU-burger kan in aanmerking komen voor afgeleid verblijfsrecht ([ECER](#))

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak C-426/20 – Luso Temp – Portugal – ECLI:EU:C:2022:373 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Uitzendkrachten – Vergoeding voor niet-opgenomen jaarlijkse vakantiedagen bij beëindiging dienstverband – Ongelijke behandeling

Richtlijn 2008/104/EG. De vragen gaan over de ongelijke behandeling van uitzendkrachten en rechtstreeks door een onderneming tijdelijk aangestelde werknemers. Mag een nationale regeling bepalen dat een uitzendkracht bij de beëindiging van het dienstverband een lagere vergoeding voor niet-opgenomen vakantie krijgt dan die waarop rechtstreeks door de inlenende onderneming in dienst genomen werknemers recht zouden hebben?

Hof: Artikel 5, lid 1, eerste alinea, van richtlijn 2008/104/EG gelezen in samenhang met artikel 3, lid 1, onder f), van deze richtlijn, verzet zich tegen een nationale regeling op grond waarvan de vergoeding voor niet-opgenomen jaarlijkse vakantiedagen met behoud van loon – en de overeenkomstige vakantietoeslag – waarop uitzendkrachten recht hebben bij de beëindiging van hun arbeidsverhouding met een inlenende onderneming, lager is dan de vergoeding waarop die uitzendkrachten in dezelfde situatie en om dezelfde reden recht zouden hebben indien zij rechtstreeks door die inlenende onderneming in dienst waren genomen om er gedurende dezelfde periode dezelfde functie uit te oefenen.

- E** EU-Hof: vergoeding van niet opgenomen vakantiedagen van uitzendkracht bij einde arbeidsverhouding mag niet lager uitvallen dan wanneer uitzendkracht rechtstreeks in dienst was genomen ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 16 maart 2022 (ECER 18.5.22) - C-222/22 – Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl*

Asiel – Bekering tot het Christendom - Door vreemdeling zelf veroorzaakt risico op vervolging

Richtlijn 2011/95/EU. Richtlijn 2013/32/EU. J. F. is Iraans staatsburger en heeft in Oostenrijk om internationale bescherming verzocht op grond dat hij in zijn staat van herkomst zal worden vervolgd. Hij heeft zich in Oostenrijk tot het christendom bekeerd. Aan J.F. is alleen subsidiaire bescherming verleend. J.F. heeft tegen deze beslissing beroep ingesteld bij de federale bestuursrechter, dat het beroep heeft toegewezen en hem ook de asielstatus heeft verleend. Het recht op asiel kon niet worden uitgesloten enkel omdat er geen aanwijzingen waren dat de betrokkene de overtuiging reeds in het land van herkomst aanhing. De asielinstantie heeft beroep ingesteld. De vraag is o.a. of artikel 5, lid 3, van richtlijn 2011/95/EU zich verzet tegen een regeling van een lidstaat, volgens welke een vreemdeling die een herhaalde aanvraag indient, normaliter niet de asielstatus wordt verleend indien het risico van vervolging gegrond is op omstandigheden die de vreemdeling zelf heeft veroorzaakt nadat hij zijn staat van herkomst heeft verlaten, tenzij het gaat om in Oostenrijk toegestane activiteiten waarvan is vastgesteld dat deze de uitdrukking en de voortzetting vormen van een overtuiging die de betrokkene reeds in de staat van herkomst aanhing.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 3 maart 2022 (ECER 17.5.22) - C-217/22 - Ministero dell'Interno*

Asiel – Dublinverordening – Overdrachtsbesluit - Informatieplicht

Verordening (EU) nr. 604/2013. Verzoeker heeft in Italië een asielaanvraag ingediend. Uit de Eurodac-databank is gebleken dat er twee eerdere verzoeken om internationale bescherming zijn ingediend, respectievelijk in Duitsland en in Frankrijk. De Italiaanse autoriteiten (Dublineenheid) hebben daarom eerst een terugnameverzoek aan Duitsland gezonden. De Duitse autoriteiten hebben dit verzoek niet ingewilligd met het argument dat Duitsland reeds een soortgelijk verzoek van Frankrijk had ontvangen, dat vervolgens door Duitsland was ingewilligd. De Franse staat had verzoeker evenwel niet binnen de in artikel 29 van verordening 604/2013 gestelde termijnen overgedragen, waardoor de verantwoordelijkheid om het verzoek om internationale bescherming te behandelen overging op Frankrijk als verzoekende lidstaat. Vervolgens heeft de Italiaanse Dublineenheid een terugnameverzoek op grond van artikel 18, lid 1, onder b), van verordening 604/2013 gericht aan Frankrijk.

De vraag is o.a. of artikelen 4 en 5 van verordening 604/2013 aldus moeten worden uitgelegd dat de verzoeker, die bij de rechterlijke instantie van de verzoekende lidstaat bezwaar heeft aangetekend tegen het overdrachtsbesluit dat de Dublineenheid van die lidstaat in het kader van een terugnameprocedure op grond die verordening heeft uitgevaardigd, zich al dan niet kan beroepen op niet-nakoming door de aangezochte lidstaat van zijn informatieplicht krachtens artikel 4 of van zijn verplichting om een persoonlijk onderhoud met de verzoeker te voeren krachtens artikel 5 van de verordening.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Tsjechië – 28 februari 2022 (ECER 25.5.22) - C-257/22 - Ministerstovnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*

Gemeenschappelijk Europees asielsysteem - Algerije - Veilig land van herkomst

Richtlijn 2013/32/EU. Richtlijn 2008/115/EG. De vraag is o.a. of het begrip veilig land van herkomst uit het gemeenschappelijke Europese asielstelsel in samenhang met een opvatting van het beginsel van non-refoulement zoals afgebakend in artikel 3 EVRM, kan worden omgezet naar de verwijderingsprocedure.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 22 februari 2022 (ECER 3.5.2022) – C-216/22 – Bundesrepublik Deutschland

Asiel – Herhaalde asielaanvraag – Internationale beschermingsstatus

Richtlijn 2013/32/EU. De herhaalde asielaanvraag van verzoeker is niet-ontvankelijk verklaard. Verzoeker heeft hiertegen beroep ingesteld bij de verwijzende rechter.

De vraag is o.a. of een nationale bepaling volgens welke een volgend verzoek slechts ontvankelijk wordt geacht indien de feitelijke of rechtssituatie waarop het oorspronkelijke weigeringsbesluit was gebaseerd nadien in het voordeel van de aanvrager is gewijzigd, verenigbaar is met artikel 33, lid 2, onder d), en artikel 40, lid 2, van de richtlijn.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Ierland – 1 maart 2022 (ECER 30.5.2022) – C-248/22 – The Minister for Justice and Equality*

Unieburgerschap – Afgeleide verblijfsrechten – Voorgenomen echtscheiding – Echtgenote unieburger

Richtlijn 2004/38/EG. De eerste verzoeker heeft de Kroatische nationaliteit en werkt sinds 2015 in Ierland. In 2016 is hij getrouwd met een Braziliaans staatsburger. Zijn echtgenote kreeg in 2017 een verblijfskaart met de geldigheid van vijf jaar op basis van de status van echtgenote van een Unieburger. In 2017 zijn verzoeker en zijn vrouw uit elkaar gegaan en er is tot op heden geen vooruitgang geboekt ten aanzien van de voorgenomen echtscheiding, waardoor het huwelijk dus nog steeds voortduurt. Sinds 2017 heeft de eerste verzoeker een relatie met de tweede verzoeker. Zij heeft een verzoek ingediend voor een verblijfsstatus als partner van en daarmee erkend familielid van de eerste verzoeker. Het verzoek is afgewezen.

Verzet richtlijn 2004/38/EG zich ertegen dat gelijktijdig afgeleide verblijfsrechten worden toegekend aan de vervreemde echtgenote en aan de feitelijke, duurzame partner van een Unieburger die zijn recht van vrij verkeer als werknemer uit hoofde van de richtlijn rechtmatig uitoefent?

RECHTSPRAAK NL - EINDUITSPRAAK na intrekking prejudiciële verwijzing in zaak C-208/22 - 19 mei 2022 - ECLI:NL:RBDHA:2022:4792

De zaak ging over het interstatelijk vertrouwensbeginsel en stelselmatige pushbacks. Op 19 mei 2022 heeft verweerder aangegeven het bestreden besluit in te trekken. De rechtbank heeft het Hof op 19 mei 2022 medegedeeld het verzoek om beantwoording van de prejudiciële vragen in te trekken omdat beantwoording van de vragen niet langer noodzakelijk is om (eind-)uitspraak te kunnen doen in de onderhavige procedure.

NOOT – bij HvJ 26 April 2022, C-368/20 & C-369/20

- Of the legal limits when checking the national geographical ones: Reflections on the Court of Justice's judgment of 26 April on Austria's internal border control ([European law blog](#))
- Schengen Restored ([verfassungsblog](#))

NOOT – bij gecommuniceerde zaak EHRM Fatoumata Diaraye BARRY t. België

Proving minority: the Human Rights Centre and CESSMIR submit a third party intervention regarding age assessment of unaccompanied minors. ([strasbourgobservers](#))

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Italian Court of Cassation: Vos Thalassa judgment acquits migrants who resisted return to Libya ([EU law analysis](#))

OVERIG

- EUAA lays out next steps to protect Ukrainians staying in private accommodation in the EU ([EUAA](#))
- Analysis on Asylum and Temporary Protection in the EU+ in the Context of the Ukraine Crisis ([EUAA](#))
- The odd couple: Free choice of asylum and temporary protection ([EU law analysis](#))
- Poundshop free movement? Long-term resident non-EU citizens: the EU Commission's new proposal (part 2) ([EU law analysis](#))
- Long-term resident non-EU citizens: the EU Commission's new proposal (part 1) ([EU law analysis](#))
- Reception of people from Ukraine: Discrimination in international protection? ([Leiden law blog](#))
- Generous, but Equal Treatment? Anti-Discrimination Duties of States Hosting Refugees Fleeing Ukraine ([EJILtalk](#))
- EUAA publishes report on Female Genital Mutilation (FGM/C) in Ethiopia ([EUAA](#))
- Externalisation of asylum in Europe: Unpacking the UK-Rwanda Asylum Partnership Agreement ([EU migration law](#))
- Nieuw governancemodel en nieuwe prioriteiten voor Schengen ([ECER](#))

De Europese Commissie heeft voor het eerst een verslag over de staat van Schengen uitgebracht. In het onlangs verschenen verslag van 2022 wordt een overzicht van de geboekte voortuitgang op het gebied van het Schengenakkoord en de Schengenstrategie gegeven en worden prioriteiten voor het komende jaar vastgesteld.

EHRM factsheets en case-law guides

- [Accompanied migrant minors in detention](#) (februari 2022)
- [Unaccompanied migrant minors in detention](#) (december 2021)
- [Migrants in detention](#) (juni 2021)
- [Dublin" cases](#) (maart 2021)
- [Collective expulsions of aliens](#) (december 2021)
- [Guide on the case-law of the ECHR on Immigration](#) (december 2021)
- [Guide on Article 3 of Protocol No. 4 ECHR - prohibition of expulsion of nationals](#) (december 2021)
- [Guide on Article 4 of Protocol No. 4 to ECHR - prohibition of collective expulsions of aliens](#) (December 2021)
- [Guide to Article 1 of Protocol No. 7 ECHR - procedural safeguards relating to expulsion of aliens](#) (december 2021)

Belastingen

CONSULTATIE

Bronbelasting – nieuw EU-systeem ter voorkoming van dubbele belasting, Raadplegingsperiode 1 April 2022 - 26 Juni 2022 ([EC](#))

EHRM factsheet

[Taxation](#) (december 2021)

Belastingen, accijns

CONSULTATIE

Accijns op alcohol en alcoholhoudende dranken – evaluatie van accijnstarieven en belastingstructuren, Feedback- en raadplegingsperiode 11 April 2022 - 4 Juli 2022 ([EC](#))

Belastingen, btw

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-218/21 – DSR - Montagem e Manutenção de Ascensores e Escadas Rolantes – Portugal – ECLI:EU:C:2022:355 – geen conclusie – arrest

Herstel- en renovatiediensten voor liften in woongebouwen – Verlaagd btw-tarief?

Richtlijn 2006/112/EG. De zaak gaat over het tarief van btw dat van toepassing is op de door deze onderneming verstrekte diensten op het gebied van herstel en onderhoud van liften.

Hof: Punt 2 van bijlage IV bij richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat herstel- en renovatiediensten voor liften in woongebouwen onder het begrip „renovatie en herstel van particuliere woningen” in de zin van deze bepaling vallen, met uitzondering van de onderhoudsdiensten voor dergelijke liften.

B Laag BTW-tarief voor herstel- en renovatiediensten voor liften in woongebouwen. ([VN-Vandaag-2022/1121](#))

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-570/20 – BV – Frankrijk – ECLI:EU:C:2022:348 – conclusie – arrest

Cumulatie van vervolgingsmaatregelen en sancties van strafrechtelijke aard – Frauduleuze verzwijging of aangifteverzuim op het gebied van de btw

Samenvatting onder: [Ne bis in idem](#)

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak C-714/20 – U.I. – Italië – ECLI:EU:C:2022:374 – geen conclusie – arrest

Btw bij invoer – Aansprakelijkheid indirecte douanevertegenwoordiger

Richtlijn 2006/112/EG. Verordening (EU) nr. 952/2013. De zaak gaat over de betaling door U.I. als indirecte douanevertegenwoordiger, van de btw bij invoer, naast de douanerechten op invoertransacties. U.I. heeft beroep ingesteld tegen de belastingaanslagen. U.I. heeft aangevoerd dat de regels op basis waarvan die belastingaanslagen waren vastgesteld, met name de artikelen 77 en 84 van het douanewetboek, niet van toepassing waren op de btw. Zij heeft daaraan toegevoegd dat in de Italiaanse rechtsorde geen enkele bepaling voorzag in de hoofdelijke aansprakelijkheid van de indirecte douanevertegenwoordiger met de importonderneming voor de betaling van de btw bij invoer en dat de erkenning van een dergelijke hoofdelijke aansprakelijkheid in strijd is met artikel 201 van de btw-richtlijn.

Hof: Artikel 77, lid 3, van verordening (EU) nr. 952/2013 moet aldus worden uitgelegd dat, louter op grond van die bepaling, de indirecte douanevertegenwoordiger enkel aansprakelijk is voor de douanerechten die verschuldigd zijn op de goederen die hij bij de douane heeft aangegeven en niet ook voor de btw bij invoer op diezelfde goederen.

Artikel 201 van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat de indirecte douanevertegenwoordiger niet samen met de importeur hoofdelijk aansprakelijk kan worden gesteld voor de betaling van de btw bij invoer, wanneer er geen nationale bepalingen zijn die hem uitdrukkelijk en ondubbelzinnig aanwijzen of erkennen als degene die tot voldoening van die belasting gehouden is.

- E Indirecte douanevertegenwoordiger aansprakelijk voor douanerechten niet voor invoer-BTW. (VN-Vandaag-2022/1162)

HvJ – CONCLUSIE A-G RANTOS – 12 mei 2022 – zaak C-235/21 – RAIFFEISEN LEASING – Slovenië – ECLI:EU:C:2022:388 – conclusie

Leaseback-overeenkomst (,Sale-and-leaseback’) - Verplichte vermeldingen op factuur

Richtlijn 2006/112/EG. De zaak gaat over de heffing van btw die verschuldigd is uit hoofde van een leaseovereenkomst, die als „factuur” in de zin van artikel 203 van de btw-richtlijn wordt aangemerkt omdat het btw-bedrag daarin is opgenomen.

Ondanks de bijzondere feitelijke configuratie met betrekking tot de wijze van uitvoering van een sale-and-leaseback-transactie, is in deze zaak een betrekkelijk eenvoudige vraag aan de orde. Onder welke voorwaarden kan een schriftelijke overeenkomst tussen twee contractpartijen, zoals een leaseovereenkomst met betrekking tot een onroerend goed waarin het btw-bedrag wordt vermeld, op zich als een „factuur” in de zin van de btw-richtlijn worden beschouwd, die tot gevolg heeft dat de opsteller van deze factuur verplicht is de btw te voldoen en de ontvanger van die factuur recht heeft op aftrek van de voorbelasting?

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 208 van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat een schriftelijke overeenkomst bij wijze van uitzondering als een factuur in de zin van deze richtlijn kan worden beschouwd, ook al bevat die overeenkomst niet alle gegevens die krachtens hoofdstuk 3 (,Facturering’) van titel XI van die richtlijn zijn vereist, indien in dat document voldoende gegevens zijn opgenomen op grond waarvan de belastingdiensten kunnen controleren of de verschuldigde belasting is betaald en, in voorkomend geval, of er recht op aftrek van de belasting over de toegevoegde waarde bestaat.

- E Schriftelijke overeenkomst kan volgens A-G HvJ EU als factuur dienen. (VN-Vandaag-2022/1158)

HvJ – CONCLUSIE A-G MEDINA – 12 mei 2022 – zaak C-250/21 – O. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty reprezentowany przez O – Polen – ECLI:EU:C:2022:386 – conclusie

Beleggingsfonds - Vrijstelling voor de ,verlening van kredieten’ – Subparticipatieovereenkomst

Richtlijn 2006/112/EG. Het Hof wordt verzocht om te bepalen of de diensten die een beleggingsfonds uit hoofde van de subparticipatieovereenkomst in kwestie verricht, „de verlening van kredieten en [...] bemiddeling inzake kredieten, alsmede het beheer van kredieten door degene die deze heeft verleend” uitmaken in de zin van artikel 135, lid 1, onder b), van richtlijn 2006/112/EG. Zo ja, dan vallen deze diensten onder de in deze bepaling neergelegde btw-vrijstelling. Deze vraag heeft belangrijke praktische gevolgen voor het effectenrecht, aangezien het antwoord van het Hof van invloed kan zijn op de verrichting en de aantrekkelijkheid van dergelijke financiële handelingen, hetgeen deze zaak een gevoelig karakter geeft.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 135, lid 1, onder b), van richtlijn 2006/112/EG moet aldus worden uitgelegd dat de daarin neergelegde vrijstelling voor de verlening van kredieten, de bemiddeling inzake kredieten of het beheer van kredieten niet van toepassing is op diensten die worden verleend uit hoofde van de subparticipatieovereenkomst waarop het hoofdgeding betrekking heeft, waarbij de subparticipatie ermee akkoord gaat om de initiator een bedrag vooraf

te betalen, in ruil voor de verkrijging, gedurende de gehele looptijd van die overeenkomst, van de inkomsten uit de vorderingen van de aan de hoofdschuldenaar verstrekte hoofdening, aangezien punt b) niet geldt voor het door de initiator aan de subparticipant overgedragen kredietrisico, dat, onder voorbehoud van verificatie door de verwijzende rechter, een wezenlijk onderdeel van die handeling is.

- BTW-vrijstelling voor verlening kredieten geldt volgens A-G HvJ EU niet voor subparticipant. (VN-Vandaag-2022/1169)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 18 maart 2022 (ECER 24.5.22) - C-232/22 - Cabot Plastics Belgium*

Btw – Concern - Economische activiteit

Richtlijn 2006/112/EG. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011. De vraag is o.a. of in het geval van diensten die door een in een lidstaat gevestigde belastingplichtige worden verricht ten behoeve van een andere belastingplichtige die als zodanig optreedt en wiens zetel van de bedrijfsuitoefening buiten de Europese Unie is gevestigd, terwijl zij afzonderlijke en juridisch onafhankelijke entiteiten zijn maar deel uitmaken van hetzelfde concern, de btw-richtlijn aldus moet worden uitgelegd dat de buiten de Europese Unie gevestigde belastingplichtige moet worden geacht een vaste inrichting in die lidstaat te hebben.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 28 maart 2022 (ECER 25.5.22) – C-239/22 - État belge et Promo 54*

Btw – Bouwproject – Verbouwing - Eerste ingebruikneming gebouwen

Richtlijn 2006/112/EG. De vennootschap Groupe Henova, thans Promo 54, heeft in samenwerking met de vennootschap Immo 2020 een bouwproject gerealiseerd waarbij een oude school is verbouwd tot appartementen en kantoren. De Belgische Staat is van mening dat de transactie kunstmatig is opgesplitst om een onrechtmatig fiscaal voordeel te verkrijgen en dat er sprake is, niet van een verkoop van een terrein met bouwval en een verbouwing waarvoor het verlaagde tarief van 6 % geldt, maar van één enkele transactie bestaande in de levering van nieuwe appartementen waarvoor een btw-tarief van 21 % geldt. Vraag is o.a. of de artikelen 12, leden 1 en 2, en 135, lid 1, punt j), van de btw-richtlijn aldus moeten worden uitgelegd dat – wanneer de lidstaat heeft nagelaten de voorwaarden te bepalen voor de toepassing van het criterium van de eerste ingebruikneming op de verbouwing van gebouwen – de levering, na verbouwing, van een gebouw waarvan een eerste ingebruikneming heeft plaatsgevonden vóór de verbouwing, vrijgesteld blijft van btw.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Polen – 28 januari 2022 (ECER 13.5.22) - C-146/22 Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej*

Btw tarief warme chocolademelk met chocoladesaus

Richtlijn 2006/112/EG. Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011. Verordening (EEG) nr. 2658/87. Het geschil betreft de hoogte van het verlaagde btw-tarief dat moet worden toegepast op de verstrekking van de drank „Classic Hot Chocolate”, een warme chocolademelk met chocoladesaus. De vraag is o.a. of het Unierecht zich verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan, onder verwijzing naar GNcode 2202 van de gecombineerde nomenclatuur, een verlaagd btw-tarief van 5 % wordt toegepast op levensmiddelen waaronder melkhoudende dranken, onder uitsluiting van dat tarief voor levensmiddelen als melkhoudende dranken die op basis van de Poolse statistische classificatie (PKWiU 56) worden gerekend tot de voedingsgerelateerde diensten waarop een verlaagd btw-tarief van 8 % wordt toegepast, in een

situatie waarin de gemiddelde consument deze goederen bij de aankoop ervan beschouwt als goederen die in dezelfde behoefte voorzien.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 16 maart 2022 (ECER 31.5.22) - [C-249/22 - GIS](#)

*
-

Btw – Programmavergoeding publieke omroep - Tegenprestatie?

Richtlijn 2006/112/EG. Zesde richtlijn (77/388/EEG. Verzoekster vordert terugbetaling van de omzetbelasting die zij van 2013 tot 2018 heeft betaald over de programmavergoeding die zij naar nationaal recht doorlopend moest betalen voor het ontvangen van radio- of televisie-uitzendingen door de Oostenrijkse omroeporganisatie (ORF). De vraag is o.a. of een vergoeding zoals de Oostenrijkse ORF-programmavergoeding, die de publieke omroep zelf vaststelt om zijn werking te financieren, moet worden beschouwd als een tegenprestatie in de zin van artikel 2 juncto artikel 378, punt 1, van de btw-richtlijn.

NOOT – bij HvJ conclusie 7 april 2022, [C-294/21 Navitours](#)

Met annotatie van mr. A.J. Blank, Btw-heffing over rondvaarten op Moezel: Luxemburg of Duitsland? Belastingen, douane en tariefindeling, in: [NTFR 2022/1729](#)

Belastingen, douane, tariefindeling

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland - 2 maart 2022 (ECER 13.5.22) - [C-210/22 - Stappert Deutschland*](#)

Tariefindeling warmgevormde naadloze buizen van rvs

Verordening (EU) nr. 952/2013. Gedelegeerde verordening (EU) 2015/2446. Verordening (EEG) nr. 2658/87. Uitvoeringsverordening (EU) 2017/2093. De vraag is o.a. of het begrip „holle profielen” in de oorsprongsregel voor GS-onderverdeling 7304 41 van bijlage 22-01 bij GV-DWU ook warmgevormd primair materiaal van GS-onderverdeling 7304 49 omvat, dat niet voldoet aan de eisen van een technische norm voor warmgevormde naadloze buizen van roestvrij staal en dat koud wordt verwerkt om buizen met een andere diameter en wanddikte te vervaardigen.

Belastingen, vennootschapsbelasting

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak [C-556/20](#) – [Schneider Electric e.a.](#) – Frankrijk – [ECLI:EU:C:2022:378](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Franse dividendbelastingregeling in participatieketen – Roerende voorheffing - Verhouding tussen moeder-dochterrichtlijn en fundamentele vrijheden

Richtlijn 90/435/EEG. Tot 2004 moesten Franse ondernemingen bij de dooruitdeling van dividenden aan hun aandeelhouders een roerende voorheffing betalen wanneer de uit te keren winst (in casu de ontvangen dividenden) niet met vennootschapsbelasting was belast. Deze regeling omvatte ook een krediet dat de ontvanger van de dividenden naar aanleiding van de dooruitdeling ontving. Dit krediet werd echter niet toegekend wanneer de uitkeringen afkomstig waren van niet-ingezeten dochterondernemingen.

Het HvJ heeft zich reeds in de zaken [Accor](#) en [Commissie/Frankrijk](#) over de Franse rechtssituatie uitgesproken en in beide zaken geoordeeld dat er sprake was van schending van de vrijheid van vestiging en van het vrije verkeer van kapitaal. In de onderhavige zaak gaat het om de verenigbaarheid van de betreffende Franse bepalingen met richtlijn 90/435/EEG. De Conseil d'État verzoekt om uitlegging van deze richtlijn en vraagt met name of artikel 7, lid 2, ervan Frankrijk toestaat om een dergelijke roerende voorheffing toe te passen.

Naast de verenigbaarheid van de Franse regeling met de moeder-dochterrichtlijn rijst ook de vraag of een belastingregeling die in strijd is met de fundamentele vrijheden, op grond van artikel 7, lid 2, van die richtlijn niettemin door de lidstaat mag worden toegepast.

Hof: Artikel 4, lid 1, van richtlijn 90/435/EEG verzet zich tegen een nationale regeling op grond waarvan een moedermaatschappij die overgaat tot de dooruitdeling aan haar aandeelhouders van winst die door haar dochterondernemingen is uitgekeerd, waarbij ten gevolge van deze uitkering een belastingtegoed is ontstaan, voorheffing verschuldigd is wanneer over die winst geen belasting is geheven tegen het normale tarief van de vennootschapsbelasting, indien de in verband met die voorheffing verschuldigde bedragen het bij artikel 4, lid 2, van die richtlijn vastgestelde maximum van 5 % overschrijden. Een dergelijke regeling valt niet onder artikel 7, lid 2, van richtlijn 90/435.

- 🇧🇫 Franse dividendbelastingregeling in participatieketen in strijd met EU-recht. ([VN-Vandaag-2022/1165](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 23 november 2021 (ECER 31.5.22) - [C-258/22 - H Lebensversicherung*](#)

Vennootschapsbelasting – Beleggingsfondsen – Dividenden uit deelnemingen - Vrij verkeer van kapitaal

Artikel 63, lid 1, VWEU. Vraag is o.a. of het Unierecht zich verzet tegen een nationale bepaling op grond waarvan bij de vaststelling van de heffingsgrondslag van de bedrijfsbelasting van een vennootschap, dividenden uit deelnemingen van minder dan 10 % in niet-ingezeten kapitaalvennootschappen opnieuw worden opgenomen in de heffingsgrondslag, indien en voor zover deze dividenden in een eerdere fase van de vaststelling werden afgetrokken van de heffingsgrondslag, terwijl soortgelijke dividenden uit deelnemingen in het vrij verhandelbare deel van het aandelenkapitaal van kapitaalvennootschappen die in de betrokken lidstaat zijn gevestigd, niet in aftrek worden gebracht en dus ook niet (opnieuw) worden opgenomen in het kader van de vaststelling van de heffingsgrondslag.

Bescherming financiële belangen EU

OVERIG

Nederland ontvangt aanmaningsbrief van Commissie over omzetting EU-regels ter bestrijding van fraude tegen Uniebegroting ([ECER](#))

Bestuursrecht

EHRM – ARREST – 10 mei 2022 - [Solyanik t. Rusland](#) – [persbericht](#) – [arrest](#) - [47987/15](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0510JUD004798715](#)

Begraafplaats – Beschermingszone – Niet-naleving van wetgeving ter bescherming van de gezondheid – Beperking niet voorzien bij wet – Recht op eerbiediging woning en privéleven

Artikel 8 EVRM. Klager bezit een huis en land in de nabijheid van een begraafplaats. Sinds 1991 is de begraafplaats uitgebreid in de richting van het land van klager. In 1995 heeft het gemeentelijk bestuur van Vladivostok besloten tot sluiting van de begraafplaats omdat de maximale capaciteit was bereikt. In 2010 is het begraven op de begraafplaats hervat. Het eerdere besluit tot sluiting van de begraafplaats is toen als ongeldig aangemerkt door het gemeentebestuur. In verschillende rapporten is geconstateerd dat de bodem en het grondwater van klagers land ernstig vervuild zijn. Ook ligt het huis, in strijd met de regelgeving, te dicht bij de begraafplaats. Klager is een juridische procedure begonnen en heeft de sluiting van de

begraafplaats gevorderd. In eerste aanleg is de vordering afgewezen. Dat vonnis is in hoger beroep vernietigd en het gemeentebestuur is bevolen om de begrafenissen op de begraafplaats te beëindigen. Vervolgens is die uitspraak weer vernietigd en is het gemeentebestuur opdracht gegeven om, conform de geldende wetgeving, een plan te maken voor het realiseren van een gezondheidsbeschermingszone om de begraafplaats heen.

De vraag in deze zaak is of het voortdurende gebruik van de begraafplaats, die niet is omgeven door een sanitaire beschermingszone en die zich in de onmiddellijke nabijheid van het eigendom van de klager bevindt, inbreuk maakt op zijn recht op respect voor zijn woning en privéleven in de zin van artikel 8 EVRM.

Volgens het Hof is er sprake van een beperking van artikel 8 EVRM omdat de begraafplaats steeds verder is uitgebreid richting het grondstuk dat klagers eigendom is. De vraag is of deze beperking in overeenstemming is met de geldende wet- en regelgeving.

De begraafplaats is in 1995 gesloten omdat de maximale capaciteit was bereikt. In 1996 is er een wet van kracht geworden die de maximale grootte van begraafplaatsen regelt. In 2009 zijn de begrafenissen op de begraafplaats hervat. Er is geen uitleg gegeven over in hoeverre de hervatting van begrafenissen (na een uitbreiding van de begraafplaats) in overeenstemming was met de wettelijk vastgestelde maximale grootte voor begraafplaatsen. Ook ligt de begraafplaats, in strijd met de wettelijke regels, te dicht bij klagers land. Begraafplaatsen zijn aangemerkt als vervuiliingsbron en omdat niet is voldaan aan de eis van een beschermingszone, is de begraafplaats ook genoemd als mogelijke vervuiliingsbron voor klagers eigendom. De gemeentelijke begrafenisdienst die verantwoordelijk is voor de begraafplaats heeft verschillende keren een reprimande gekregen van de regionale autoriteit voor consumentenbescherming. Deze reprimandes zijn echter genegeerd. Ook lijken het gemeentebestuur en de begrafenisdienst moeite te hebben gehad met de interpretatie van de wettelijke regeling.

In de gerechtelijke procedure is het gemeentebestuur in 2014 opdracht gegeven om een beschermingszone aan te leggen. Halverwege 2017 was er nog actie ondernomen en pas na vijf jaar zijn er stappen gezet om te beginnen met de naleving van de uitspraak. Er is geen verklaring gegeven voor de vertraging, noch zijn klager alternatieven geboden om de negatieve effecten voor hem te beperken tot het moment van de naleving van de uitspraak. In de tussentijd vonden er, in strijd met de wettelijke gezondheidsregels, nog steeds begrafenissen plaats op de begraafplaats en leefde klager op verontreinigde grond. Het Hof heeft begrip voor vertragingen en moeilijkheden die overheden tegenkomen bij de uitvoering van publieke taken, maar het Hof is tevens van oordeel dat het voortdurende gebruik van de begraafplaats een flagrante schending oplevert van de wettelijke gezondheidsregels. De onverklaarbare vertraging in de naleving van de uitspraak betekent nog een verlenging van de onrechtmatigheid van het overheidsoptreden. De beperking is niet voorzien bij wet en er is dan ook sprake van een schending van artikel 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 19 mei 2022 – L.F. t. Hongarije – [persbericht](#) – [arrest](#) - [621/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0519JUD000062114](#)

Inspectie van een woning zonder wettelijke grondslag – Schending artikel 8 EVRM

Samenvatting onder: [Discriminatie](#)

Brexit

OVERIG

New Trade and Economic Relations between EU–UK, The impact on regions and cities (OPEU)

Wiki

[Wiki Brexit](#)

Civiel

LITERATUUR

J.W. Rutgers, Kroniek van het Europees privaatrecht, in: [NJB 2022/956](#)

In deze kroniek ligt de nadruk op EU-regelgeving met betrekking tot de digitale interne markt. In dat kader worden onder meer de nieuwe (informatie)verplichtingen voor platformen besproken. Daarnaast wordt ingegaan op de gevolgen van de Richtlijn oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten voor het Nederlandse bankwezen. Ook komen de informatieverplichtingen voor de handelaar in overeenkomsten op afstand en buiten verkooppriimte aan de orde.

Consumenten

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-567/20 – Zagrebačka banka – Kroatië – ECLI:EU:C:2022:352 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Oneerlijk beding – Consumentenkrediet - Sluiting overeenkomst vóór toetreding lidstaat

Richtlijn 93/13/EEG. Wanneer een oneerlijk beding in een dergelijke overeenkomst bij wijze van uitzondering door tussenkomst van de wetgever wordt vervangen door een nieuw beding, moet volgens vaste rechtspraak worden gewaarborgd dat daarmee de feitelijke en juridische situatie wordt hersteld waarin de consument zich zonder het betrokken beding zou hebben bevonden. De consument moet met name terugbetaling kunnen eisen van alle voordelen die de verkoper op grond van dat oneerlijke beding onverschuldigd heeft verkregen ten nadele van de consument (zogenaamde terugbetalingsplichting). In het hoofdgeding is verzoekster in wezen van mening dat een door de Kroatische wetgever in 2015 doorgevoerde hervorming waarbij aan consumenten het recht werd verleend om kredieten in Zwitserse frank (CHF) met terugwerkende kracht om te zetten in euro (EUR), in dat opzicht ontoereikend was. In het bijzonder hebben de bij wet voorziene contractuele aanpassingen niet geleid tot terugbetaling aan de consument van alle onverschuldigd betaalde bedragen.

Het specifieke karakter van de zaak ligt in het feit dat de kredietovereenkomst van verzoekster reeds in 2007, en dus vóór de toetreding van Kroatië tot de Unie, is gesloten.

Hof: Artikel 1, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG moet aldus worden uitgelegd dat contractuele bedingen waarin bepalingen van nationaal recht zijn overgenomen op grond waarvan de verkoper verplicht was de consument een wijziging van hun oorspronkelijke overeenkomst aan te bieden door middel van een overeenkomst waarvan de inhoud aan de hand van die bepalingen werd vastgesteld en deze consument kon kiezen of hij met een dergelijke wijziging zou instemmen, niet binnen de materiële werkingssfeer van deze richtlijn vallen.

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-179/21 – Victorinox – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:353 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Informatieplicht – Commerciële garantie

Richtlijn 2011/83/EU. Richtlijn 1999/44/EG. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen absoluts -bikes and more en the-trading-company GmbH over de vraag of absoluts verplicht is haar klanten informatie te verstrekken over de commerciële garantie die wordt geboden door derden voor producten die zij verkoopt.

Het Hof oordeelt dat een handelaar die op sites als Amazon een product aanbiedt dat hij niet zelf heeft vervaardigd, de consument moet informeren over de garantie van de producent als hij daarvan een centraal en beslissend onderdeel van zijn aanbod maakt.

Hof: Artikel 6, lid 1, onder m), van richtlijn 2011/83/EU moet aldus worden uitgelegd dat de informatieplicht omtrent de commerciële garantie van de producent die krachtens deze bepaling op de handelaar rust, niet ontstaat door het loutere feit dat deze garantie bestaat, maar enkel indien de consument een legitiem belang heeft bij informatie over die garantie om te kunnen beslissen of hij een overeenkomst met de handelaar wenst aan te gaan. Een dergelijk legitiem belang komt met name vast te staan indien de handelaar van de commerciële garantie van de producent een centraal of beslissend onderdeel van zijn aanbod maakt. Om te bepalen of de garantie een dergelijk centraal of beslissend onderdeel van het aanbod vormt, moet rekening worden gehouden met de inhoud en de algemene configuratie van het aanbod van het betrokken goed, het belang van de vermelding van de commerciële garantie van de producent in termen van verkoopargument of reclameboodschap, de plaats van deze vermelding in het aanbod, het risico dat de gemiddelde, normaal geïnformeerde en redelijk omzichtige en oplettende consument door de vermelding wordt misleid of in verwarring gebracht over de verschillende garantierechten die hij kan inroepen of over de werkelijke identiteit van de garant, de aanwezigheid van een toelichting in het aanbod op de andere garanties voor het goed en elke andere factor op grond waarvan vast kan komen te staan dat er een objectieve behoefte is aan bescherming van de consument.

Artikel 6, lid 1, onder m), van richtlijn 2011/83, gelezen in samenhang met artikel 6, lid 2, tweede streepje, van richtlijn 1999/44/EG moet aldus worden uitgelegd dat de informatie die aan de consument moet worden verstrekt over de voorwaarden van de commerciële garantie van de producent alle gegevens omvat die betrekking hebben op de voorwaarden voor de toepassing en de gebruikmaking van een dergelijke garantie aan de hand waarvan de consument kan beslissen of hij een overeenkomst met de handelaar wenst aan te gaan.

HvJ – ARREST – 17 mei 2022 – zaak C-600/19 – Ibercaja Banc – Spanje – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:394 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Onerlijke bedingen - Consumentenovereenkomsten - Gezag van gewijsde en verval van recht in relatie tot de rechterlijke toetsing

Richtlijn 93/13/EEG. Het verzoek is ingediend in het kader van een hypothecaire executieprocedure waarin de consument geen verzet had aangetekend en de verhypotheceerde onroerende zaak reeds aan een derde is overgedragen.

De hoofdkwestie in de onderhavige zaak is in wezen of artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 in de weg staan aan een nationale regeling die de rechter in een latere fase van de procedure, ingevolge het gezag van gewijsde en het verval van recht, niet de mogelijkheid biedt om het oneerlijke karakter van contractuele bedingen te onderzoeken, wanneer deze bedingen het voorwerp hebben gevormd van een eerste, ambtshalve rechterlijke toetsing die niet expliciet is weergegeven in de beslissing waarmee verlof tot hypothecaire executie wordt verleend. Daarnaast wenst de verwijzende rechter te vernemen welke gevolgen een latere toetsing van het oneerlijke karakter van contractuele bedingen zou kunnen hebben voor de beslissing van de rechter over de verhypotheceerde onroerende zaak.

Van de onderhavige zaak neemt het Hof tegelijk met vier andere zaken (C-693/19, C-725/19, C-831/19 en C-869/19) kennis.

Het hof oordeelt dat de beginselen van nationaal procesrecht niet in de weg mogen staan aan de rechten die de justitiabelen aan het Unierecht ontleen. Het doeltreffendheidsbeginsel vereist dat het mogelijk oneerlijke karakter van bedingen daadwerkelijk wordt getoetst.

Hof: Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG moeten aldus worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een nationale wettelijke regeling die vanwege de werking van het gezag van gewijsde en het verval van recht de rechter niet de mogelijkheid biedt om in het kader van een hypothecaire executieprocedure ambtshalve te toetsen of contractuele bedingen oneerlijk zijn, en ook de consument niet de mogelijkheid biedt om na het verstrijken van de termijn om verzet aan te tekenen zich in die procedure of in een latere declaratoire procedure op het oneerlijke karakter van die bedingen te beroepen, wanneer de rechter reeds bij de inleiding van de hypothecaire executieprocedure het mogelijk oneerlijke karakter van die bedingen ambtshalve

heeft getoetst, maar de rechterlijke beslissing die verlot tot hypothecaire executie verleent geen enkele – ook geen summiere – motivering van die toetsing bevat en ook niet aangeeft dat de beoordeling die de rechter naar aanleiding van die toetsing heeft gegeven niet meer ter discussie zal kunnen worden gesteld indien binnen de genoemde termijn geen verzet wordt aangetekend.

Artikel 6, lid 1, en artikel 7, lid 1, van richtlijn 93/13 verzetten zich niet tegen een nationale wettelijke regeling op grond waarvan een nationale rechter, ambtshalve of op verzoek van de consument, het mogelijk oneerlijke karakter van contractuele bedingen niet kan toetsen wanneer de hypothecaire zekerheid is uitgewonnen, de verhypothekerde onroerende zaak is verkocht en de eigendomsrechten op die zaak aan een derde zijn overgedragen, mits de consument wiens zaak het voorwerp is geweest van een hypothecaire executieprocedure zijn rechten in een latere procedure kan doen gelden om op grond van deze richtlijn een vergoeding te verkrijgen voor de financiële gevolgen die voortvloeien uit de toepassing van oneerlijke bedingen.

Zie ook:

HvJ – ARREST – 17 mei 2022 – gevoegde zaken C-693/19 en C-831/19 – SPV Project 1503 en Banco di Desio e della Brianza e.a. – Italië – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:395 – persbericht – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 17 mei 2022 – zaak C-725/19 – Impuls Leasing România – Roemenië – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:396 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

HvJ – ARREST – 17 mei 2022 – zaak C-869/19 – Unicaja Banco – Spanje – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:397 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

- B** EU-hof: consumentenbescherming mag niet worden uitgehold door nationale regelingen ([Nieuws Burgerlijk Procesrecht 2022/166](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 8 april 2022 (ECER 31.5.2022) – [C-263/22 – Ocidental – Companhia Portuguesa de Seguros de Vida*](#)

Verzekeringsovereenkomst – Oneerlijke bedingen - Nietigheid overeenkomst

Richtlijn 93/13/EEG. Verzoekster heeft tegen Ocidental – Companhia Portuguesa de Seguros de Vida (verweerster) een vordering ingesteld strekkende tot veroordeling van verweerster o.a. tot betaling aan de kredietinstelling waarmee verzoekster en haar echtgenoot een leningsovereenkomst hadden gesloten, van het gedeelte van het geleende kapitaal dat verschuldigd was op de datum waarop de blijvende arbeidsongeschiktheid van verzoekster werd erkend.

Vraag is of de consument steeds de mogelijkheid moet hebben om kennis te nemen van alle bedingen op grond van artikel 5 van richtlijn 93/13/EEG, in het licht van de twintigste overweging van deze richtlijn.

REGELGEVING

Europese Commissie doet voorstel voor een richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten ([ECER](#))

LITERATUUR

M.H. Wissink, Focus op nietigheid en algemene voorwaarden - Ontwikkeling van het flexibele Nederlandse nulliteitenrecht en de 'granieten consumentenbescherming' van het Europese recht, in: [.ORP 2022/78](#)

CONSULTATIE

- Wetgeving inzake consumentenbescherming — grensoverschrijdende handhaving, Raadplegingsperiode 4 April 2022 - 27 Juni 2022 ([EC](#))
- Buitengerechtelijke beslechting van consumentengeschillen (verslag), Raadplegingsperiode 4 April 2022 - 27 Juni 2022 ([EC](#))

COVID-19

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 14 februari 2022 (ECER 4.5.2022) – [C-206/22](#) – [Sparkasse Südpfalz](#)

COVID 19 – Reeds verleende vakantiedagen die samenvallen met verplichte thuisquarantaine - Opnemen verlof

Samenvatting onder: [Arbeid en Sociale zekerheid](#)

OVERIG

- Europese Commissie bouwt de Tijdelijke kaderregeling voor staatssteun COVID-19 verder af ([ECER](#))
- COVID-19 binnen het ACSH erkend als beroepsziekte ([ECER](#))

WIKI

- [Coronavirus – Europees recht](#)

EHRM - factsheet

- [COVID-19 health crisis](#) (maart 2022)

Detentie, politiebehandeling en politieonderzoek

EHRM – AREST – 19 mei 2022 - Bouras t. Frankrijk – [persbericht](#) – [arrest](#) – [31754/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0519JUD003175418](#)

Gebruik vuurwapen gerechtvaardigd en noodzakelijk ter verdediging van een persoon tegen onwettig geweld

Artikel 2 EVRM. Klagers klagen erover dat het doodschieten van hun zoon (H.B.) niet evenredig en noodzakelijk was. H.B. heeft tijdens zijn vervoer als gevangene één van de (twee) agenten aangevallen en getracht te ontwapenen. De andere agent heeft vervolgens H.B. neergeschoten met zijn dienstwapen. H.B. is ter plekke overleden. De procureur heeft diezelfde dag een onderzoek ingesteld. De aangevallen agent is (forensisch) medisch onderzocht en tweemaal als getuige gehoord. De agent die H.B. heeft neergeschoten is in hechtenis genomen en is viermaal als verdachte verhoord. Er zijn nog enkele andere getuigen gehoord en er is DNA van H.B. aangetroffen op het dienstwapen en het holster van de aangevallen agent. De officier van justitie heeft vervolgens gevraagd het onderzoek te staken omdat sprake zou zijn van een rechtmatige verdediging. De onderzoeksrechter heeft daarop de procedure beëindigd, omdat het handelen van de agent evenredig en absoluut noodzakelijk was, (mede) gelet op het feit dat de collega werd aangevallen en H.B. trachtte het geladen wapen (met een kogel in de kamer) te pakken. Het EHRM stelt vast dat, alvorens het wapen is gebruikt, verbale waarschuwingen zijn gegeven en ook andere pogingen zijn gedaan de aanval te stoppen. In de gegeven omstandigheden van

de zaak, concludeert het EHRM dat de beslissing van de agent om zijn vuurwapen te gebruiken als gerechtvaardigd en absoluut noodzakelijk kan worden beschouwd "ter verdediging van een persoon tegen onwettig gedrag" in de zin van artikel 2, lid 2 onder a, EVRM. Geen schending.

 La légitime défense d'un gendarme, devant la CEDH ([Libertés chéries](#))

EHRM – ARREST – 31 mei 2022 - Taner Kilic (no.2) t. Turkije – persbericht – arrest – 208/18 - ECLI:CE:ECHR:2022:0531JUD000020818

Detentie van voorzitter Amnesty International – Redelijke verdenking?

Artikel 5 EVRM. Artikel 10 EVRM. De zaak heeft betrekking op de voorlopige hechtenis van klager, die op het relevante tijdstip voorzitter was van de Turkse afdeling van Amnesty International. Klager werd in juni 2017 gearresteerd op verdenking van lidmaatschap van de organisatie FETÖ/PDY1. De autoriteiten beschuldigden hem met name van het gebruik van de berichtendienst ByLock en van andere strafbare feiten.

Het Hof oordeelt dat de regering niet heeft kunnen aantonen dat er sprake was van een "redelijke verdenking", zoals vereist door artikel 5 EVRM. Het Hof is ook van oordeel dat de uitlegging en toepassing van de wettelijke bepalingen waarop de nationale autoriteiten zich beroepen, onredelijk waren, waardoor de detentie van Kılıç onwettig en willekeurig was. Zij concludeert dat er geen redelijk vermoeden bestond dat klager een strafbaar feit had gepleegd.

Het hof is van oordeel dat de aanvankelijke plaatsing van klager in voorlopige hechtenis wegens acties die rechtstreeks verband hielden met zijn activiteiten als mensenrechtenverdediger, is aan te merken als een daadwerkelijk beperking en daarmee een "inmenging" in de uitoefening van zijn recht op vrijheid van meningsuiting. Volgens het Hof kon deze inmenging in de uitoefening van de rechten en vrijheden van klager, zoals gewaarborgd door artikel 10 EVRM, niet worden gerechtvaardigd.

EHRM - factsheets en guides

- [Hunger strikes in detention \(juni 2021\)](#)
- [Migrants in detention \(juni 2021\)](#)
- [Prisoners' right to vote \(februari 2022\)](#)
- [Prisoners' health-related rights \(februari 2022\)](#)
- [Detention and mental health \(januari 2022\)](#)
- [Detention conditions and treatment of prisoners \(december 2021\)](#)
- [Use of force in the policing of demonstrations \(november 2021\)](#)
- [Guide on the case-law of the ECHR on Prisoners' rights \(december 2021\)](#)

Diensten, elektronische communicatiediensten

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof 's-Hertogenbosch – 17 mei 2022 – ECLI:NL:GHSHE:2022:1547

Algemene voorwaarden – Verrekeningsbeding – Vrij verkeer van diensten - Prejudiciële vragen aan Hoge Raad of HvJ? – Ambtshalve toepassing artikel 56 VWEU?

Artikel 56 VWEU. Deze zaak betreft een geschil tussen twee ondernemers die een overeenkomst hebben gesloten op basis waarvan appellante betonpuin diende te breken op de luchthaven van Keulen.

Appellante beroept zich in dit geschil op haar algemene voorwaarden. In artikel 2 van deze voorwaarden is een verrekeningsbeding opgenomen. Geïntimeerde beroept zich op de vernietigbaarheid van de algemene voorwaarden op grond van artikel 6:233 jo 6:234 BW.

Appellante stelt dat geïntimeerde op grond van artikel 6:247 lid 2 BW geen beroep toekomt op de vernietigbaarheid van de algemene voorwaarden. Geïntimeerde is gevestigd in Duitsland. Dit betekent dat afdeling 6.5.3 BW niet van toepassing is, aldus appellante.

Het hof is voornemens prejudiciële vragen te stellen aan de Hoge Raad of het Hof van Justitie. Daarbij gaat om de vraag of en zo ja in hoeverre artikel 6:247 lid 2 BW in strijd is met het Unierecht, in het bijzonder artikel 56 VWEU. Ook speelt de kwestie of het bepaalde in artikel 56 VWEU van openbare orde is en door de rechter ambtshalve moet worden toegepast.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – 22 maart 2022 (ECER 16.5.2022) - [C-226/22 - Nexive Commerce e.a.*](#)

Universele postdiensten – Bijdrage - Kosten voor regelgevingswerkzaamheden

Richtlijn 97/67/EG. De AGCOM heeft besluiten vastgesteld waarbij zij de hoogte en de voorwaarden heeft bepaald van een bijdrage die particuliere exploitanten in de sector van de postdiensten haar verschuldigd zijn voor respectievelijk 2017, 2018 en 2020. In deze besluiten is vastgesteld dat zowel aanbieders van de universele dienst als andere particuliere exploitanten van postdiensten die in het bezit zijn van een vergunning, tot de betaling van die bijdrage verplicht zijn. Daarnaast is de hoogte van de betrokken bijdrage daarin aldus vastgesteld dat de kosten voor de regelgevingswerkzaamheden van de AGCOM met betrekking tot de postmarkt volledig door de bijdrage van de particuliere exploitanten kunnen worden gedekt, zonder publieke medefinanciering.

De vraag is o.a. of richtlijn 97/67 toelaat dat tot de door de exploitanten van de postdienstsector financierbare kosten tevens de kosten worden gerekend met betrekking tot regelgevingswerkzaamheden betreffende postdiensten die niet onder de universele dienst vallen.

OVERIG

Your life online: How is the EU making it easier and safer for you? ([Raad](#))

Digitale markt en social media

NOOT – bij HvJ 28 april 2022, [zaak C-319/20](#)

- Consumer organisations may bring actions concerning the protection of personal data - CJEU in Meta Platforms Ireland (C-319/20) ([ECLB](#))
- Standing of Non-Profit Associations or Consumer Associations to File Collective Actions without a Data-Subjects Mandate: Case C-319/20 Meta Platforms ([European law blog](#))
- Musk's town square would be chaos: an argument against free speech absolutism on Twitter – Eleonora Maria Mazzoli ([Inforrm](#))
- Why social media firms will struggle to follow new EU rules on illegal content- Greig Paul ([Inforrm](#))
- Hof van Justitie maakt de weg vrij voor handhaving AVG door consumentenbelangenorganisaties ([Privacyweb](#))
- GDPR Collective Litigation Against Facebook ([Verfassungsblog](#))

BNC fiche

Fiche: Dataverordening ([Kamerstuk 22112, nr. 3395](#))

OVERIG

- Akkoord over Wet digitale diensten: wat offline illegaal is, moet ook online illegaal worden. ([BS-02-05-2022](#))
- Artikel: De AI-verordening, de black box geopend. ([BS-30-05-2022](#))
- Prevent children becoming victims of a data-driven world ([Leiden law blog](#))

Discriminatie

EHRM – ARREST – 19 mei 2022 – L.F. t. Hongarije – [persbericht](#) – [arrest](#) - [621/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0519JUD000062114](#)

Inspectie van een woning zonder wettelijke grondslag – Schending artikel 8 EVRM

Artikel 8 EVRM. Klager was een Hongaars onderdaan behorend tot de Roma gemeenschap. Klager is inmiddels overleden en de procedure is voorgezet door zijn vrouw en kinderen.

In 2011 is een delegatie van de burgemeester, begeleid door de politie, naar de woning van klager gegaan en heeft deze geïnspecteerd en opgemeten. Klager werd niet geïnformeerd over de reden van dit bezoek. Andere Roma families waren eveneens onderworpen aan vergelijkbare inspecties. De inspecties werden kennelijk verricht in het kader van voorbereidingen van de burgemeester om een sociaal programma in te voeren op basis waarvan alleen inwoners die een bijdrage leveren aan de gemeenschap en die zich aan de wet houden een uitkering konden ontvangen.

Klager heeft twee strafrechtelijke klachten ingediend wegens het onwettig binnentreden van zijn woning. De politie heeft deze klachten niet verder onderzocht. Hiertegen heeft klager bezwaar gemaakt waarop de vervolgende autoriteiten opdracht hebben gegeven nader onderzoek te doen. Vervolgens is besloten de vervolging niet voort te zetten. Klager heeft zonder succes het niet voortzetten van het onderzoek aangevochten en de vervolgende autoriteiten hebben in 2013 geoordeeld dat de inspectie van de woning niet strafbaar was omdat de burgemeester hiertoe op grond van lokale wetgeving bevoegd was.

Het hof oordeelt dat met de inspectie inbreuk is gemaakt op het recht op respect voor de woning van klager en dat er geen wettelijke grondslag aanwezig was voor de inspectie als gevolg waarvan sprake is van schending van artikel 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 19 mei 2022 - T.C. t. Italië – [persbericht](#) – [arrest](#) - [54032/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0519JUD005403218](#)

Geen discriminatie op grond van religie - Vader mag dochter niet meenemen naar activiteiten Jehova's getuigen na bezwaar moeder

Samenvatting onder: [Familieleven](#)

EHRM – ARREST – 31 mei 2022 – X. e.a. t. Albanië - [persbericht](#) – [arrest](#) – [73548/17](#) - [45521/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0531JUD007354817](#)

Discriminatie – Spreiding van kinderen met eenzelfde etnische achtergrond

Artikel 1, Twaalfde Protocol EVRM. Klagers zijn een zestal gezinnen met een Roma- dan wel Egyptische achtergrond woonachtig in Albanië. Volgens klagers is sprake van discriminatie omdat de overheid zich onvoldoende inspant voor de verspreiding van kinderen met eenzelfde etnische achtergrond; op de basisschool van hun kinderen heeft 89-100% een Roma- dan wel Egyptische afkomst, terwijl zij over het geheel genomen tot een minderheidsgroep behoren.

EHRM: ook als de feitelijke situatie zo is dat er hoofdzakelijk dan wel uitsluitend kinderen met dezelfde etnische achtergrond in de omgeving van de desbetreffende school wonen, dan doet dit

niet af aan de op de overheid rustende inspanningsverplichting een halt toe te roepen aan het voortduren van het discriminerend effect van de oververtegenwoordiging van een bepaalde etnische groep binnen de school; er zijn wel stappen gezet (zoals het zonder onderscheid naar etniciteit toegankelijk maken van het school-voedingsprogramma, de renovatie van het schoolgebouw en het samenvoegen van een aantal basisscholen in de omgeving), maar dat heeft allemaal veel te lang geduurd of is in het geheel niet gebeurd, zonder dat daarvoor een objectieve rechtvaardiging is gegeven. Schending van artikel 1, Twaalfde Protocol.

EHRM – ARREST – 31 mei 2022 - Arnar Helgi Larusson t. IJsland - [persbericht](#) – [arrest](#) - [23077/19](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0531JUD002307719](#)

Geen discriminatie bij rolstoeltoegang tot gemeentelijke culturele gebouwen.

Artikel 14 jo. 8 EVRM. Klager is IJslands staatsburger. In 2002 kreeg hij een ongeval, waarna hij rolstoelafhankelijk werd. Na moeilijkheden om toegang te krijgen tot enkele gemeentelijke kunst- en cultuurcentra, spande hij in 2015 een zaak aan tegen de gemeente Reykjanesbær. Het verzoek was om de toegang tot de gebouwen te verbeteren voor rolstoelgebruikers. De nationale rechters oordeelden dat er geen sprake was van een schending van de bouwvoorschriften, maar dat de gemeente wel verplicht was om de toegang tot openbare gebouwen in de toekomst te verbeteren. Bij het Hof klaagt klager met een beroep op artikel 14 in samenhang met artikel 8 EVRM dat het gebrek aan toegankelijkheid van de gebouwen zijn persoonlijke ontwikkeling en recht op het aangaan van relaties binnen zijn gemeenschap heeft beperkt.

Het Hof is van oordeel dat het ontbreken van toegang tot de betreffende gebouwen gevolgen kan hebben voor het recht van klager op zijn persoonlijke ontwikkeling en zijn recht om relaties met andere mensen in de buitenwereld te ontwikkelen. Discriminatie is volgens het Hof: het “anders behandelen van mensen in relevante gelijkwaardige situaties”, zonder een “objectieve en redelijke rechtvaardiging” en een “legitiem doel”. Het Hof verwijst daarbij naar het verdrag van de Verenigde Naties inzake de Rechten van personen met een handicap, waarin ook is gesteld dat de weigering van toegang tot voorzieningen en diensten aan personen met een handicap die voor het publiek toegankelijk zijn, als discriminatie moeten worden beschouwd. Staten hebben echter een zekere beoordelingsvrijheid. De staat moet personen met een handicap faciliteren mits dat geen onevenredige belasting met zich meebrengt. Het Hof neemt nota van de algemene inspanningen die werden geleverd om de toegang tot de gemeentelijke gebouwen in IJsland te verbeteren. Gelet daarop is het Hof er niet van overtuigd dat sprake is van een discriminerende tekortkoming. De gemeente Reykjanesbær heeft de toegang tot andere faciliteiten verbeterd. Dat is naar het oordeel van het Hof een redelijk besluit. Het verplichten van IJsland tot het nemen van onmiddellijke maatregelen komt volgens het Hof neer op een “onevenredige en onnodige last”. Reykjanesbær heeft adequate maatregelen genomen om de toegankelijkheid van openbare gebouwen, binnen de grenzen van het beschikbare budget en rekening houdend met de bescherming van het cultureel erfgoed, te verbeteren. Klager is aldus niet gediscrimineerd en er is geen sprake van een schending van artikel 14, gelezen in samenhang met artikel 8 EVRM.

EHRM - facstsheets en guides

- [🔗 Guide on Article 14 ECHR and on article 1 of Protocol No. 12 to the Convention - prohibition of discrimination \(augustus 2021\)](#)

Eigendomsrecht

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-83/20 – BPC Lux 2 e.a. – Portugal – ECLI:EU:C:2022:346 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Afwikkeling kredietinstellingen – Eigendomsrecht – Omzetting richtlijn

Samenvatting onder: [Financiële markt en diensten, EMU en Bankenunie](#)

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof Den Haag – 25 mei 2022 - [ECLI:NL:GHDHA:2022:906](#)

Dochter erflater in hoger beroep in gelijk gesteld over zaak erfbelasting – Schending eigendomsrecht

Artikel 1, Eerste Protocol EVRM. Een dochter van een erflater is door het gerechtshof Den Haag in het gelijk gesteld in een procedure tegen de Belastingdienst over de erfbelasting. Zij heeft ondanks jarenlang procederen niets uit de nalatenschap ontvangen, maar wel een aanslag erfbelasting ontvangen.

De dochter van de erflater procedeert al jarenlang tevergeefs tegen de executeur-testamentair om inzicht te krijgen in de omvang van de nalatenschap. Zij heeft tot op heden niets uit de nalatenschap ontvangen en zal met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid ook niets ontvangen. De executeur wordt inmiddels strafrechtelijk vervolgd. De dochter is afhankelijk van een uitkering en heeft geen enkel vermogen. Zij wordt daarom zo ernstig getroffen door de heffing van erfbelasting dat de aanslag voor haar een 'individuele en buitensporige last' vormt. Omdat dit in strijd is met het eigendomsgrondrecht van artikel 1, Eerste Protocol bij het EVRM, brengt het Haagse gerechtshof de belaste verkrijging terug tot nihil. De dochter hoeft geen erfbelasting te betalen.

EHRM – factsheets en guides

[🔗](#) [Guide on Article 1 of Protocol No. 1 to the ECHR - protection of property](#) (december 2021)

Energiemarkt

OVERIG

- TEN-E: Council gives green light to new rules for cross-border energy infrastructure
- Europese Commissie presenteert korte en lange termijn maatregelen voor de energiemarkt ([ECER](#))
- Commissie richt taskforce op om alternatieve energievoorziening zeker te stellen ([ECER](#))
- How can law repower Europe? Ending fossil fuels and the Sustainability Directive ([EU law analysis](#))

BNC Fiche

Fiche: Mededeling REPowerEU (Kamerstuk 22112, nr. 3403)

- REPower EU Plan ([EC](#))
- REPowerEU and End War by Ending Fossil Fuels ([Verfassungsblog](#))

Erfrecht en erfbelasting

PREDUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 2 september 2021 (ECER 6.1.22) - [C-670/21 - BA*](#)

Erfbelasting – In derde land gelegen bebouwd perceel dat wordt verhuurd – Verschil met in EU lidstaat gelegen perceel

Richtlijn 88/361/EEG. Artikelen 63, 64 en 65 VWEU. De vraag is of artikel 63, lid 1, en de artikelen 64 en 65 VWEU in de weg staan aan een nationale regeling van een lidstaat over de heffing van erfbelasting die met betrekking tot de berekening van de erfbelasting bepaalt dat een tot het privévermogen behorend bebouwd perceel dat in een derde land is gelegen en voor woondoeleinden wordt verhuurd, wordt gewaardeerd tegen de volledige waarde ervan, terwijl een perceel dat in een lidstaat van de EU is gelegen bij de berekening van de erfbelasting slechts voor 90 % van de waarde ervan in aanmerking wordt genomen

RECHTSPRAAK NL – Gerechtshof Den Haag – 25 mei 2022 - [ECLI:NL:GHDHA:2022:906](#)

Dochter erflater in hoger beroep in gelijk gesteld over zaak erfbelasting – Schending eigendomsrecht

Samenvatting onder: [Eigendomsrecht](#)

Familieleven, familierecht en rechten van het kind

EHRM – ARREST – 5 mei 2022 - Lia t. Malta – [persbericht](#) – [arrest](#) – [8709/20](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0505JUD000870920](#)

Leeftijdsgrens vruchtbaarheidsbehandeling - Kwaliteit van wetgeving – Positieve verplichtingen

Artikel 8 EVRM. Klaagster mag volgens de nationale wetgeving geen ICSI-behandeling meer ondergaan omdat zij ouder is dan 42 jaar. Overigens is een ander nationaal vereiste dat zij getrouwd moet zijn. Een eerdere poging is door de overheid gefinancierd, nu zou het echtpaar het zelf moeten betalen. Zij hebben overwogen naar Spanje te gaan, waar hun aanvraag ook goedgekeurd zou zijn, maar dat zou voor hen te duur worden. In eigen land heeft een arts verklaard dat medisch gezien de vrouw aan alle voorwaarden voldoet. Het arrest geeft een overzicht van relevante internationale informatie, verzameld door Ordo Iuris, waaruit blijkt dat in Nederland een leeftijdsgrens van 49 jaar geldt, echter tot 42 jaar worden IVF en ICSI behandeling vergoed vanuit de basisverzekering.

Het EHRM herhaalt dat hoewel artikel 8 EVRM in essentie is gericht op de bescherming van het individu tegen de overheid, het daadwerkelijke respect voor familie- en privéleven juist ook positieve verplichtingen kan meebrengen. Waar de grens ligt is niet precies te zeggen, maar de toepasselijke principes zijn dezelfde, in het bijzonder het vinden van evenwicht tussen tegenstrijdige belangen. Een inmenging in het familie- en privéleven moet allereerst in overeenstemming zijn met de nationale wetgeving. Dat wil niet alleen zeggen dat deze enige basis moet vinden in het nationale recht, maar ook dat het nationale recht een bepaalde kwaliteit moet hebben: toegankelijk moet zijn én een voldoende indicatie moet geven onder welke omstandigheden de overheid gerechtigd is op te treden met betrekking tot de rechten zoals vastgelegd in het EVRM.

Het Hof behandelt de zaak als een geval van inmenging in het familie- en privéleven, aangezien de overheid de toegang wilde onthouden tot behandelingen die beschikbaar waren voor de bevolking en die het echtpaar zelf wilde betalen. De nationale wetgeving omschrijft de leeftijdsgrens van 42 jaar als 'gewenst', maar deze is dwingend toegepast. Deze incoherente en daarmee onvoldoende voorspelbare toepassing maakt dat de wet waarop de inmenging in het

familie- en privéleven gebaseerd was, van onvoldoende kwaliteit was. Het Hof concludeert unaniem tot een schending van artikel 8 EVRM.

EHRM – ARREST – 19 mei 2022 – L.F. t. Hongarije – [persbericht](#) – [arrest](#) - [621/14](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0519JUD000062114](#)

Inspectie van een woning zonder wettelijke grondslag – Schending artikel 8 EVRM

Samenvatting onder: [Discriminatie](#)

EHRM – ARREST – 19 mei 2022 - T.C. t. Italië – [persbericht](#) – [arrest](#) - [54032/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0519JUD005403218](#)

Geen discriminatie op grond van religie - Vader mag dochter niet meenemen naar activiteiten Jehova's getuigen na bezwaar moeder

Artikel 8 EVRM. Artikel 14 EVRM. Klager is de vader van een dochter uit een inmiddels verbroken relatie. Na de relatiebreuk is klager Jehova's getuige geworden. Nadat de kindbescherming een rapport had uitgebracht, besliste de nationale rechter op verzoek van de moeder dat klager zijn dochter niet mocht laten deelnemen aan religieuze activiteiten, omdat dat te stressvol voor haar was. Klager mocht wel met zijn dochter over zijn geloof praten.

EHRM: De beslissing van de nationale rechter was erop gericht het conflict tussen de ouders over hoe hun dochter opgevoed moest worden op te lossen, waarbij het belang van het kind om op te groeien in een open en vredige omgeving voorop stond. De rechter had de klager niet verboden om de opvoedkundige principes van zijn keuze toe te passen of om persoonlijk deel te nemen aan activiteiten van de Jehova's getuigen. Klager kan de nationale rechter verzoeken zijn beslissing te herzien. De nationale rechter heeft geen onderscheid gemaakt tussen klager en de moeder op grond van hun religie. Geen schending van artikel 14 in samenhang met artikel 8 EVRM.

 Religious differences and child custody: *TC v Italy* ([law&religion](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 5 mei 2022 – zaak C-646/20 – Senatsverwaltung für Inneres und Sport – Duitsland – [Grote Kamer](#) – [ECLI:EU:C:2022:357](#) – [conclusie](#)

Ontbinding huwelijksband na verklaring voor de Italiaanse ambtenaar van de burgerlijke stand - Inschrijving in huwelijksregister andere lidstaat of erkenningsprocedure?

Samenvatting onder: [IPR](#)

CONSULTATIE

Bestrijding van seksueel misbruik van kinderen – herziening van de EU-regels Raadplegingsperiode 20 April 2022 - 13 Juli 2022 ([EC](#))

 Europese Commissie presenteert nieuwe regels om seksueel misbruik van kinderen op internet te voorkomen en te bestrijden ([ECER](#))

Oekraïne

- [Verzoek van regering Oekraïne over rechten van kinderen](#) (prohibition of interstate adoption of Ukrainian Children)
- Children deprived of their family environment due to Russia's military aggression against Ukraine: Applicable European and international instruments in cross-border civil cases ([EJN 6 april 2022](#))

- Child protection system ([EJN](#))

OVERIG

- The Children are the Future – Or Not? Exploring The Complexities of the Relationship between the Rights of Children and Future Generations ([EJILtalk](#))
- Prevent children becoming victims of a data-driven world ([Leiden law blog](#))

EHRM - factsheets en case-law guide

- [Children's rights](#) (maart 2022)
- [Gestational surrogacy](#) (maart 2022)
- [International child abductions](#) (november 2021)
- [Parental rights](#) (maart 2022)
- [Protection of minors](#) (maart 2022)
- [Reproductive rights](#) (maart 2022)
- [Guide on Article 8 ECHR - right to respect for private and family life, home and correspondence](#) (augustus 2021)
- [Guide on Article 12 ECHR - right to marry](#) (augustus 2021)

Financiële markt en diensten, EMU, Bankenunie

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-83/20 – BPC Lux 2 e.a. – Portugal – ECLI:EU:C:2022:346 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Afwikkeling kredietinstellingen – Eigendomsrecht – Omzetting richtlijn

Richtlijn 2014/59/EU. Artikel 17, lid 1, Handvest EU. Dit verzoek is ingediend in het kader van een vordering die enkele aandeelhouders en houders van achtergestelde obligaties van de Banco Espírito Santo (hierna: „BES”) bij de Portugese bestuursrechter hebben ingesteld tot nietigverklaring van het besluit tot afwikkeling van BES.

Bijzonder aan deze zaak is dat dit besluit is vastgesteld op grond van een nationale regeling inzake de afwikkeling van kredietinstellingen die lang voor de vaststelling van richtlijn 2014/59 in het Portugese recht was opgenomen, maar is gewijzigd bij een wetsbesluit dat die richtlijn slechts gedeeltelijk heeft omgezet in nationaal recht vóór het verstrijken van de daartoe gestelde termijn.

In die omstandigheden vraagt de verwijzende rechter zich af of de nationale regeling op grond waarvan het besluit tot afwikkeling van BES is vastgesteld, verenigbaar is met richtlijn 2014/59 en met artikel 17 Handvest EU, aangezien een hele reeks voorschriften van de richtlijn niet zijn omgezet. Hij vraagt zich eveneens af of die regeling, in het kader van de toepassing van de afwikkelingsmaatregel, de verwezenlijking van het door richtlijn 2014/59 voorgeschreven resultaat ernstig in gevaar kan brengen, overeenkomstig het beginsel dat voortvloeit uit de rechtspraak die is ontwikkeld in het arrest van 18 december 1997, Inter-Environnement Wallonie, zaak C-129/96 betreffende de verplichtingen van de lidstaten gedurende de termijn voor omzetting van een richtlijn in nationaal recht.

Het hof oordeelt dat de Portugese regeling op grond waarvan Banco Espírito Santo is afgewikkeld, verenigbaar is met het recht op eigendom. Portugal heeft het door de richtlijn betreffende het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen voorgeschreven resultaat niet in gevaar gebracht door die richtlijn vóór het verstrijken van de omzettingstermijn slechts gedeeltelijk om te zetten.

Hof: Artikel 17, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moet aldus worden uitgelegd dat het zich niet verzet tegen een nationale regeling die van toepassing is op een afwikkelingsmaatregel waarbij een overbruggingsinstelling wordt opgericht en activa worden afgesplitst en er in beginsel sprake is van economische neutraliteit, maar die niet uitdrukkelijk voorschrijft dat:

- een aan de afwikkelingsmaatregel voorafgaande eerlijke, prudente en realistische waardering wordt uitgevoerd van de activa en passiva van de kredietinstelling in afwikkeling;
- een eventuele vergoeding wordt betaald, op basis van de onder het vorige streepje genoemde waardering, aan de kredietinstelling in afwikkeling of, in voorkomend geval, aan de aandeelhouders of de houders van andere eigendomstitels;
- de aandeelhouders van de kredietinstelling in afwikkeling recht hebben op een bedrag dat niet lager is dan het bedrag dat zij zouden ontvangen als de instelling volledig wordt geliquideerd volgens een normale insolventieprocedure, en alleen voor schuldeisers wier vorderingen niet zijn overgedragen dat waarborgmechanisme bevat, en
- een andere dan de onder het eerste streepje bedoelde waardering wordt uitgevoerd om te bepalen of aandeelhouders en schuldeisers gunstiger zouden zijn behandeld als er met betrekking tot de kredietinstelling in afwikkeling een normale insolventieprocedure zou zijn gestart.

De omstandigheid dat een lidstaat richtlijn 2014/59/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van kredietinstellingen en beleggingsondernemingen en tot wijziging van richtlijn 82/891/EEG van de Raad en de richtlijnen 2001/24/EG, 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2005/56/EG, 2007/36/EG, 2011/35/EU, 2012/30/EU en 2013/36/EU en de verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012, van het Europees Parlement en de Raad, vóór het verstrijken van de omzettingstermijn slechts gedeeltelijk – namelijk slechts een aantal bepalingen daarvan – heeft omgezet in een nationale regeling inzake de afwikkeling van kredietinstellingen, kan in beginsel de verwezenlijking van het door die richtlijn voorgeschreven resultaat niet ernstig in gevaar brengen in de zin van het arrest van 18 december 1997, Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, EU:C:1997:628).

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-410/20 – Banco Santander – Spanje – ECLI:EU:C:2022:351 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Afwikkeling kredietinstellingen – Prospectus - Aansprakelijkheidsvordering

Richtlijn 2014/59/EU. Richtlijn 2003/71/EG. In de zaak die aan het Hof is voorgelegd, is een bank afgewikkeld en hebben in het kader van die afwikkeling verschillende opeenvolgende afschrijvingen en omzettingen van kapitaalinstrumenten plaatsgevonden, die onmiddellijk zijn gevolgd door verkoop van de onderneming aan een andere bank, die deze uiteindelijk heeft overgenomen.

Verzetten de op die afwikkeling toepasselijke regels (door de aandeelhouders gedragen verliezen, bail-in en afschrijving en omzetting van kapitaalinstrumenten) zich er in deze context tegen dat de aandeelhouders die in het jaar vóór de afwikkeling van de bank op een aan het publiek aangeboden kapitaalverhoging hebben ingeschreven, in geval van een gebrekkig prospectus een recht hebben op compensatie dat is ontleend aan richtlijn 2003/71/EG?

Verzet de op de afwikkeling toepasselijke regeling zich voorts tegen de gevolgen (terugbetaling van de tegenwaarde van de geplaatste aandelen, vermeerderd met rente) die zouden worden teweeggebracht door het feit dat een rechter naar aanleiding van een na die afwikkeling ingestelde vordering de overeenkomst tot inschrijving op aandelen nietig verklaart op grond dat de aandeelhouders vanwege het gebrekkige prospectus het slachtoffer zijn geworden van bedrog of dwaling?

Hof: Artikel 34, lid 1, onder a), en artikel 53, leden 1 en 3, juncto artikel 60, lid 2, eerste alinea, onder b) en c), van richtlijn 2014/59/EU en de verordeningen (EU) nr. 1093/2010 en (EU) nr. 648/2012 moeten aldus worden uitgelegd dat zij, wanneer alle aandelen in het maatschappelijk kapitaal van een kredietinstelling of een beleggingsonderneming in afwikkeling zijn afgeschreven, eraan in de weg staan dat personen die vóór het begin van de afwikkelingsprocedure aandelen hebben verworven in het kader van een door die instelling of onderneming uitgebracht openbaar aanbod tot inschrijving, krachtens artikel 6 van richtlijn 2003/71/EG tegen die instelling of

onderneming of de opvolgende entiteit een aansprakelijkheidsvordering instellen op grond van de in het prospectus vervatte informatie, of een vordering tot nietigverklaring van de overeenkomst tot inschrijving op die aandelen instellen die vanwege de terugwerkende kracht ervan leidt tot terugbetaling van de tegenwaarde van die aandelen, vermeerderd met rente vanaf de datum van sluiting van die overeenkomst.

GERECHT EU – ARREST – 11 mei 2022 – zaak T-913/16 – Fininvest en Berlusconi/ECB – ECLI:EU:T:2022:279 – persbericht – arrest

Reputatievoorwaarde voor gekwalificeerde deelneming in een bank - Berlusconi – Belastingfraude

Richtlijn 2011/89/EU. Richtlijn 2013/36/EU. Het Gerecht bevestigt het besluit waarbij de ECB weigerde toestemming te geven voor de verwerving door Silvio Berlusconi van een gekwalificeerde deelneming in Banca Mediolanum. Vanwege zijn veroordeling voor belastingfraude in 2013 voldeed hij niet aan de reputatievoorwaarde die geldt voor gekwalificeerde deelnemingen. Het beroep wordt verworpen.

CONSULTATIE

- Kader voor een open geldwezen – gegevensuitwisseling en toegang van derden in de financiële sector mogelijk maken, Raadplegingsperiode 10 Mei 2022 - 2 Augustus 2022 ([EC](#))
- Betalingsdiensten – evaluatie van de EU-regels, Feedback- en raadplegingsperiode 10 Mei 2022 - 2 Augustus 2022 ([EC](#))

REGELGEVING

- Commission staff working document accompanying the document Proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2011/83/EU concerning financial services contracts concluded at a distance and repealing Directive 2002/65/EC, [SWD/2022/141 final](#)
- Europese Commissie doet voorstel voor een richtlijn verkoop op afstand van financiële diensten aan consumenten ([ECER](#))

GBVB – Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak C-242/21 P – Boshab/Raad – ECLI:EU:C:2022:375 – geen conclusie – arrest

Beperkende maatregelen – Situatie in Congo - Recht om te worden gehoord

Verordening (EG) no 1183/2005. Besluit 2010/788/PESC. Besluit (PESC) 2018/1940. Uitvoeringsverordening (EU) 2018/1931. Boshab verzoekt om vernietiging van het arrest van het Gerecht in zaak T-111/19, waarbij zijn beroep is verworpen.

Hof: Het beroep wordt verworpen.

- **B** EU-Hof: persoon of entiteit tegen wie sancties zijn gericht heeft geen recht op formeel verhoor bij verlenging van sancties ([ECER](#))

GERECHT EU – ARREST – 18 mei 2022 – zaak T-296/20 – Foz/Raad – ECLI:EU:T:2022:298 – arrest

Beperkende maatregelen tegen Syrië – Bevriezing van tegoeden

Uitvoeringsbesluit (GBVB) 2020/212. Besluit 2013/255/GBVB. Uitvoeringsverordening (EU) 2020/211. Verordening (EU) nr. 36/2012. Besluit (GBVB) 2020/719. Besluit 2013/255/GBVB. Uitvoeringsverordening (GBVB) 2020/716. Verordening (EU) nr. 36/2012. Besluit (GBVB) 2021/855. Besluit 2013/255/GBVB. Uitvoeringsverordening (EU) 2021/848. Verordening (EU) nr. 36/2012. Het Gerecht verwerpt het beroep.

NOOT – bij HvJ 2 september 2021, C-180/20 CEPA

The 'centre of gravity' test and the CFSP: Continuing the saga with Case C-180/20 Commission v Council (CEPA) on EU/Armenia relations (EU law analysis)

PUBLICATIE

Staying on Course in Troubled Waters, EU foreign policy in 2021 (OPEU)

Geografische oorsprongsbenaming

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 19 mei 2022 – zaak C-24/20 – Commissie/Raad – **Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:404 – conclusie**

Bevoegdheid van de Raad tot wijziging van het voorstel van de Commissie – Exclusieve externe bevoegdheid van de Unie - Toetreding EU tot Akte van Genève bij Overeenkomst van Lissabon betreffende oorsprongsbenamingen en geografische aanduidingen

Samenvatting onder: Institutioneel recht

Gezondheid, geneesmiddelen en etikettering

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak C-430/20 P – Klein / Commissie – ECLI:EU:C:2022:377 – geen conclusie – arrest

Medische hulpmiddelen - Langdurig uitblijven van een reactie van de Europese Commissie

Artikel 265 VWEU. Richtlijn 93/42/EEG. Rekwirant Klein is directeur van atmed AG, een naamloze vennootschap naar Duits recht die thans insolvent is. Hij is tevens uitvinder van een inhalator voor astmapatiënten waarvoor hij in het begin van de jaren negentig een octrooi heeft verkregen. De Duitse autoriteiten hebben het in de handel brengen van de inhalator verboden omdat deze niet voldeed aan de eisen van richtlijn 93/42. Klein heeft dat verbod aangevochten en heeft ook de Commissie daarin betrokken.

Hof: De beschikking van het Gerecht in zaak T-562/19 wordt vernietigd voor zover het Gerecht daarbij niet-ontvankelijk heeft verklaard het beroep van Christoph Klein dat is gebaseerd op artikel 265 VWEU en strekt tot vaststelling dat de Europese Commissie ten onrechte heeft nagelaten om te handelen in het kader van de vrijwaringsprocedure die op 7 januari 1998 door de Bondsrepubliek Duitsland was ingeleid, en om overeenkomstig richtlijn 93/42/EEG een besluit vast te stellen met betrekking tot het hulpmiddel Inhaler Broncho Air®.

De zaak wordt terugverwezen naar het Gerecht van de Europese Unie voor een uitspraak ten gronde.

REGELGEVING

EU-Verordening introduceert strengere regels om medische testen op de markt te brengen ([ECER](#))

Godsdienstvrijheid

EHRM – ARREST – 19 mei 2022 - T.C. t. Italië – [persbericht](#) – [arrest](#) - [54032/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0519JUD005403218](#)

Geen discriminatie op grond van religie - Vader mag dochter niet meenemen naar activiteiten Jehova's getuigen na bezwaar moeder

Samenvatting onder: [Familieleven](#)

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

- Burkini : La mairie de Grenoble se tire une balle dans le pied ([libertés chéries](#))
- Burkini grenoblois : Quel déferé ? ([libertés cheries](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Conscientious objection](#) (oktober 2021)
- [Freedom of religion](#) (december 2021)
- [Religious symbols and clothing](#) (december 2021)
- [Guide on article 9 ECHR - freedom of thought, conscience and religion](#) (augustus 2021)

Grondrechten (Handvest) en EVRM, algemeen

OVERIG

- Introduction to blog symposium: Three recent monographs on the European Convention on Human Rights. ([strasbourgobservers](#))
- Rethinking European Consensus, Reimagining Human Rights. ([strasbourgobservers](#))
- Torture, Inhumanity and Degradation Under Article 3 of the ECHR: Absolute Rights and Absolute Wrongs. ([strasbourgobservers](#))
- #263 De Awb schiet te kort: doe een beroep op het Handvest bij een boeteverhoor ([Hertoghs](#))
- J. Goossens e.a., De invoering van een algemene bepaling of preambule bij de Nederlandse Grondwet in rechtsvergelijkend perspectief, in: [AA 2022/0412](#)
- G.C. Boot, Het ene mensenrecht is het andere niet..., in: [TAC 2022/1](#)
- CSDD and PIL: Some Remarks on the Directive Proposal ([conflict of laws](#))
- The European Commission's proposal for a directive on corporate sustainability due diligence: two paradoxes ([EJILtalk](#))
- EIN & DRI Report on Non-Implementation of Judgments of European Courts ([ECHRblog](#))

EHRM - factsheets en guides

- [Guide on Article 13 ECHR – right to an effective remedy](#) (december 2021)
- [Guide on Article 1 ECHR - obligation to respect human rights – Concepts of “jurisdiction” and imputability](#) (augustus 2021)
- [Guide on Article 46 ECHR - binding force and execution of judgments](#) (december 2021)

Wiki

- [Handvest grondrechten EU](#)
- [Europees Hof voor de rechten van de mens \(EHRM\)](#)

Handel en anti-dumping

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-718/20 P – Zhejiang Jiuli Hi-Tech Metals / Commissie – ECLI:EU:C:2022:362 – geen conclusie – arrest

Dumping – Invoer naadloze buizen en pijpen van roestvrij staal uit China

Besluit 94/800/EG. Uitvoeringsverordening (EU) 2018/330. Verordening (EU) 2016/1036. Met de onderhavige hogere voorziening vordert de vennootschap Zhejiang Jiuli Hi-Tech Metals Co. Ltd gevestigd in China, om vernietiging van het arrest van het Gerecht in zaak T-307/18, waarbij het Gerecht haar beroep heeft verworpen tot nietigverklaring van uitvoeringsverordening (EU) 2018/330 tot instelling van definitieve antidumpingrechten op bepaalde naadloze buizen en pijpen van roestvrij staal van oorsprong uit China naar aanleiding van een nieuw onderzoek bij het vervallen van de maatregelen overeenkomstig artikel 11, lid 2, van verordening (EU) 2016/1036 voor zover deze verordening op haar betrekking had.

Hof: De hogere voorziening wordt afgewezen.

GERECHT EU – ARREST – 11 mei 2022 – zaak T-151/20 – Tsjechische Republiek / Commissie – ECLI:EU:T:2022:281 – persbericht – arrest

Afdracht antidumping rechten door lidstaat– Eigen middelen

Het Gerecht wijst het beroep van de Tsjechische Republiek op ongerechtvaardigde verrijking van de Commissie gedeeltelijk toe voor zover het gaat om de terugbetaling van een bedrag gelijk aan ongeveer 726 000 EUR dat die lidstaat aan die instelling moest betalen in het kader van de terugvordering van antidumpingrechten. De stopzetting van de activiteit door de importeur kan in de omstandigheden van het onderhavige geval een reden vormen die niet aan de Tsjechische Republiek kan worden toegerekend en die deze lidstaat rechtmatig zou kunnen ontheffen van zijn verplichting om dat bedrag ter beschikking te stellen van de Europese Unie.

Hof van Justitie EU

HvJ – VERZOEK ARTIKEL 43 STATUUT

Eerste Nederlandse verzoek om interpretatie van een arrest leidt tot verklaring EU-Hof dat rechtsbasis van door Nederland verschuldigde rente niet in dat arrest is vastgesteld ([ECER](#)).

Het EU-Hof kan op verzoek van bepaalde partijen de betekenis en de strekking van een door haar gewezen arrest uitleggen. Nederland had- voor het eerst- een dergelijk verzoek ingediend bij het EU-Hof. Dit verzoek zag op het arrest van het EU-Hof in zaak C-395/17, waarin is vastgesteld dat Nederland vertragingsrente moet betalen aan de Europese Commissie. Nederland en de Commissie verschillen van mening over de rechtsbasis van de rente. Het EU-Hof oordeelt dat die basis niet is vastgesteld in het arrest. Daarom verklaart het EU-Hof het verzoek niet ontvankelijk.

Huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen

BNC fiche

Fiche: Richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld ([Kamerstuk 22112, nr. 3394](#))

IE - Intellectuele eigendom

HvJ – ARREST – 19 mei 2022 – zaak C-466/20 – HEITEC – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:400 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Uniemerkm – Rechtsverwerking wegens gedogen – Stuiting van termijn – Schriftelijke ingebrekestelling

Richtlijn 2008/95/EG. Verordening (EG) nr. 207/2009. Kan gedogen niet alleen worden uitgesloten door een bij een autoriteit of een rechter in te stellen beroep, maar ook door een handelwijze zonder dat daarbij een autoriteit of een rechter wordt ingeschakeld?

Indien de eerste prejudiciële vraag bevestigend wordt beantwoord: vormt een ingebrekestelling waarmee de houder van het oudere teken vóór de inleiding van een gerechtelijke procedure, van de houder van het jongere teken staking van het gebruik van het teken en het overeenkomen van een boetebeding bij overtreding vordert, een handelwijze die gedogen uitsluit?

Is, in geval van een beroep in rechte, voor de berekening van de termijn van rechtsverwerking wegens gedogen van vijf jaar de datum van indiening van het gedinginleidend stuk bij de rechter of de datum van ontvangst ervan door de verweerder van belang? Is het in dat verband van belang dat de ontvangst ervan door de verweerder door toedoen van de houder van het oudere merk is vertraagd tot een datum na afloop van de termijn van vijf jaar?

Ziet de rechtsverwerking alleen op de stakingsvordering, maar ook op de nevenvorderingen die op het merkrecht zijn gebaseerd, met name de vorderingen tot schadevergoeding, informatieverstrekking en vernietiging?"

Hof: Artikel 9 van richtlijn 2008/95/EG en de artikelen 54, 110 en 111 van verordening (EG) nr. 207/2009 moeten aldus worden uitgelegd dat een handeling, zoals een ingebrekestelling, waarmee de houder van een ouder merk of van een ander ouder recht zich tegen het gebruik van een jonger merk verzet zonder dat hij evenwel het nodige doet om een juridisch dwingende oplossing te verkrijgen, het gedogen niet beëindigt en bijgevolg de rechtsverwerkingstermijn waarin die bepalingen voorzien, niet stuit.

Artikel 9 van richtlijn 2008/95 en de artikelen 54, 110 en 111 van verordening nr. 207/2009 moeten aldus worden uitgelegd dat de instelling van een beroep in rechte waarmee de houder van een ouder merk of van een ander ouder recht nietigverklaring van een jonger merk vordert of bezwaar maakt tegen het gebruik ervan, niet kan worden geacht de in die bepalingen bedoelde rechtsverwerking wegens gedogen te verhinderen indien het gedinginleidend stuk weliswaar vóór het verstrijken van de rechtsverwerkingstermijn is neergelegd, maar wegens een gebrek aan zorgvuldigheid van de verzoekende partij niet voldeed aan de in het toepasselijke nationale recht voor de betekening ervan gestelde vereisten en om aan de verzoekende partij verwijtbare redenen pas ná het verstrijken van die termijn is geregulariseerd.

Artikel 9 van richtlijn 2008/95 en de artikelen 54, 110 en 111 van verordening nr. 207/2009 moeten aldus worden uitgelegd dat wanneer de houder van een ouder merk of van een ander ouder recht zijn recht heeft verloren, in de zin van deze bepalingen, om nietigverklaring van een jonger merk of staking van het gebruik ervan te vorderen, deze rechtsverwerking hem ook verhindert om nevenvorderingen of samenhangende vorderingen in te dienen, zoals vorderingen tot schadevergoeding, informatieverstrekking of de vernietiging van waren.

HvJ EU: Handeling zonder juridisch dwingende oplossing beëindigt het gedogen niet. ([Boek9.nl](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 5 mei 2022 – zaak C-256/21 – Gemeinde Bodman-Ludwigshafen – Duitsland – ECLI:EU:C:2022:366 – [conclusie](#)

Uniemark (APFELZÜGE) – Geschillen voor nationale rechter – Bevoegdheid rechtbanken voor Uniemark – Vordering wegens inbreuk – Reconventionele vordering

Verordening (EU) 2017/1001. De zaak gaat over een vordering wegens inbreuk op een Uniewoordmerk en een reconventionele vordering tot nietigverklaring van dit merk. De verwijzende rechter verzoekt het Hof om vast te stellen of een rechtbank voor het Uniemark nog bevoegd is om uitspraak te doen over de reconventionele vordering tot nietigverklaring van het merk nadat de houder daarvan de oorspronkelijke hoofdvordering wegens inbreuk heeft ingetrokken.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 124, onder d), en artikel 128 van verordening (EU) 2017/1001 moeten aldus worden uitgelegd dat de rechtbank voor het Uniemark nog bevoegd is om uitspraak te doen over een reconventionele vordering in de zin van artikel 128 van verordening 2017/1001, strekkende tot nietigverklaring van een Uniemark, nadat de hoofdvordering wegens inbreuk in de zin van artikel 124, onder a), van deze verordening met betrekking tot dat Uniemark effectief is ingetrokken.

- B HvJ EU conclusie A-G: uitspraak over reconventionele vordering is mogelijk. ([IEF20715](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G PITRUZZELLA – 12 mei 2022 – zaak C-197/21 – Soda-Club (CO2) en SodaStream International – Finland – ECLI:EU:C:2022:387 – [conclusie](#)

Uniemark – SodaStream - Navullen CO2 flessen – Ompakking

Verordening (EU) 2017/1001. Richtlijn (EU) 2015/2436. Soda-Club (CO2) SA en SodaStream International BV (hierna tezamen: „SodaStream”) vervaardigen en verkopen huishoudelijke bruiswaterapparaten die bestemd zijn voor privégebruik. Met die apparaten kunnen op eenvoudige wijze uit leidingwater koolzuurhoudend water en koolzuurhoudende dranken met een smaakje worden bereid. Bovendien biedt SodaStream met koolstofdioxide nagevulde flessen afzonderlijk te koop aan. SodaStream is de houder van de Unie- en nationale merken SODASTREAM en SODA-CLUB. MySoda Oy is gevestigd in Finland. Daar brengt zij onder het merk MYSODA apparaten in de handel die vergelijkbaar zijn met die welke door SodaStream worden verkocht, maar dan in verpakkingen die geen flessen bevatten. Sinds 2016 brengt MySoda nagevulde CO2-flessen in Finland in de handel die niet alleen compatibel zijn met haar eigen bruiswaterapparaten, maar tevens met de door SodaStream in de handel gebrachte apparaten. De door MySoda afgevlude en verkochte CO2-flessen zijn met name nagevulde flessen die oorspronkelijk door SodaStream in de handel zijn gebracht. MySoda ontvangt van wederverkopers CO2-flessen van SodaStream die door consumenten leeg zijn geretourneerd. MySoda verwijdert vervolgens het door SodaStream omheen de fles geplakte etiket. Zij gaat over tot navulling van die fles en brengt dan haar eigen etiket aan. Vast staat dat het op deze wijze aangebrachte etiket de graveringen op de fles, waaronder de merken SODASTREAM en SODA-CLUB, zichtbaar laat. Volgens SodaStream is er sprake van heretikettering van de waar door MySoda, doordat deze het etiket dat voorzien is van het merk van SodaStream en dat dus de herkomst van de CO2-fles aanduidt, verwijdert en een nieuw etiket aanbrengt. MySoda voert aan dat de bij het arrest Bristol-Myers Squibb e.a. gestelde voorwaarden in casu niet van toepassing zijn, aangezien het gaat om handel binnen één enkele lidstaat.

A-G geeft het Hof in overweging: Artikel 15, lid 2, van verordening (EU) 2017/1001 en artikel 15, lid 2, van richtlijn (EU) 2015/2436 moeten in het kader van het hoofdgeding aldus worden uitgelegd dat de merkhouder zich rechtmatig ertegen kan verzetten dat een derde CO2-flessen, die door die derde zijn nagevuld, verder verhandelt op het grondgebied van dezelfde lidstaat als die waar deze flessen voor het eerst door die merkhouder of met diens toestemming in de handel zijn gebracht, wanneer die derde deze flessen heeft omgepakt en daarop zijn merk opnieuw heeft aangebracht, tenzij komt vast te staan dat een dergelijk verzet zal bijdragen tot kunstmatige afscherming van de markt. Om te beoordelen of sprake is van een dergelijk risico, staat het aan

de verwijzende rechter om na te gaan of de ompakking waartoe is overgegaan, gelet op de aard van de betrokken waar en de bestemming ervan, noodzakelijk blijkt om de toegang van derden tot de markt voor het navullen met koolstofdioxide te verzekeren. Indien de verwijzende rechter tot de slotsom zou komen dat de ompakking waartoe de derde is overgegaan noodzakelijk is, dient hij zich er nog van te vergewissen dat voor het overige de rechtmatige belangen van de merkhouders worden beschermd.

Artikel 15, lid 2, van verordening 2017/1001 en artikel 15, lid 2, van richtlijn 2015/2436 moeten aldus worden uitgelegd dat wanneer een derde een CO2-fles navult met gas en opnieuw verkoopt, het van het merk van de flessenfabrikant voorziene etiket verwijdert maar dit op de hals gegraveerde merk zichtbaar laat, en op de fles zijn eigen etiket aanbrengt, de door de nieuwe etikettering gewekte algemene indruk dient te worden beoordeeld teneinde te bepalen of de informatie inzake degene die de waar heeft omgepakt en de informatie over de fabrikant van die waar, duidelijk en ondubbelzinnig overkomen bij iemand met een normaal gezichtsvermogen en normale oplettendheid. Deze informatie zoals weergegeven door de nieuwe etikettering mag met name niet de indruk wekken dat er een economische of bijzondere band bestaat tussen de derde die de fles heeft nagevuld en de merkhouders. Bij de beoordeling van de indruk die de nieuwe etikettering wekt, dient rekening te worden gehouden met de specifieke praktijken in de betrokken sector en met de mate waarin de consument van die praktijken op de hoogte is.

📌 HvJ EU conclusie A-G: nadere uitleg Bristol-Myers Squibb. ([IEF20712](#))

GERECHT EU – ARREST – 4 mei 2022 – zaak T-619/21 – PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs/EUIPO - Haufe-Lexware – ECLI:EU:T:2022:270 – arrest

Uniebeeldmerk TAXMARC – Ouder Uniebeeldmerk TAXMAN

Verordening (EU) 2018/625. Gelet op een en ander moet worden geconcludeerd dat de kamer van beroep heeft verzuimd bij het afwijzen van het verzoek tot schorsing de belangen van partijen in de zin van de aangehaalde rechtspraak af te wegen en dus een kennelijke beoordelingsfout heeft gemaakt bij de verwerping van het beroep op grond van het bestaan van verwarringsgevaar in de zin van artikel 8, lid 1, van verordening 2017/1001.

Gerecht: Vernietigt de beslissing van het EUIPO van 21 juli 2021 (zaak R 131/2021-4).

📌 Gerecht EU: schorsingsverzoek kan te allen tijde. ([IEF20698](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Finland – 15 maart 2022 (ECER 11.5.2022) – C-201/22 – Telia Finland*

Auteursrecht – Collectieve beheerorganisatie – Procesbevoegdheid?

Richtlijn 2004/48/EG. Richtlijn 2014/26/EU. Verzoeker, een collectieve beheerorganisatie die houders van auteursrechten vertegenwoordigt, verzoekt de hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken vast te stellen dat verweerster (exploitant van een kabeltelevisienet waarin de signalen van binnenlandse vrij toegankelijke televisiezenders worden doorgegeven voor openbare ontvangst) inbreuk maakt op de auteursrechten van de door verzoekster vertegenwoordigde auteurs, en vordert financiële compensatie en schadevergoeding voor de inbreuk.

De vraag is o.a. of een organisatie die als zogenoemde collectieve beheerorganisatie op grond van artikel 3, onder a), van richtlijn 2014/26/EU auteursrechthebbenden collectief vertegenwoordigt, moet worden aangemerkt als een organisatie met procesbevoegdheid in de zin van artikel 4, onder c), van richtlijn 2004/48.

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

'Grand rights' of great importance: copyright on the big stage (part II): Danish Supreme Court rules that "all" actually does mean "all" ([IPKat](#))

NOOT – bij HvJ 26 april 2022, C-401/19

- What does the CJEU judgment in the Polish challenge to Article 17 (C-401/19) mean for the transposition and application of that provision? ([IPKat](#))
- Between Filters and Fundamental Rights ([Verfassungsblog](#))

OVERIG

- A decade later, and the Zara trade mark saga continues ([IPKat](#))
- Sierd J. Schaafsma, Intellectual Property in the Conflict of Laws; The Hidden Conflict-of-law Rule in the Principle of National Treatment ([conflict of laws](#))

Institutioneel

HvJ – CONCLUSIE A-G SZPUNAR – 19 mei 2022 – zaak C-24/20 – Commissie/Raad – **Grote Kamer** – [ECLI:EU:C:2022:404](#) – [conclusie](#)

Bevoegdheid van de Raad tot wijziging van het voorstel van de Commissie – Exclusieve externe bevoegdheid van de Unie - Toetreding EU tot Akte van Genève bij Overeenkomst van Lissabon betreffende oorsprongsbenamingen en geografische aanduidingen

Besluit (EU) 2019/1754. Artikel 13, lid 2, en artikel 17, lid 2, VEU. Artikel 2, lid 1, artikel 218, lid 6, en artikel 293, lid 1, VWEU. De Europese Commissie betwist in de onderhavige zaak de bevoegdheid van de Raad van de Europese Unie om krachtens artikel 293, lid 1, VWEU haar voorstel voor een rechtshandeling van de Unie te wijzigen, op grond dat de door de Raad aangebrachte wijziging de grenzen van een wijziging overschrijdt. De Commissie legt in wezen een door de Raad aan het voorstel aangebrachte wijziging voor aan het Hof en stelt zoals René Magritte vast: „dit is geen wijziging”. Deze vaststelling dient het Hof in de onderhavige zaak te beoordelen.

A-G geeft het Hof in overweging: artikel 3 van besluit (EU) 2019/1754 nietig te verklaren; artikel 4 van besluit 2019/1754 nietig te verklaren voor zover het verwijst naar de lidstaten; de gevolgen van de nietig verklaarde delen van besluit 2019/1754, voor zover het gaat om de ratificaties van de in dat besluit bedoelde Akte van Genève door de Franse Republiek en Hongarije en eventuele ratificaties van die akte of toetredingen daartoe vóór de datum van uitspraak van het arrest van het Hof door de Republiek Bulgarije, de Tsjechische Republiek, de Italiaanse Republiek, de Portugese Republiek en de Slowaakse Republiek, te handhaven totdat binnen een redelijke termijn van ten hoogste zes maanden vanaf de datum van uitspraak van het arrest een besluit van de Raad van de Europese Unie in werking treedt.

- **B** A-G: machtiging voor lidstaten om op terrein exclusieve EU-bevoegdheid op te treden alleen mogelijk na voorstel daartoe van de Commissie ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 19 mei 2022 – zaak C-623/20 P – Commissie/Italië – [ECLI:EU:C:2022:403](#) – [conclusie](#)

Aankondiging algemene vergelijkende onderzoeken voor de aanwerving van administrateurs – Vereiste talenkennis – Beperking keuze tweede taal tot het Engels, het Frans of het Duits – Dienstbelang

Verordening (EU) nr. 517/2013. Artikel 3 VEU. Artikel 22 Handvest EU. Artikel 1 van verordening nr. 1 van de Raad van 15 april 1958 tot regeling van het taalgebruik in de EEG. In deze zaak verzoekt de Europese Commissie om vernietiging van het arrest van 9 september 2020, Italië/Commissie, zaak T-437/16 waarbij het Gerecht een aankondiging van een algemeen vergelijkend onderzoek voor de aanwerving van administrateurs op het vakgebied audit (AD 5/AD 7) nietig heeft verklaard. Volgens het bestreden arrest heeft de Commissie niet aangetoond dat de beperking van de keuze van de kandidaten voor de tweede taal tot het Engels,

het Frans of het Duits objectief gerechtvaardigd is en evenredig is aan het belangrijkste doel dat ermee wordt nagestreefd, namelijk administrateurs aan te werven die onmiddellijk operationeel zijn. De Commissie heeft evenmin aangetoond dat de beperking gerechtvaardigd wordt door budgettaire en operationele beperkingen en de aard van de selectieprocedure.

A-G geeft het Hof in overweging: Gelet op het bovenstaande geef ik het Hof in overweging het eerste middel te verwerpen.

OVERIG

Europese Commissie wil schendingen van EU-sancties toevoegen aan de lijst van EU-misdrijven (ECER)

IPR

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak C-644/20 – W. J. – Polen – ECLI:EU:C:2022:371 – persbericht – geen conclusie – arrest

Onderhoudsverplichtingen – Toepasselijk recht - Tijdstip voor bepalen van gewone verblijfplaats – Internationale kinderontvoering

Verordening (EG) nr. 4/2009. Besluit 2009/941/EG. Artikel 3, Haags Protocol inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen. Artikelen 12 en 13, Haags Verdrag 1980 betreffende de burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen.

Het Hof oordeelt dat om te bepalen welk recht van toepassing is op een vordering tot onderhoudsbetaling, de gewone verblijfplaats van de ontvanger de plaats is waar het gewone centrum van zijn of haar leven is gelegen, met name wanneer het een jong kind betreft. De onrechtmatigheid van het vasthouden van die ontvanger op het grondgebied van een lidstaat sluit in beginsel niet uit dat zijn of haar gewone verblijfplaats naar het grondgebied van die staat wordt overgebracht.

Hof: Artikel 3 van het Protocol van Den Haag van 23 november 2007 inzake het recht dat van toepassing is op onderhoudsverplichtingen moet aldus worden uitgelegd dat voor de vaststelling van het recht dat van toepassing is op de onderhoudsvordering van een minderjarig kind dat door een van zijn ouders naar een lidstaat is overgebracht, de omstandigheid dat een rechterlijke instantie van die lidstaat in een afzonderlijke procedure de terugkeer van dat kind heeft gelast naar de staat waar het vóór zijn overbrenging zijn gewone verblijfplaats met zijn ouders had, niet volstaat om te beletten dat dit kind een gewone verblijfplaats in die lidstaat kan verkrijgen.

- EU-Hof verduidelijkt hoe de gewone verblijfplaats van ongeoorloofd vastgehouden kinderen moet worden vastgesteld (ECER)

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 5 mei 2022 – zaak C-646/20 – Senatsverwaltung für Inneres und Sport – Duitsland – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:357 – conclusie

Ontbinding huwelijksband na verklaring voor de Italiaanse ambtenaar van de burgerlijke stand – Inschrijving in huwelijksregister andere lidstaat of erkenningsprocedure?

Verordening (EG) nr. 2201/2003. T.B. heeft de Duitse en de Italiaanse nationaliteit. Zij is getrouwd met R.D., een Italiaans staatsburger. De echtgenoten hebben ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand in Italië verklaard dat zij voornemens waren te scheiden. Vervolgens hebben zij hun respectieve verklaringen voor de ambtenaar van de burgerlijke stand bevestigd.

T.B. heeft vervolgens het bureau van de burgerlijke stand van Berlijn verzocht om inschrijving van die echtscheiding in het huwelijksregister. Omdat er twijfel bestaat over de vraag of de echtscheiding moest worden ingeschreven in het huwelijksregister dan wel moest worden

onderworpen aan de erkenningsprocedure van § 107, lid 1, FamFG, is er een nationale procedure gestart.

De verwijzende rechter wil weten of verordening (EG) nr. 2201/2003, de lidstaten verplicht om een echtscheidingsbeschikking die door de burgerlijke autoriteiten van een andere lidstaat is uitgesproken in het kader van een buitengerechtelijke procedure die op een overeenkomst tussen de echtgenoten is gebaseerd, zonder verdere voorwaarden te erkennen.

A-G geeft het Hof in overweging: De ontbinding van een huwelijk door middel van een wettelijk voorgeschreven procedure waarbij de echtgenoten beiden ten overstaan van een ambtenaar van de burgerlijke stand persoonlijk verklaren dat zij wensen te scheiden en deze ambtenaar die overeenkomst ten minste dertig dagen daarna in hun aanwezigheid bevestigt nadat hij heeft nagegaan of er is voldaan aan de door de wet voor de ontbinding van het huwelijk gestelde voorwaarden, te weten dat er geen minderjarige kinderen zijn en evenmin meerderjarige kinderen die handelingsonbekwaam, ernstig gehandicapt of economisch afhankelijk zijn, alsook of de tussen hen gesloten overeenkomst geen bedingen betreffende vermogensoverdracht bevat, is een echtscheidingsbeslissing in de zin van verordening (EG) nr. 2201/2003.

HvJ – CONCLUSIE A-G COLLINS – 5 mei 2022 – zaak C-700/20 – London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association – England & Wales / United Kingdom – Grote Kamer – ECLI:EU:C:2022:358 – [persbericht](#) – [conclusie](#)

Erkenning uitspraak uit andere lidstaat - Arbitrage

Verordening (EG) nr.44/2001. De A-G is van mening dat een arbitrale uitspraak een relevante uitspraak kan zijn in het kader van de Verordening. Dit ondanks het feit dat een dergelijke uitspraak buiten de reikwijdte van diezelfde verordening valt.

- 📌 The Prestige litigation before the CJEU. A tricky Opinion on court-sanctioned arbitral awards as judgments under Brussels Ia. ([GAVL](#))

REGELGEVING

Verordening (EU) 2022/850 van het Europees Parlement en de Raad van 30 mei 2022 betreffende een geautomatiseerd systeem voor de grensoverschrijdende elektronische gegevensuitwisseling op het gebied van justitiële samenwerking in civiele en strafzaken (e-Codex), en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1726, PbEU L 150, 1.6.2022

- 📌 Rechtskader vastgesteld voor EU-systeem dat elektronische communicatie in grensoverschrijdende procedures faciliteert ([ECER](#))

Een nieuwe EU-verordening voorziet in een passend rechtskader voor het e-Codex-systeem, waarbij het operationeel beheer van dat systeem wordt toevertrouwd aan een EU-agentschap.

De digitalisering van het justitiële systeem moet de toegang tot de rechter vergemakkelijken, de efficiëntie in het algemeen verbeteren en de veerkracht van rechtsstelsels bij crisissen zoals de COVID-19-pandemie waarborgen. Het e-Codex-systeem (e-Justice Communication through Online Data Exchange) is een technologisch en digitaal hulpmiddel om de grensoverschrijdende justitiële communicatie te moderniseren (zie [de website](#) van e-Codex).

NOOT – bij HvJ 10 maart 2022, zaak C-498/20 BMA Nederland

The CJEU confirms a corporation's general duty of care is not caught by the corporate carve-out. Judgment in *ZK v BMA* (Peeters Gatzen suit) impacts on business and human rights litigation, too. ([GAVL](#))

LITERATUUR

- Mr. W.A. Visser, 59. Grensoverschrijdende bewijsverkrijging: hoe gaat dat in de praktijk?, in: [SDU Beslag, Executie & Rechtsvordering in de praktijk, nr. 3 april 2022](#)
- Sierd J. Schaafsma, Intellectual Property in the Conflict of Laws; The Hidden Conflict-of-law Rule in the Principle of National Treatment ([conflict of laws](#))

OVERIG

Conference Report: EAPIL YRN Conference on National Rules on Jurisdiction and the Possible Extension of the Brussels Ia Regulation ([conflict of laws](#))

Wiki

- [Wiki Bewijsverordening en Betekeningsverordening](#)

Kansspelen

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 18 januari 2022 (ECER 4.5.2022) – [C-55/22](#) – [Bezirkshauptmannschaft Feldkirch](#)

Ne bis in idem – Kansspelen – Bestuurlijke boete - Strafprocedure

Samenvatting onder: [ne bis in idem](#)

Landbouw en visserij

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-189/21 – R. en R. – [Nederland](#) – [CBB](#) – [ECLI:EU:C:2022:360](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Rechtstreekse betalingen - Beheerseis – Gebruik niet (langer) toegelaten gewasbeschermingsmiddel

Verordening (EU) nr. 1306/2013. Verordening (EU) nr. 1107/2009. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen R. en R. en de Minister over de verlaging van het bedrag aan rechtstreekse betalingen dat voor 2018 aan R. en R. moet worden verleend op grond van verordening (EU) nr. 1307/2013. De minister had op grond van de Uitvoeringsregeling de te verlenen rechtstreekse betalingen met 3 % verlaagd wegens het niet-naleven van de randvoorwaarden omdat zij een niet-toegelaten gewasbeschermingsmiddel had gebruikt.

Hof: Uit de regelgeving voortvloeiende beheerseis 10 – zoals vastgesteld in bijlage II van verordening (EU) nr. 1306/2013 – waarin wordt verwezen naar artikel 55, eerste alinea, en tweede alinea, eerste zin, van verordening (EG) nr. 1107/2009 moet aldus worden uitgelegd dat die beheerseis ook betrekking heeft op het gebruik van een gewasbeschermingsmiddel dat in de betrokken lidstaat niet of niet langer is toegelaten, en waarvan, in dit laatste geval, de opgebruiktermijn is verstreken.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – [C-213/22](#) - Instituto de Financiamento da Agricultura e Pescas*

Landbouw - Bosbouwmaatregelen - Jaarlijkse premie Bebossingsdichtheid

Verordening (EEG) nr. 2080/92. De vraag is o.a. of de kosten voor onderhoud en de premie ter compensatie van inkomensverliezen als bedoeld in verordening 2080/92 verschuldigd zijn in het geval dat de begunstigde bewijst dat buiten zijn schuld niet is voldaan aan de in het nationale steunprogramma gestelde voorwaarden inzake bebossing en dat hij alles in het werk heeft gesteld om het resultaat te verkrijgen.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië - 22 februari 2022 (ECER 18.5.22) - [C-196/22 Regione Lombardia et Provincia di Pavia*](#)

Bosbouw – Steunverlening – Voortijdige houtkap - Onregelmatigheid – Gevolgen - Bescherming financiële belangen EU

Verordening (EEG) nr. 2080/92. Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95. De vraag is o.a. of het Unierecht in de weg staat aan de toepassing van een bepaling van nationaal recht die ter uitvoering van verordening 2080/92 voorschrijft dat in geval van geconstateerde onregelmatigheid bij de verlening van de steun, de steun wordt beëindigd en de ontvangen steun wordt terugbetaald.

BURGERINITIATIEF

Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/712 van de Commissie van 27 april 2022 inzake het verzoek tot registratie van het Europees burgerinitiatief “End The Slaughter Age” op grond van Verordening (EU) 2019/788 van het Europees Parlement en de Raad, [PBL 133 van 10.5.2022](#)

LHBT-rechten

EHRM – ARREST – 17 mei 2022 – [Oganezova t. Armenië – persbericht – arrest – 71367/12 72961/12](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0517JUD007136712](#)

Onvoldoende bescherming tegen en geen behoorlijk onderzoek naar strafbare feiten met een homofob motief.

Artikel 3 jo. 14 EVRM. Klaagster is een Armeens staatsburger, tegenwoordig woonachtig in Zweden. Zij is een bekend lid van de LHBT gemeenschap in Armenië. In mei 2012 vond er een aanval plaats op een bar waarvan zij mede-eigenaar was en verzamelden zich buiten de bar mensen die haar lastig vielen, brand stichtten en vernielingen pleegden. Tevens werd klaagster het slachtoffer van doodsb bedreigingen en misbruik. Dit alles bracht de klaagster ertoe om Armenië te verlaten en permanent asiel in Zweden aan te vragen. In juli 2013 bevond de nationale rechter twee personen schuldig aan de brandstichting van de bar. Twee jaar later werd de daders amnestie verleend.

Klaagster klaagt met een beroep op de artikelen 3, 8 en 14 van het EVRM dat de nationale autoriteiten haar niet hebben beschermd tegen intimidatie, aanvallen en bedreigingen vanwege haar seksuele geaardheid en dat haar klachten niet effectief zijn onderzocht. Tevens klaagt de klaagster over het ontbreken van een adequaat wettelijk kader ter bestrijding van misdrijven tegen de LHBT-minderheid in Armenië en verzoekt zij het Hof de Armeense regering op grond van artikel 46 EVRM te gelasten om de strafwetgeving te wijzigen.

Naar het oordeel van het Hof is sprake van een schending van artikel 3 jo. artikel 14 van het EVRM. De beschermingsmaatregelen ten aanzien van de klaagster werden pas laat in gang gezet en na enkele dagen weer gestopt. Daarnaast werden meldingen van de klaagster niet nader onderzocht. De nationale autoriteiten beschikten bovendien niet over mogelijkheden om de geweldsincidenten en de kwestie, gelet op het homofobe karakter daarvan, naar behoren aan te

pakken. De nationale autoriteiten hebben aldus onvoldoende bescherming geboden tegen de homofobe aanvallen en haat zaaiende uitlatingen. Daarnaast hebben zij geen behoorlijk onderzoek gedaan naar de mishandeling, brandstichting en overige aanvallen gericht tegen klagster.

Gelet op deze conclusie hoeft het Hof de beschuldigingen op grond van artikel 8 jo. 14 van het EVRM niet te onderzoeken. Ten aanzien van het verzoek om de Armeense regering te gelasten de strafwetgeving te wijzigen acht het Hof het passend om aan de regering zelf over te laten de middelen te kiezen die in de nationale rechtsorde worden gebruikt om aan haar wettelijke verplichting krachtens artikel 46 van het EVRM te voldoen.

EHRM – factsheets en guides

- [Homosexuality: criminal aspects](#) (juni 2014)
- [Sexual orientation issues](#) (maart 2022)

Luchtvaart

HvJ – ARREST – 19 mei 2022 – zaak C-33/21 – INAIL en INPS – Italië – ECLI:EU:C:2022:402 – [persbericht](#) – geen conclusie – [arrest](#)

Migrerende werknemers – Sociale zekerheid – Begrip ‘thuisbasis’ – Vliegend personeel – Werknemers die hun werkzaamheden in loondienst op het grondgebied van twee of meer lidstaten uitoefenen

Samenvatting onder: [Arbeid en sociale zekerheid](#)

GERECHT EU – ARREST – 4 mei 2022 – zaak T-718/20 – Wizz Air Hungary / Commission – ECLI:EU:T:2022:276 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Staatssteun – Luchtvaartmaatschappij – Verenigbaarheid met de interne markt

Samenvatting onder: [Staatssteun](#)

GERECHT EU – ARREST – 18 mei 2022 – zaak T-577/20 – Ryanair / Commissie – ECLI:EU:T:2022:301 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Steun – Luchtvaartmaatschappij – Besluit Europese Commissie

Samenvatting onder: [Staatssteun](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING - Duitsland – 17 maart 2022 (24.5.22) - C-228/22 - flightright*

Annulering vlucht doorwijziging slots door verkeersleiding – Buitengewone omstandigheid?

Verordening (EG) nr. 261/2004. De vraag is o.a. of er steeds sprake is van een buitengewone omstandigheid in de zin van artikel 5, lid 3, van verordening 261/2004 wanneer de annulering van de vlucht het gevolg is van een wijziging in de toewijzing van slots door de verantwoordelijke luchtverkeersleidingsorganisatie.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – 18 februari 2022 (ECER 18.5.22) - C-238/22 - LATAM Airlines Group*

Luchtvaartclaim - Eenzijdig annuleren terugvlucht vanwege niet verschijnen op heenvlucht vanwege omboeken zonder kennisgeving - Instapweigering

Verordening (EG) nr. 261/2004. Verzoekster heeft een retourvlucht geboekt van Frankfurt am Main naar Madrid. Toen verzoekster op 21 december 2017 probeerde online in te checken voor de heenvlucht, bleek dat verzoekster door verweerster eenzijdig was omgeboekt naar een eerdere vlucht op 20 december 2017, zonder dat verzoekster daarvan in kennis was gesteld. Tegelijk is verzoekster door verweerster ervan op de hoogte gebracht dat haar reservering voor de retourvlucht op 7 januari 2018 was geblokkeerd omdat zij niet was komen opdagen voor de vlucht van 20 december 2017. De Duitse rechter in eerste aanleg heeft schadevergoeding en een recht op compensatie aan verzoekster toegekend wegens de – als annulering aangemerkte – omboeking van de heenvlucht. De extra compensatie van 250 EUR die verzoekster heeft gevorderd wegens de instapweigering voor de geboekte retourvlucht, heeft de rechter afgewezen. Met haar hoger beroep handhaaft verzoekster haar vordering tot compensatie wegens de instapweigering voor de retourvlucht op 7 januari 2018.

De vraag is o.a. of het recht op compensatie afhankelijk wordt gesteld van het vereiste dat de passagier zich onder de voorwaarden van artikel 2, onder j), en artikel 3, lid 2, onder a), van de verordening bij de incheckbalie of voor instappen meldt.

RECHTSPRAAK NL - Hoge Raad - 10 mei 2022 - ECLI:NL:HR:2022:595

Passagierscontrole op Schiphol - Aangifte contant geld – “Verlaten EU”

Samenvatting onder: Terrorisme en witwassen

NOOT – bij HvJ 7 april 2022, C-561/20 United Airlines

How far can the extraterritorial reach of EU law go? A step further by the CJEU as a transnational actor (European law blog)

WIKI

[Wiki luchtvaartclaims](#)

Mededinging

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak C-377/20 – Servizio Elettrico Nazionale e.a. – Italië – ECLI:EU:C:2022:379 – persbericht – conclusie – arrest

Onrechtmatig uitsluitingsgedrag door ondernemingen met een machtspositie - Databanken

Artikel 102 VWEU. Duitsland, Noorwegen en Italië hebben schriftelijke opmerkingen ingediend. De onderhavige zaak biedt het Hof de mogelijkheid om zijn recente rechtspraak in de arresten TeliaSonera, Post Danmark I en II, Intel, Generics (UK) en Deutsche Telekom II, te concretiseren. In deze arresten heeft het Hof laten zien dat het openstaat voor een minder formele benadering ten aanzien van de beoordeling of een gedraging misbruik oplevert, op basis van een onderzoek van de gevolgen en rekening houdend met zowel de juridische kenmerken van de betrokken gedraging als de economische context ervan. Meer in het bijzonder biedt deze zaak het Hof de gelegenheid te verduidelijken of bepaalde beginselen die voortvloeien uit deze recente rechtspraak inzake uitsluitingsgedrag op tariefgebied, en met name het criterium van de „even efficiënte concurrent”, kunnen worden toegepast in het kader van uitsluitingsgedrag dat geen betrekking heeft op tarifiering, zoals het gedrag in het hoofdgeding.

Ten slotte is de onderhavige zaak van bijzonder belang omdat zij past in het kader van een soort gedraging die verband houdt met misbruik van databanken, dat thans een zeer belangrijke indicator van macht op bepaalde markten is, zelfs buiten het kader van de digitale economie. De verstrekte aanwijzingen kunnen derhalve in de toekomst nuttig zijn voor de beoordeling van de gedragingen inzake gegevensgebruik in het licht van artikel 102 VWEU.

Hof: Artikel 102 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het voor de vaststelling of een praktijk misbruik van een machtspositie oplevert, volstaat dat de mededingingsautoriteit aantoont dat deze praktijk mogelijk ingrijpt in een structuur van daadwerkelijke mededinging op de relevante markt, tenzij de betrokken onderneming met een machtspositie aantoont dat de mogelijk uit die praktijk voortvloeiende mededingingsversturende effecten worden gecompenseerd of zelfs geneutraliseerd door positieve gevolgen voor de consument, met name op het punt van prijs, keuze, kwaliteit en innovatie.

Artikel 102 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het, om uit te sluiten dat een gedraging van een onderneming met een machtspositie misbruik oplevert, op zich niet volstaat dat de betrokken onderneming heeft aangetoond dat deze gedraging de mededinging in concreto niet heeft beperkt. Dit kan een aanwijzing zijn dat de betrokken gedraging de mededinging niet kon verstoren, hetgeen evenwel zal moeten worden aangevuld met andere bewijzen waaruit blijkt dat de gedraging de mededinging niet kon verstoren.

Artikel 102 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat het bestaan van uitsluitingsmisbruik door een onderneming met een machtspositie moet worden beoordeeld op basis van het vermogen van die praktijk om de mededinging te verstoren. Een mededingingsautoriteit hoeft niet aan te tonen dat de betrokken onderneming de bedoeling heeft haar concurrenten te verdrijven met andere middelen dan die welke gelden voor een mededinging op basis van verdienste. Het bewijs van een dergelijke bedoeling is niettemin een feitelijke omstandigheid die in aanmerking kan worden genomen voor de vaststelling van misbruik van een machtspositie.

Artikel 102 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat een buiten het mededingingsrecht vallende rechtmatige praktijk, wanneer zij wordt uitgevoerd door een onderneming met een machtspositie, als „misbruik” in de zin van die bepaling kan worden gekwalificeerd indien zij een uitsluitingseffect kan teweegbrengen en berust op het gebruik van andere middelen dan die welke gebruikelijk zijn bij een mededinging op basis van verdienste. Wanneer aan deze twee voorwaarden is voldaan, kan de betrokken onderneming met een machtspositie niettemin aan het verbod van artikel 102 VWEU ontkomen door aan te tonen dat de betrokken praktijk objectief gerechtvaardigd was en evenredig was aan die rechtvaardiging, dan wel werd gecompenseerd of zelfs werd geneutraliseerd door voordelen op het vlak van efficiëntie die ook de consument ten goede komen.

Artikel 102 VWEU moet aldus worden uitgelegd dat wanneer misbruik wordt gemaakt van een machtspositie door een of meer dochterondernemingen die tot een economische eenheid behoren, het bestaan van deze eenheid volstaat om de moedermaatschappij medeverantwoordelijk te achten voor dit misbruik. Het bestaan van een dergelijke eenheid moet worden vermoed indien ten tijde van de feiten ten minste nagenoeg het gehele kapitaal van deze dochterondernemingen direct of indirect in handen was van de moedermaatschappij. De mededingingsautoriteit hoeft geen aanvullend bewijs te leveren, tenzij de moedermaatschappij aantoont dat zij niet in staat was om het gedrag van haar dochterondernemingen te bepalen, aangezien deze zelfstandig handelen.

HvJ – CONCLUSIE A-G EMILIOU – 12 mei 2022 – zaak C-883/19 P – HSBC Holdings e.a./Commissie – ECLI:EU:C:2022:384 – [conclusie](#)

Manipulatie van de interbancaire Euribor-referentierentetarieven – Eén enkele voortdurende inbreuk – Schikking – Vermoeden van onschuld – Onpartijdigheid Commissie

Artikel 101 VWEU. Rentederivaten in euro (Euro Interest Rate Derivatives; hierna: „EIRD's”) worden vaak door banken, institutionele beleggers, ondernemingen en particulieren gebruikt als afdekkingsinstrument om zich tegen veranderingen in de markttrente te beschermen. De Euro

Interbank Offered Rates (hierna: „Euribor”) zijn belangrijk omdat deze tarieven als maatstaf dienen voor het rentetarief van allerlei financiële producten, zoals renteswaps, rentefutures, spaarrekeningen en hypotheeklen.

In onderhavige hogere voorziening verzoeken enkele tot de bankgroep HSBC behorende vennootschappen het Hof van Justitie om vernietiging van het arrest van het Gerecht houdende gedeeltelijke verwerping van hun beroep tot nietigverklaring van een besluit van de Commissie waarbij hun een geldboete is opgelegd omdat zij tussen 12 februari en 27 maart 2007 hebben deelgenomen aan een mededingingsregeling op de markt voor aan de Euribor en/of de EONIA gekoppelde EIRD's.

De onderhavige hogere voorziening doet een aantal procedurele en materiële problemen rijzen met betrekking tot het mededingingsrecht van de Unie. Van bijzonder belang zijn de verplichtingen van de Europese Commissie om onpartijdig te handelen en om het beginsel van het vermoeden van onschuld van niet-schikkende partijen te eerbiedigen bij de uitvoering van hybride procedures, en het begrip „inbreuk naar strekking”.

A-G geeft het Hof in overweging: de hogere voorzieningen af te wijzen.

GERECHT EU – ARREST – 18 mei 2022 – zaak T-609/19 – Canon / Commissie – ECLI:EU:T:2022:299 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Concentratie - Boete wegens de totstandbrenging van een concentratie vóór aanmelding en goedkeuring daarvan

Verordening (EG) nr. 139/2004. Het Gerecht verwerpt het beroep van Canon, waaraan de Commissie een boete van 28 miljoen EUR heeft opgelegd omdat zij bij de verwerving van Toshiba Medical Systems Corporation de regels inzake concentratiecontrole niet heeft nageleefd.

NOOT – bij HvJ 22 maart 2022, [C-117/20](#), [bpost](#), [C-151/20](#), [Nordzucker e.a.](#)

HvJEU trekt ne bis in idem-regels in het EU-recht gelijk, in: [Nieuws Mededingingsrecht 2022/98](#)

NOOT – bij HvJ 6 oktober 2021, [C-882/19](#) (Sumal)

Mr. O.V. Korneeva en Mr. W. VerLoren van Themaat, 'Het Sumal-arrest', [NtER 2022-3-4](#), p.

REGELGEVING

Verordening (EU) 2022/720 van de Commissie van 10 mei 2022 betreffende de toepassing van artikel 101, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op groepen verticale overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen, [PB L 134 van 11.5.2022](#)

LITERATUUR

W. Knibbeler e.a., Kroniek van het mededingingsrecht, in: [NJB 2022/954](#)

Milieu, natuur, duurzame energie

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-525/20 – Association France Nature Environnement – Frankrijk – ECLI:EU:C:2022:350 – [conclusie](#) – [arrest](#)

Waterbeleid – Milieudoelstellingen betreffende oppervlaktewateren - Begrip 'achteruitgang' - Programma of project met tijdelijke effecten die van korte duur zijn

Richtlijn 2000/60/EG. Nederland, Tsjechië en Frankrijk hebben in deze zaak schriftelijke opmerkingen ingediend. De zaak gaat over de rechtmatigheid van een decreet betreffende masterplannen voor waterinrichting en -beheer en waterinrichtings- en beheerplannen. De verwijzende rechter wil o.a. weten of de richtlijn het de lidstaten toestaat om bij de beoordeling of een programma of een project verenigbaar is met de doelstelling om te voorkomen dat de waterkwaliteit achteruitgaat, tijdelijke effecten die van korte duur zijn en geen langetermijneffecten voor het water hebben buiten beschouwing te laten en, in voorkomend geval, onder welke voorwaarden.

Hof: Artikel 4 van richtlijn 2000/60/EG moet aldus worden uitgelegd dat het de lidstaten niet toestaat om bij de beoordeling of een programma of een project verenigbaar is met de doelstelling om te voorkomen dat de waterkwaliteit achteruitgaat, tijdelijke effecten die van korte duur zijn en geen langetermijneffecten voor het water hebben buiten beschouwing te laten, behalve indien het duidelijk is dat dergelijke effecten naar hun aard slechts een geringe impact hebben op de toestand van de betrokken waterlichamen en niet kunnen leiden tot „achteruitgang” daarvan in de zin van die bepaling. Wanneer de bevoegde nationale autoriteiten tijdens de procedure tot goedkeuring van een programma of een project vaststellen dat het een dergelijke achteruitgang kan teweegbrengen, kan dat programma of dat project slechts worden goedgekeurd indien aan de voorwaarden van artikel 4, lid 7, van die richtlijn is voldaan, ook al is die achteruitgang van louter tijdelijke aard.

- Ⓛ HvJEU: Kortdurende tijdelijke effecten zonder gevolgen op lange termijn mogen in principe bij verenigbaarheidstoets waterkwaliteit niet buiten beschouwing worden gelaten ([actualiteiten bouwrecht](#))
- Ⓛ EU-Hof: kortdurende tijdelijke effecten zonder gevolgen op lange termijn mogen in principe bij verenigbaarheidstoets waterkwaliteit niet buiten beschouwing worden gelaten ([ECER](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G KOKOTT – 5 mei 2022 – zaak C-61/21 – Ministre de la Transition écologique en Premier ministre – Frankrijk – **Grote Kamer – [persbericht](#) – ECLI:EU:C:2022:359 – [conclusie](#)**

Gezondheidsschade door luchtvervuiling - Aansprakelijkheid lidstaat

Richtlijn 2008/50/EG. Kan een voldoende ernstige schending door een EU-lidstaat van de Europese luchtkwaliteitsregels, particulieren een recht verlenen om vergoeding te verkrijgen van hun gezondheidsschade die in een rechtstreeks en duidelijk causaal verband staat met de verslechtering van de luchtkwaliteit?

Volgens de A-G kunnen lidstaten aansprakelijk zijn voor gezondheidsschade door te hoge luchtverontreiniging. De EU-grenswaarden en de verplichtingen van de lidstaten om de luchtkwaliteit te verbeteren strekken ertoe de menselijke gezondheid te beschermen en particulieren rechten toe te kennen.

- Ⓛ A-G: lidstaten kunnen onder bepaalde voorwaarden aansprakelijk zijn voor gezondheidsschade die veroorzaakt is door overtreding van de richtlijn luchtkwaliteit ([ECER](#))

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – CbB – 3 mei 2022 – [ECLI:NL:CBB:2022:217](#)

Gewasbeschermingsmiddelen – Hormoonontregelende eigenschappen – Toelating Pitcher

Verordening 2018/605. Verordening 1107/2009. Het gaat om zaken waarin PAN-Europe en het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) van mening verschillen over de toelating van de gewasbeschermingsmiddelen Closer, Dagonis en Pitcher. In deze zaak, over het gewasbeschermingsmiddel Pitcher, gaat het om de vraag of hormoonontregelende eigenschappen alleen op Europees niveau beoordeeld worden of daarnaast ook op nationaal niveau nog aan de orde gesteld kunnen worden bij de toelating van een gewasbeschermingsmiddel. Verder is in alle drie de zaken aan de orde of de toelating van een gewasbeschermingsmiddel beoordeeld moet worden op basis van de stand van de wetenschappelijke en technische kennis op het moment van de toelating of een eerder moment, bijvoorbeeld het moment van de aanvraag.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – CbB – 3 mei 2022 – [ECLI:NL:CBB:2022:215](#)

Gewasbeschermingsmiddelen – Toelating Closer

Verordening 1107/2009. Uitleg artikel 36, lid 1 en 2, Verordening 1107/2009. Verhouding tussen de lidstaat die moet beslissen op een aanvraag tot toelating van een gewasbeschermingsmiddel en de lidstaat die de aanvraag beoordeelt. Verder is in geschil of de beoordeelende lidstaat kan volstaan met een toetsing aan vastgestelde richtsnoeren, of ook acht moet slaan op nog niet definitief vastgestelde richtsnoeren waarin meer actuele wetenschappelijke en technische kennis is opgenomen en zelfs ook acht moet slaan op buiten richtsnoeren beschikbare wetenschappelijke en technische kennis.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Nederland – CbB – 3 mei 2022 – [ECLI:NL:CBB:2022:214](#)

Gewasbeschermingsmiddelen – Hormoonontregelende eigenschappen - Toelating Dagonis

Verordening 1107/2009. Wat is de reikwijdte van de goedkeuring (artikel 4 Verordening 1107/2009) door de Europese Commissie van één van de werkzame stoffen van Dagonis, te weten difenoconazool. Het Ctgb en BASF stellen zich op het standpunt dat de hormoonontregelende eigenschappen niet opnieuw behoeven te worden beoordeeld bij een besluit tot toelating van een middel waarvan difenoconazool een bestanddeel is. PAN Europe meent echter dat uit artikel 29 van Verordening 1107/2009, en de verwijzing daarin naar artikel 4 lid 3 van deze Verordening, volgt dat verweerder ook de hormoonontregelende eigenschappen bij de aanvraag tot toelating moet toetsen aan de stand van de wetenschappelijke en technische kennis op dat moment. Het College vraagt zich af welke uitleg van de betreffende bepalingen juist is.

RECHTSPRAAK NL – Rechtbank Noord-Holland – 22 april 2022 – [ECLI:NL:RBNHO:2022:3375](#)

Verlaging maximale snelheid – Natura 2000 - Stikstofregistratiesysteem (ssrs) - Vergunning voor woningbouwproject

Richtlijn 92/43/EEG (Habitatrichtlijn). De snelheidsmaatregel is als generieke bronmaatregel voor het gehele land in de Rnb opgenomen. De stikstofdepositieruimte die de snelheidsverlaging in grote delen van het land genereert, wordt op basis van de Rnb in zijn totaliteit ingezet ten behoeve van woningbouw- en tracéprojecten door het hele land. De locatie van de vrijgekomen stikstofdepositieruimte heeft geen relatie met de locatie van het project ten behoeve waarvan de vrijgekomen ruimte wordt ingezet. Dit brengt met zich mee dat de maatregel tot verlaging van de maximumsnelheid op rijksnelwegen naar 100 km/uur als zodanig en ook overige (nog in te

voeren) bronmaatregelen die op vergelijkbare generieke wijze in de Rnb worden opgenomen op zichzelf aan de eisen van artikel 6, derde lid, van de Habitat Richtlijn moeten voldoen. Op grond van dat artikel is vereist dat de zekerheid is verkregen dat een plan of project, zoals de snelheidsverlaging, de natuurlijke kenmerken van N2000-gebieden niet zal aantasten. Het is daarom ook niet toegestaan bronmaatregelen die zelf niet voldoen aan de Habitat Richtlijn binnen het ssrs in te zetten.

Artikel 2.4, eerste lid en onder a, Rnb, waarin de snelheidsverlaging tot 100 km/uur als bronmaatregel is opgenomen, is in strijd met artikel 6, derde lid, van de Habitat Richtlijn. Uit rapporten blijkt immers dat niet is uitgesloten dat door de snelheidsmaatregel de natuurlijke kenmerken van N2000-gebieden worden aangetast. De depositieruimte die door de snelheidsverlaging wordt gecreëerd is dan ook ten onrechte in het ssrs opgenomen. Dit betekent dat verweerder reeds hierom de depositieruimte die door de snelheidsverlaging is gecreëerd niet heeft mogen inzetten ter vermindering van het door het project veroorzaakte stikstofdepositie en reeds daarom niet heeft kunnen concluderen dat de zekerheid bestaat dat het woningbouwproject de natuurlijke kenmerken van het N2000-gebied NHDR niet zal aantasten. Dat is gelet op artikel 2.8, derde lid, Wnb wel vereist om vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, Wnb te kunnen verlenen.

- Door snelheidsverlaging gecreëerde depositieruimte ten onrechte opgenomen in stikstofregistratiesysteem. ([omgevingsweb-02-05-2022](#))

NOOT – bij HvJ 13 januari 2022, zaak C-177/19 P, C-178/19 P, C-179/19 P (Allemagne - Ville de Paris e.a./Commissie)

m.nt. B. Arentz, Vervolg dieselgate: uitspraak Gerecht waarmee “uitstootconformiteitsfactoren” werden vernietigd *overturned* – de steden Brussel, Parijs en Madrid worden alsnog niet-ontvankelijk verklaard, in: [M en R 2022/37](#)

NOOT – bij EHRM Verein KlimaSeniorinnen Schweiz e.a. t. Zwitserland (verwezen naar GK)

Climate Change Litigation Before the ECtHR ([Verfassungsblog](#))

CONSULTATIE

- Milieuaansprakelijkheidsrichtlijn (evaluatie), Raadplegingsperiode 12 Mei 2022 - 4 Augustus 2022 ([EC](#))
- Effect van afvalbeheer op het milieu - EU-kader afvalstoffen, Raadplegingsperiode 24 Mei 2022 - 16 Augustus 2022 ([EC](#))

OVERIG

- German Judges Travel to Peru in Climate-Change Trial ([conflict of laws](#))
- Climate change litigation in Indonesia ([Leiden law blog](#))

EHRM - factsheets en guides

- [Environment](#) (januari 2022)
- [Guide sur la jurisprudence de la Convention européenne des droits de l'homme - Environnement](#) (december 2021)

Ne bis in idem

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-570/20 – BV – Frankrijk – ECLI:EU:C:2022:348 – conclusie – arrest

Cumulatie van vervolgingsmaatregelen en sancties van strafrechtelijke aard – Frauduleuze verzwijging of aangifteverzuim op het gebied van de btw

Richtlijn 2006/112/EG. Artikel 49, Artikel 50 en Artikel 52, lid 1, Handvest EU. In de arresten Menci en Garlsson Real Estate e.a. heeft het Hof de voorwaarden uiteengezet waaraan een nationale regeling moet voldoen om overeenkomstig artikel 52, lid 1, Handvest EU beperkingen te kunnen stellen aan het grondrecht om niet tweemaal voor dezelfde feiten te worden gestraft, dat door artikel 50 Handvest EU wordt gewaarborgd.

In het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing vraagt de *Cour de cassation* zich af of de nationale regeling waarop hij zijn uitspraak moet baseren in overeenstemming is met de doctrine van het Hof, met name wat betreft de duidelijkheid en de nauwkeurigheid van de bepalingen die cumulatie van vervolgingsmaatregelen en sancties mogelijk maken, en de evenredigheid tussen de ernst van het gepleegde delict enerzijds en de zwaarte van het geheel van de gecumuleerde sancties anderzijds.

Hof: Het door artikel 50 juncto artikel 52, lid 1, Handvest EU verzet zich er niet tegen dat de beperking van de cumulatie van vervolgingsmaatregelen en sancties van strafrechtelijke aard in geval van frauduleuze verzwijging of aangifteverzuim op het gebied van de btw waarin de nationale wettelijke regeling voor de ernstigste gevallen voorziet, enkel voortvloeit uit vaste rechtspraak waarin de voorwaarden voor toepassing van deze cumulatie restrictief worden uitgelegd, mits op het moment waarop het delict wordt gepleegd redelijkerwijs voorzienbaar is dat dit aanleiding kan geven tot cumulatie van vervolgingsmaatregelen en sancties van strafrechtelijke aard, maar zich verzet tegen een nationale regeling die in geval van cumulatie van een geldelijke sanctie en een vrijheidsstraf niet door middel van duidelijke en nauwkeurige regels, in voorkomend geval zoals uitgelegd door de nationale rechterlijke instanties, waarborgt dat het geheel van de opgelegde sancties de ernst van het geconstateerde strafbare feit niet te buiten gaat.

- B** Cumulatie van sancties onder voorwaarden niet in strijd met EU-recht. ([VN-Vandaag-2022/1119](#))
- B** HvJ EU oordeelt over naleving evenredigheidsbeginsel bij cumulatie van sancties voor dezelfde feiten. ([BS-16-05-2022](#))
- B** EU-Hof oordeelt over de naleving van het evenredigheidsbeginsel bij de cumulatie van sancties voor dezelfde feiten ([ECER](#))
- B** HvJ EU: Als sprake is van dubbele beboeting en bestraffing voor hetzelfde feit, dan moeten er evenredigheidswaarborgen geboden worden ([bijzonder strafrecht](#))
- B** [EHRC Updates 2022/135](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Hongarije – 20 januari 2022 (ECER 2.5.2022) – C-147/22 – Központi Nyomozó Főügyészség

Ne bis in idem – Strafrechtelijk onderzoek in andere lidstaat - Strafvervolgning

Schengen Overeenkomst Na een in 2014 wegens gebrek aan bewijs beëindigd onderzoek door de Oostenrijkse centrale eenheid van het openbaar ministerie voor de opsporing van economische delicten en corruptie, in welk onderzoek verdachte (met de Hongaarse nationaliteit) niet is gehoord, is bij de Hongaarse rechter in 2019 een strafprocedure wegens omkoping ingeleid tegen deze verdachte. De rechter heeft de tegen de verdachte ingestelde strafprocedure in 2020 beëindigd aangezien zijn vervolging naar het oordeel van deze rechter in strijd was met het beginsel ne bis in idem. De Hongaarse rechter in tweede aanleg heeft in hoger beroep de beschikking waarbij de strafprocedure is beëindigd, vernietigd en de rechter in eerste aanleg opgedragen de behandeling te hervatten.

De vraag is o.a. of het ne bis in idem-beginsel eraan in de weg staat dat in een lidstaat een strafprocedure wordt ingesteld met betrekking tot dezelfde persoon en dezelfde feiten na afloop van een in een andere lidstaat voltooide strafprocedure die definitief is afgesloten met een beslissing van het openbaar ministerie waarbij het onderzoek is beëindigd.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 18 januari 2022 (ECER 4.5.2022) – [C-55/22](#) – [Bezirkshauptmannschaft Feldkirch](#)

Ne bis in idem – Kansspelen – Bestuurlijke boete - Strafprocedure

Artikel 50 Handvest EU. Aan verzoeker zijn bij strafbeschikking vier geldboetes opgelegd vanwege het organiseren van verboden kansspelen. Het beroep tegen de beschikking is in eerste aanleg gegrond verklaard. Vervolgens is een tweede strafbeschikking opgelegd waarbij aan verzoeker in totaal vier geldboetes zijn opgelegd. Tegen deze strafbeschikking is opnieuw beroep ingesteld, wat is toegewezen. De rechter heeft de bestreden strafbeschikking vernietigd en de bestuurlijke strafprocedure beëindigd.

Vraag is o.a. of artikel 50 Handvest EU zich verzet tegen een nieuwe vervolging indien een strafprocedure krachtens de wet op de kansspelen wegens hetzelfde feit, maar op grond van een andere bepaling van die wet na een mondelinge behandeling en vaststelling van de feiten is beëindigd.

NOOT – bij 22 maart 2022, [bpost case \(C-117/20\)](#)

- Greater Coherence for the Ne Bis in Idem Principle, at Last: The Bpost Judgment (C-117/20) ([EU law analysis](#))
- HvJEU trekt ne bis in idem-regels in het EU-recht gelijk, in: [Nieuws Mededingingsrecht 2022/98](#)

RECHTSPRAAK NL

Conclusie over ne bis in idem en hetzelfde feit (voorhanden hebben van geldbedrag dat uit misdrijf afkomstig is en niet voldoen aan aangifteplicht). ([BS-04-05-2022](#)) [Parket bij de Hoge Raad 12 april 2022, ECLI:NL:PHR:2022:355]

EHRM – factsheets en guides

- [Right not to be tried or punished twice](#) (maart 2022)
- [Guide on Article 4 of Protocol No. 7 to the ECHR – right not to be tried or punished twice](#) (december 2021)

Onderwijs

EHRM – ARREST – 31 mei 2022 – X. e.a. t. Albanië - [persbericht](#) – [arrest](#) – [73548/17](#) - [45521/19](#) - ECLI:CE:ECHR:2022:0531JUD007354817

Discriminatie – Spreiding van kinderen met eenzelfde etnische achtergrond

Samenvatting onder: [discriminatie](#)

EHRM – factsheets en guides

- [Guide on Article 2 of Protocol No. 1 to the ECHR – right to education](#) (december 2021)

Oekraïne

REGELGEVING

Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/699 van de Commissie van 3 mei 2022 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/821 van het Europees Parlement en de Raad door Rusland als bestemming uit het toepassingsgebied van uniale algemene uitvoervergunningen te schrappen, *PB L 130I van 4.5.2022*

OVERIG

- [Verzoek van regering Oekraïne over rechten van kinderen](#) (prohibition of interstate adoption of Ukrainian Children)
- Children deprived of their family environment due to Russia's military aggression against Ukraine: Applicable European and international instruments in cross-border civil cases ([EJN 6 april 2022](#))
- Child protection system ([EJN](#))
- Nieuwe EU-regels voor het bewaren van bewijsmateriaal met betrekking tot oorlogsmisdaden ([ECER](#))
- EUAA lays out next steps to protect Ukrainians staying in private accommodation in the EU ([EUAA](#))
- Analysis on Asylum and Temporary Protection in the EU+ in the Context of the Ukraine Crisis ([EUAA](#))
- Generous, but Equal Treatment? Anti-Discrimination Duties of States Hosting Refugees Fleeing Ukraine ([EJILtalk](#))
- The war in Ukraine – Fundamental rights implications within the EU ([FRA](#))
- Reception of people from Ukraine: Discrimination in international protection? ([Leiden law blog](#))

WIKI

- [Wiki Oekraïne](#)

Overlevering en uitlevering

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 19 april 2022 (ECER 25.5.22) - [C-261/22 – G.N*](#)

EAB - Minderjarig kind

Kaderbesluit 2002/584/JBZ. De Belgische rechterlijke autoriteit (verzoekende rechterlijke autoriteit) heeft een EAB uitgevaardigd tegen G.N. een Nigeriaans staatsburger, teneinde de aan haar door de rechter in eerste aanleg opgelegde gevangenisstraf voor de duur van vijf jaar voor mensenhandel en hulp bij illegale immigratie, gepleegd tussen 2016 en 2017 in België ten uitvoer te leggen. Op het moment van haar aanhouding in Bologna in 2021 was G.N. met haar inwonende minderjarige zoon.

De vraag is o.a. of artikel 1, leden 2 en 3, en de artikelen 3 en 4 van kaderbesluit 2002/584/JBZ aldus moeten worden uitgelegd dat de overlevering van een moeder met inwonende minderjarige kinderen moet worden geweigerd of in ieder geval uitgesteld.

RECHTSPRAAK NL – Parket bij de Hoge Raad - [ECLI:NL:PHR:2022:474](#)

Uitleveringsverzoek - Bevoegdheidsverdeling

Artikel 6 EUV. Executieve uitlevering aan Turkije van in Nederland woonachtige Bulgaar voor uitzitten restant gevangenisstraf (na ontvluchting) t.z.v. veroordeling wegens handel in verdovende middelen. 1. Genoegzaamheid stukken en aanhoudingsverzoek verdediging. 2. Reikwijdte uitleveringsverzoek en toelaatbaarheidsbeslissing rechtbank. 3. Bevoegdheidsverdeling tussen uitleveringsrechter en minister van Justitie en Veiligheid over vraagpunt 'in Nederland geïntegreerde vreemdeling a.b.i. 6 EUV', mede bezien in het licht van de rechtspraak van het HvJEU. 4. Onvoldoende duidelijke vermelding feiten in uitspraak (art. 28.3 Uw)? Conclusie strekt tot verwerping van het beroep.

OVERIG

The principle of proportionality and the EAW: uneasy bedfellows? ([European law blog](#))

EHRM factsheet

[Extradition and life imprisonment](#) (februari 2022)

Prejudiciële procedure HvJ

HvJ – ARREST – 3 mei 2022 – zaak C-453/20 – CityRail – Tsjechië – Grote Kamer – [ECLI:EU:C:2022:341](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Ontvankelijkheid prejudiciële verwijzing - Begrip nationale rechterlijke instantie – Criteria – Toezichthoudende instantie voor de spoorwegsector – Heffingen voor gebruik goederenperrons

Artikel 267 VWEU. Richtlijn 2012/34/EU. De *Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře* stelt het Hof vragen inzake de uitlegging van richtlijn 2012/34/EU, met name wat betreft goederenperrons en de verschuldigde heffingen voor het gebruik daarvan.

Het verzoek om een prejudiciële beslissing is slechts ontvankelijk indien het Hof aanvaardt dat deze verwijzende instantie een rechtsprekende functie uitoefent in de zin van artikel 267 VWEU. Het hof oordeelt dat dat niet het geval is.

Hof: Het verzoek om een prejudiciële beslissing is niet-ontvankelijk.

NOOT – bij HvJ 22 februari 2022, C-430/21 (R.S.)

H.C.F.J.A. de Waele, Free as a bird? Het Europees Hof van Justitie onderstreept de autonome positie en toetsingsvrijheid van de nationale rechter In: [AA 2022/0395](#)

LITERATUUR

- R.A. Lawson, Rechtsbescherming - De prejudiciële procedure als instrument ter verdediging van de rechtsstaat, in: [NtEr 2022/3.3](#)
- Legal Certainty in the Preliminary Reference Procedure: The Role of Extra-Legal Steadying Factors (Elgar 2022) ([EU law analysis](#))

OVERIG

K.E. Geertsema & A.B. Terlouw, 'Vragen staat vrij. Welke instantie kan het best prejudiciële vragen stellen?', [Jurisprudentie Bestuursrecht plus 2022/2](#)

Geertsema en Terlouw onderzoeken wie van beide instanties dat het beste kan doen. In dat kader bespreken zij ook de vraag of, zoals wel wordt beweerd, het stellen van prejudiciële vragen door de rechtbanken moet worden opgevat als kritiek op de jurisprudentie van de Afdeling (hun antwoord: nee). Maar door het stellen van prejudiciële vragen bieden de eerstelijnsrechters wel tegenspraak; dat is ook voor de Afdeling nuttig, want het dwingt haar om de eigen lijn steeds kritisch tegen het licht te houden, iets waar de Afdeling volgens haar zelfreflectie zegt behoefte aan te hebben.

Wiki

[Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#)

Privacy en persoonsgegevens

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 19 mei 2022 – zaak C-180/21 – Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:406 – conclusie

Slachtoffer wordt verdachte in zelfde procedure – Civiele procedure over lange duur van procedure - Gebruik van persoonsgegevens

Verordening (EU) 2016/679. Richtlijn (EU) 2016/680. Is er sprake is van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens die in het bezit zijn van het Openbaar Ministerie indien de genoemde gegevens zijn verkregen van een persoon die aanvankelijk als slachtoffer verscheen, maar die vervolgens is beschuldigd in het kader van dezelfde strafprocedure? Is er sprake van onrechtmatige verwerking indien het OM de gegevens die tijdens verschillende strafprocedures zijn verkregen, gebruikt als bewijsmateriaal in het kader van een civiele procedure waarbij schadevergoeding en rente wordt geëist voor de buitensporige duur van de strafprocedure?

A-G geeft het Hof in overweging: [niet officiële vertaling] Artikel 4, lid 2 van Richtlijn (EU) 2016/680 moet aldus worden uitgelegd dat de gegevens die zijn verzameld van een persoon in zijn hoedanigheid van vermeend slachtoffer van een misdrijf in het kader van een strafrechtelijke procedure voor hetzelfde doel worden verwerkt, indien die persoon later verdachte wordt in dezelfde strafrechtelijke procedure.

Artikel 9, lid 1 van richtlijn 2016/680 moet aldus worden uitgelegd dat Verordening (EU) 2016/679 van toepassing is op het gebruik door het OM van informatie die is verkregen tijdens een strafrechtelijk onderzoek en die vervolgens wordt gebruikt voor de verdediging in een civiele procedure tegen het OM. Er is sprake van een "verwerking van persoonsgegevens" in de zin van artikel 4, punt 1 van Verordening 2016/679 indien persoonsgegevens die zijn verzameld in het kader van een strafrechtelijk onderzoek, vervolgens worden gebruikt voor de verdediging van de officier van justitie in een civiele procedure ter verkrijging van vergoeding van schade die voortvloeit uit hun handelen in de uitoefening van hun functie.

Een dergelijke verwerking is rechtmatig in de zin van artikel 6, lid 1 onder e) van Verordening 2016/679.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Oostenrijk – 11 februari 2022 (ECER 17.5.22) - C-203/22 - Dun & Bradstreet Austria*

AVG – Kredietbeoordelaar - Recht op inzage betrokkene

Verordening (EU) 2016/679. Richtlijn 2016/943. Bisnode Austria GmbH is een onderneming die gespecialiseerd is in het verstrekken van kredietbeoordelingen. C.K. wilde een overeenkomst voor mobiele telefonie verlengen. De verlenging werd evenwel door de telecomprovider geweigerd omdat C.K. financieel niet (voldoende) kredietwaardig zou zijn. Deze veronderstelling was gebaseerd op een geautomatiseerde beoordeling van haar kredietwaardigheid door Bisnode Austria. C.K. heeft zich tot de Oostenrijkse autoriteit voor gegevensbescherming gewend om

toegang te krijgen tot de informatie waarop deze beoordeling beruiste. De bestuursrechter oordeelde dat Bisnode Austria GmbH inbreuk had gemaakt op het krachtens de AVG aan verzoekster toekomende recht van inzage en haar binnen twee weken de informatie diende te verstrekken.

De vraag is o.a. aan welke inhoudelijke vereisten een verstrekte inlichting moet voldoen om te kunnen worden aangemerkt als voldoende „nuttig” in de zin van artikel 15, lid 1, onder h), van de AVG.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – België – 23 februari 2022 (ECER 31.5.2022) – C-231/22 – Etat Belge*

AVG – Verwerkingsverantwoordelijke – Publicatie van persoonsgegevens in officieel publicatieblad

Verordening (EU) 2016/679. In 2019 heeft de algemene vergadering van een vennootschap besloten om het vennootschapskapitaal te verminderen. Het door de notaris gemaakte uittreksel vermeldt de namen en bankrekeningnummers van de beide vennoten. Deze gegevens zijn ook gepubliceerd in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad. Een van de vennoten komt op tegen de bekendmaking van de passage met de gegevens.

De vraag is of een staatsblad van een lidstaat de hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke heeft. Zo ja, is het betrokken staatsblad als enige verantwoordelijk voor de naleving van de verplichtingen die rusten op de verwerkingsverantwoordelijke, of rusten die verplichtingen cumulatief op elk van de opeenvolgende verwerkingsverantwoordelijken?

NOOT – bij HvJ 24 februari 2022, C-175/20

HvJ EU oordeelt over reikwijdte AVG voor verzoeken belastingdienst. (BS-04-05-2022)

NOOT – bij HvJ 28 april 2022, zaak C-319/20

- Consumer organisations may bring actions concerning the protection of personal data - CJEU in Meta Platforms Ireland (C-319/20) (ECLB)
- Standing of Non-Profit Associations or Consumer Associations to File Collective Actions without a Data-Subjects Mandate: Case C-319/20 Meta Platforms (European law blog)

BNC fiche

Fiche: Dataverordening (Kamerstuk 22112, nr. 3395)

CONSULTATIE

- Kader voor een open geldwezen – gegevensuitwisseling en toegang van derden in de financiële sector mogelijk maken, Raadplegingsperiode 10 Mei 2022 - 2 Augustus 2022 (EC)
- Toegang tot voertuiggegevens, -functies en -hulpmiddelen, Feedback- en raadplegingsperiode 29 Maart 2022 - 21 Juni 2022 (EC)

REGELGEVING

- Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende Europese datagovernance en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 (Datagovernanceverordening), 4 mei 2022 (2020/0340 (COD) PE-CONS 85/21)

OVERIG

- Nieuwe EU-brede regels AVG-boetes bedrijven op komst, in: [Nieuws Privacyrecht 2022/78](#)
- Nieuwe EU-brede regels AVG-boetes bedrijven op komst ([AP](#))
- EDPB-guidelines voor gezichtsherkenning door politie en justitie ([AP](#))
- Forse kritiek op naleving AVG, maar is dat wel helemaal terecht? ([Privacyweb](#))
- Consultatie EDPB Guidelines 05/2022 on the use of facial recognition technology in the area of law enforcement, 12 mei 2022 ([EDPB](#))
- Consultatie EDPB Guidelines 04/2022 on the calculation of administrative fines under the GDPR ([EDPB](#))
- EDPB: uitgebreide anti-witwascontroles groot risico voor burgers. ([BS-25-05-2022](#))
- What are the 7 principles of GDPR? ([liberties](#))
Do you know the 7 principles of GDPR and why they are important? Here's what we all need to know about these principles.
- Stelselmatig onderzoek naar personen schendt de privacy, in: [Nieuws Bestuursrecht 2022/114](#)

Gemeenten die 'stelselmatig onderzoek' doen naar burgers overtreden de privacywetgeving. Dat bevestigen de ministers Bruins Slot (Binnenlandse Zaken) en Weerwind (Rechtsbescherming) in een brief aan de Tweede Kamer.

Stelselmatig onderzoek is niet toegestaan aan ambtenaren, zo lang er geen specifieke wettelijke grondslag voor bestaat,' schrijven de ministers. 'Het is evenmin toegestaan dat gemeenteambtenaren gebruikmaken van een privé-account of een fictief account op sociale media om toegang te krijgen tot informatie die niet voor een ieder toegankelijk is.'

Wiki

- [Wiki AVG](#)

EHRM - factsheets en guides

- [Guide to the case-Law of the of the ECHR on dataprotection](#) (december 2021)
- [EHRM Factsheet Personal data protection](#) (januari 2022)

Procesrecht en recht op eerlijk proces

HvJ – ARREST – 19 mei 2022 – zaak C-569/20 – Spetsializirana prokuratura – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:401 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Strafzaak – Aanwezigheidsrecht - Niet verschenen gevlucht persoon – Veroordeling bij verstek - Recht op heropening proces?

Richtlijn (EU) 2016/343. Kan een persoon die is veroordeeld na een proces waarbij hij niet in persoon is verschenen, omdat hij is gevlucht, recht hebben op een nieuw proces overeenkomstig artikel 8, lid 4, tweede zin, en artikel 9 van richtlijn (EU) 2016/343? Hoewel deze persoon in de fase van het vooronderzoek in kennis is gesteld van de tegen hem gerichte aanklacht, is hij gevlucht, zodat hij niet in kennis is gesteld van de definitieve tenlastelegging, noch van de datum en de plaats van de terechtzitting, noch van de gevolgen van het niet-verschijnen.

De verwijzende rechter vraagt zich daarom af welke strekking de voorwaarden hebben die de Uniewetgever in richtlijn 2016/343 verlangt ter waarborging van de rechten van verdediging van deze persoon. In het bijzonder tracht hij vast te stellen of het mogelijk is om de beslissing die is genomen na het proces dat in zijn afwezigheid heeft plaatsgevonden, ten uitvoer te leggen overeenkomstig artikel 8, leden 2 en 3, van deze richtlijn, of dat juist een nieuw proces moet worden georganiseerd overeenkomstig artikel 8, lid 4, tweede zin, en artikel 9 van deze richtlijn.

Het Hof oordeelt dat indien een beklagde niet kan worden gelokaliseerd, hij bij verstek kan worden berecht of veroordeeld. Hij heeft vervolgens wel het recht de procedure ten gronde in zijn aanwezigheid te laten heropenen. Dit recht kan hem echter worden geweigerd indien hij zich opzettelijk aan de berechting heeft onttrokken door te verhinderen dat de autoriteiten hem van de terechtzitting in kennis stelden.

Hof: De artikelen 8 en 9 van richtlijn (EU) 2016/343 moeten aldus worden uitgelegd dat een beklagde die de bevoegde nationale autoriteiten ondanks hun redelijke inspanningen niet hebben kunnen lokaliseren en aan wie die autoriteiten daardoor de informatie betreffende het tegen hem aangespannen proces niet hebben kunnen verstrekken, kan worden berecht en, in voorkomend geval, bij verstek kan worden veroordeeld, maar in dat geval na de kennisgeving van die veroordeling bij verstek in beginsel de mogelijkheid moet hebben om zich rechtstreeks te beroepen op het bij deze richtlijn toegekende recht om het proces te heropenen of toegang te krijgen tot een gelijkwaardige voorziening in rechte, zodat de zaak in zijn aanwezigheid opnieuw ten gronde kan worden behandeld. Dit recht kan aan de betrokkene echter worden ontzegd indien uit nauwkeurige en objectieve aanwijzingen blijkt dat hij voldoende informatie heeft ontvangen om te weten dat tegen hem een proces zou worden gevoerd en hij, door opzettelijke handelingen en met de bedoeling om zich aan de berechting te onttrekken, heeft verhinderd dat de autoriteiten hem tijdig officieel van de terechtzitting in kennis stelden.

REGELGEVING

Wetsvoorstel Verandering van de Grondwet, strekkende tot het opnemen van een bepaling over het recht op een eerlijk proces, nr. 66, item 6 ([35784](#))

LITERATUUR

Marnix van der Vegt, SOLVIT - Europese geschillen oplossen via IMI, in: [Tijdschrift voor Klachtrecht 2022/2.7](#)

SOLVIT is een Europees netwerk in het leven geroepen door de Europese Commissie, dat bemiddelt in geschillen tussen burgers, bedrijven en overheden in andere Europese landen. Er zijn verschillende SOLVIT-centra in alle lidstaten van de Europese Unie, en in de overige landen binnen de EER.¹ Het doel is om problemen op te lossen en duidelijkheid te geven aan Europese burgers en bedrijven. Dit gaat sinds 2008 via het interne markt informatiesysteem (IMI), een beveiligd, meertalig online instrument dat de uitwisseling van informatie vergemakkelijkt tussen overheden die betrokken zijn bij de uitvoering van de Europese wetgeving in de praktijk.

Procesrecht en recht op eerlijk proces – strafrecht

EHRM – VERWIJZING NAAR GROTE KAMER – 6 mei 2022 - Yalcinkaya t. Turkije – [15669/20](#) - persbericht – [statement of facts](#)

Turkse staatsgreep

Artikel 6 EVRM. De zaak betreft het proces en de veroordeling van de heer Yalçinkaya voor zijn lidmaatschap van de FETÖ/PDY. Het proces vond plaats in de nasleep van de poging tot staatsgreep van 15 juli 2016. De zaak is nu verwezen naar de Grote Kamer.

EHRM - factsheets en guides

- [Police arrest and assistance of a lawyer](#) (maart 2022)
- [Guide on article 6 ECHR - right to a fair trial \(criminal limb\)](#) (december 2021)

Rechtsbeginselen EU

HvJ – ARREST – 5 mei 2022 – zaak C-83/20 – BPC Lux 2 e.a. – Portugal – ECLI:EU:C:2022:346 – [persbericht](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Afwikkeling kredietinstellingen – Eigendomsrecht – Omzetting richtlijn

Samenvatting onder: [Financiële markt en diensten, EMU en Bankenunie](#)

Rechtsstaat en rechterlijke macht

EHRM – ARREST – 17 mei 2022 - Simic t. Bosnië-Herzegovina – [persbericht](#) – [arrest](#) - [39764/20](#) – ECLI:CE:ECHR:2022:0517JUD003976420

Boete voor door advocaat tijdens zitting gemaakte grap - Minachting van het gerecht? - Vrijheid van meningsuiting

Samenvatting onder: [Vrijheid van meningsuiting](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 7 maart 2022 (ECER 16.5.22) - [C-190/22](#) - [Presidenza del Consiglio dei Ministri*](#)

Raamovereenkomst – Overeenkomsten voor bepaalde tijd - Rechtspositie vredesrechter

Samenvatting onder: [Arbeid en SZ](#)

NOOT – bij HvJ 22 februari 2022, [C-430/21 \(R.S.\)](#)

H.C.F.J.A. de Waele, Free as a bird? Het Europees Hof van Justitie onderstreept de autonome positie en toetsingsvrijheid van de nationale rechter In: [AA 2022/0395](#)

NOOT – bij HvJ 29 maart 2022, [zaak C-132/20 Getin Noble Bank](#)

Drifting Case-law on Judicial Independence ([Verfassungsblog](#))

WIKI

- [Wiki - Rechtsstaat en rechterlijke macht](#)

EUROPESE COMMISSIE

Commissie stuurt formele kennisgeving aan Hongarije in het kader van de MFK-rechtsstaatverordening ([ECER](#))

OVERIG

What Is the Rule of Law: Definition, History, Examples, Importance, Reports ([liberties](#))

EHRM – factsheets en guides

[Independence of the justice system](#) (maart 2022)

Recht op leven

EHRM – AREST – 19 mei 2022 - Bouras t. Frankrijk – persbericht – arrest – 31754/18 - ECLI:CE:ECHR:2022:0519JUD003175418

Gebruik vuurwapen gerechtvaardigd en noodzakelijk ter verdediging van een persoon tegen onwettig geweld

Samenvatting onder: [Detentie](#)

EHRM – factsheets en guides

[Guide on article 2 ECHR on right to life](#) (december 2021)

Staatssteun

GERECHT EU – ARREST – 4 mei 2022 – zaak T-423/14 RENV – Larko / Commissie – ECLI:EU:T:2022:268 – arrest

Privatisering

Besluit 2014/539/EU. SA.34572 (13/C) (ex 13/NN). Larko is een onderneming die gespecialiseerd is in de winning en verwerking van laterieterts, de winning van bruinkool en de productie van ferronikkel en bijproducten. In maart 2012 is de Europese Commissie in kennis gesteld van een privatiseringsprogramma voor Larko. In april 2012 heeft de Commissie overeenkomstig de regels inzake staatssteun ambtshalve een eerste onderzoek naar die privatisering geopend. In het bestreden besluit heeft de Commissie zich om te beginnen op het standpunt gesteld dat Larko een onderneming in moeilijkheden in de zin van de punten 9 tot en met 11 van de communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden was toen de zes maatregelen in kwestie werden vastgesteld.

De Commissie heeft allereerst het standpunt ingenomen dat de maatregelen nrs. 2 tot en met 4 en 6 staatssteun vormden in de zin van artikel 107, lid 1, VWEU, vervolgens dat deze maatregelen waren vastgesteld in strijd met de in artikel 108, lid 3, VWEU neergelegde verplichtingen inzake kennisgeving en inzake het verbod op tenuitvoerlegging, en ten slotte dat die maatregelen met de interne markt onverenigbare steun vormden die moest worden teruggevorderd in de zin van artikel 14, lid 1, van verordening (EG) nr. 659/1999. De Commissie was tevens van mening dat twee andere maatregelen – de maatregelen nrs. 1 en 5, die respectievelijk betrekking hadden op de niet-inning van een schuld aan het ministerie van Financiën en op twee staatsgaranties geen staatssteun vormden. Het betreft een verzoek tot gedeeltelijke nietigverklaring van besluit 2014/539/EU betreffende de door Griekenland toegekende staatssteun ten gunste van de Larco. Het Gerecht verwerpt het beroep.

GERECHT EU – ARREST – 4 mei 2022 – zaak T-718/20 – Wizz Air Hungary / Commission – ECLI:EU:T:2022:276 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Staatssteun – Luchtvaartmaatschappij – Verenigbaarheid met de interne markt

Besluit C(2020) 1160 final. SA.56244 (2020/N). Het Gerecht bevestigt het besluit van de Commissie tot goedkeuring van de reddingssteun van 36 660 000 EUR die Roemenië aan luchtvaartmaatschappij TAROM heeft toegekend. Deze steun is verenigbaar met de interne markt, aangezien hij bedoeld is om de sociale tegenspoed te voorkomen die een onderbreking van de dienstverlening van TAROM en dus van de connectiviteit van de Roemeense regio's zou kunnen veroorzaken. Het Gerecht verwerpt het beroep.

GERECHT EU – ARREST – 18 mei 2022 – zaak T-577/20 – Ryanair / Commissie – ECLI:EU:T:2022:301 – [persbericht](#) – [arrest](#)

Steun – Luchtvaartmaatschappij – Besluit Europese Commissie

Artikel 107, lid 3, onder c, VWEU. Het Gerecht van de Europese Unie bevestigt dat de Duitse reddingssteun voor Condor verenigbaar is met het Unierecht. Het feit dat de financiële moeilijkheden van Condor te wijten waren aan de liquidatie van Thomas Cook Group stond er niet aan in de weg dat de Commissie deze steun goedkeurde.

OVERIG

Europese Commissie bouwt de Tijdelijke kaderregeling voor staatssteun COVID-19 verder af ([ECER](#))

Strafrecht

HvJ – ARREST – 12 mei 2022 – zaak C-505/20 – R.R. en J.G. – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:376 – [geen conclusie](#) – [arrest](#)

Bevriezing en confiscatie van hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven – Derde te goeder trouw

Richtlijn 2014/42/EU. Dit verzoek is ingediend in het kader van een strafrechtelijke procedure waarin R.R. en J.G., die ten aanzien van deze procedure derden zijn, de verwijzende rechter hebben verzocht om teruggave van hun voorwerpen die tijdens de voorbereidende fase van die procedure in beslag zijn genomen.

Hof: Artikel 8, lid 1, van richtlijn 2014/42/EU verzet zich tegen een nationale regeling op grond waarvan bij de inbeslagneming van voorwerpen als vermoedelijk hulpmiddel of vermoedelijke opbrengst van een strafbaar feit de eigenaar van deze voorwerpen, die een derde te goeder trouw is, tijdens de gerechtelijke fase van de strafrechtelijke procedure niet het recht heeft om bij de bevoegde rechter een verzoek tot teruggave van die voorwerpen in te dienen.

Artikel 4, lid 1, van richtlijn 2014/42 verzet zich niet tegen een nationale regeling die in de weg staat aan de confiscatie van een voorwerp dat toebehoort aan een derde te goeder trouw en dat als hulpmiddel bij een strafbaar feit is gebruikt, ook wanneer dit voorwerp door die derde permanent ter beschikking van de verdachte is gesteld.

- B** EU-Hof: een derde moet in de gerechtelijke fase van een strafrechtelijke procedure kunnen verzoeken om teruggave van een in beslag genomen voorwerp ([ECER](#))
- B** HvJ EU: derde moet in de gerechtelijke fase van een strafrechtelijke procedure kunnen verzoeken om teruggave van een in beslag genomen voorwerp. ([BS-24-05-2022](#))

HvJ – CONCLUSIE A-G CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA – 19 mei 2022 – zaak C-180/21 – Inspektor v Inspektorata kam Visshia sadeben savet – Bulgarije – ECLI:EU:C:2022:406 – conclusie

Slachtoffer wordt verdachte in zelfde procedure – Civiele procedure over lange duur van procedure - Gebruik van persoonsgegevens

Samenvatting onder: Privacy en persoonsgegevens

RECHTSPRAAK NL - Hoge Raad – 22 april 2022 - ECLI:NL:HR:2022:612

Kan bij Nederlandse rechter worden geklaagd over inbeslagneming van servers in Frankrijk? (BS-05-05-2022)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 18 maart 2022 (ECER 17.5.22) - C-209/22 - Rayonna prokuratura*

Recht op informatie – Recht op een advocaat - Verdovende middelen - Rechterlijke toetsing van dwangmaatregelen in strafrechtelijke onderzoeken

Richtlijn 2012/13/EU. Richtlijn 2013/48/EU. De politie heeft de bestuurder van een auto een stopteken gegeven. De passagiers verklaarden tegenover de politie in het bezit te zijn van verdovende middelen. De politieambtenaar ging over tot een lichamelijk onderzoek van één van de passagiers. Hiervan maakte hij proces-verbaal op overeenkomstig het model van een proces-verbaal inzake fouillering en inbeslagname in spoedeisende gevallen met rechterlijke machtiging achteraf. Volgens de verwijzende rechter heeft de fouillering en inbeslagname plaatsgehad zonder dat aan de gefouilleerde persoon een status is toegekend op basis waarvan hij de mogelijkheid zou hebben om zich op de rechten van verdediging te beroepen (zoals het recht op informatie en het recht op een advocaat). Het verzuim om de betrokkene een bepaalde status toe te kennen en de schending van zijn rechten die hieruit in de visie van de verwijzende rechter voortvloeit, hebben geleid tot deze prejudiciële verwijzing.

De vraag is o.a. of de dwangmaatregelen die zijn aangewend in de vorm van fouillering en inbeslagname, binnen de werkingssfeer vallen van richtlijn 2013/48/EU en richtlijn 2012/13/EU.

OVERIG

- Europol-verslag over crimineel gebruik van cryptovaluta. (BS-06-05-2022)
- Eerste gezamenlijke onderzoeksteam met EOM. (BS-06-05-2022)
- Advies Europees economisch en sociaal comité over voorstellen voor digitalisering van grensoverschrijdende justitiële samenwerking (SOC)
- Artikel: Het gebruik van resultaten uit de EncroChat-hack in de Duitse strafrechtspleging. (BS-16-05-2022)
- Europese Commissie stelt voor om de regels inzake de ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen aan te scherpen (ECER)

EHRM – factsheets en guides

- Domestic violence (maart 2022)
- Police arrest and assistance of a lawyer (maart 2022)
- Protection of minors (maart 2022)
- Secret detention sites (maart 2019)
- Trafficking in human beings (februari 2022)
- Violence against women (maart 2021)

- [Guide on article 7 ECHR - no punishment without law: the principle that only the law can define a crime and prescribe a penalty](#) (december 2021)

-

Terrorisme en witwassen

RECHTSPRAAK NL - Hoge Raad - 10 mei 2022 - [ECLI:NL:HR:2022:595](#)

Passagierscontrole op Schiphol - Aangifte contant geld – “Verlaten EU”

Verordening (EG) 1889/2005. Opzettelijk niet voldoen aan verplichting tot doen van aangifte van contant geld a.b.i. in art. 3 Verordening (EG) 1889/2005 door bij passagierscontrole op Schiphol in kleding en handbagage geldbedrag van € 40.735 te vervoeren, art. 10:1.4 en 10:1.5 (oud) Adw. “Verliet” verdachte EU toen bij veiligheidscheck van passagiers op Schiphol liquide middelen werden aangetroffen? Voor betekenis van de woorden “die de Gemeenschap (...) verlaat” in art. 3.1 Verordening 1889/2005 is rechtspraak van HvJ van belang waarin uitleg is gegeven aan art. 3.1 Verordening 1889/2005 (ECLI:EU:C:2017:341). Opvatting dat aangifteplicht die o.g.v. art. 3.1 Verordening 1889/2005 geldt bij het verlaten van EU, eerst ontstaat nadat natuurlijke persoon die de liquide middelen vervoert de buitengrenzen van EU heeft overschreden, is onjuist. Uit juridisch kader volgt dat aangifte door natuurlijke persoon bij bevoegde autoriteiten van lidstaat via welke de bewuste liquide middelen EU verlaten, moet geschieden voorafgaand aan het moment dat natuurlijke persoon het grondgebied van EU daadwerkelijk verlaat. Volgt verwerping

- [Wanneer "verlaat" je de EU? \(BS-25-05-2022\)](#)

Verkiezingen en kiesrecht

OVERIG

- Advies nr. 1/2022 (uitgebracht krachtens artikel 287, lid 4, VWEU) over het voorstel van de Commissie voor een verordening betreffende het statuut en de financiering van Europese politieke partijen en Europese politieke stichtingen ([PB C 182 van 4.5.2022](#))
- Europees Parlement doet voorstel voor hervorming Europese verkiezingen ([ECER](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Guide on Article 3 of Protocol No. 1 to the ECHR - right to free elections](#) (december 2021)

Vervoer en reizen

HvJ – ARREST – 3 mei 2022 – zaak C-453/20 – CityRail – Tsjechië – Grote Kamer – [ECLI:EU:C:2022:341](#) – [conclusie](#) – [arrest](#)

Ontvankelijkheid prejudiciële verwijzing - Begrip nationale rechterlijke instantie – Criteria – Toezichthoudende instantie voor de spoorwegsector – Heffingen voor gebruik goederenperrons

Samenvatting onder: [Prejudiciële procedure HvJ](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Bulgarije – 22 maart 2022 (ECER 13.5.22) - [C-227/22](#) - [Regionalna direksia „Avtomobilna administratsia“ Pleven*](#)

Rijbewijs – Extra medische onderzoeken tbv geschiktheid

Richtlijn 2006/126/EG. De vraag is o.a. of de bepalingen van richtlijn 2006/126 de lidstaten toestaan om van bestuurders van voertuigen van de categorieën C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E te verlangen dat zij zich onderwerpen aan medische onderzoeken om hun psychische en geestelijke geschiktheid te laten vaststellen, met tussenpozen die korter zijn dan de geldigheidsduur van het rijbewijs, en om in dat verband een afzonderlijk document te verlangen waaruit die geschiktheid blijkt, dan wel of het bezit van een geldig rijbewijs tevens de psychische en geestelijke geschiktheid van de bestuurder bewijst, aangezien deze geschiktheid reeds bij de eerste afgifte of verlenging van het rijbewijs is vastgesteld.

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Italië – 7 maart 2022 (ECER 9.5.2022) – [C-186/22](#) – [Sad Trasporto Locale](#)

Concessies - Personenvervoerdiensten – Spoorweg- en kabelbaaninstallaties

Samenvatting onder: [Aanbesteding en overheidsopdrachten](#)

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Duitsland – 25 maart 2022 (ECER 30.5.2022) – [C-246/22](#) – [Staatsanwaltschaft Köln et Bundesamt für Güterverkehr*](#)

Containervervoer – Cabotageritten – Preferentiële behandeling van gecombineerd vervoer

Verordening (EG) nr. 1072/2009. Richtlijn 92/106/EEG. Beroep tegen een besluit tot oplegging van een bestuursrechtelijke boete die is opgelegd na controles ter plaatse te hebben verricht bij een onderneming in Ludwigshafen. In ten minste 57 gevallen zouden lege containers zijn vervoerd die niet onder de preferentiële behandeling van het gecombineerd vervoer vallen en dus cabotageritten waren.

Maakt het vervoer van lege containers onlosmakelijk deel uit van het vervoer van geladen containers, zodat het vervoer van lege containers mede onder de preferentiële behandeling van het vervoer van volle containers valt voor zover deze in het kader van het gecombineerd vervoer zijn vrijgesteld van de cabotagebepalingen.

CONSULTATIE

- Internationaal goederen- en passagiersvervoer – vergroting van het aandeel van het spoorverkeer, Raadplegingsperiode 30 Maart 2022 - 22 Juni 2022 ([EC](#))
- Toegang tot voertuiggegevens, -functies en -hulpmiddelen, Feedback- en raadplegingsperiode 29 Maart 2022 - 21 Juni 2022 ([EC](#))
- Europees Agentschap voor maritieme veiligheid – nieuw mandaat, Raadplegingsperiode 28 Maart 2022 - 20 Juni 2022 ([EC](#))

OVERIG

Europese Commissie presenteert noodplan voor vervoer ([ECER](#))

Verzekeringen

EHRM – ONTVANKELIJKHEIDSBELISSING – 26 april 2022 - De Kok t. Nederland – persbericht 19.5.22 – beslissing - 1443/19 - ECLI:CE:ECHR:2022:0426DEC000144319

Verplichte basiszorgverzekering

Samenvatting onder: Arbeid en sociaal recht

PREJUDICIËLE VERWIJZING – Portugal – 8 april 2022 (ECER 31.5.2022) – C-263/22 – Ocidental – Companhia Portuguesa de Seguros de Vida*

Verzekeringsovereenkomst – Oneerlijke bedingen - Nietigheid overeenkomst

Samenvatting onder: Consumenten

Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid

EHRM – ARREST - 3 mei 2022 - Bumbes t. Roemenië – persbericht – arrest – 18079/15 - ECLI:CE:ECHR:2022:0503JUD001807915

Protest tegen openen van mijnen in UNESCO werelderfgoed – Geldboete – Inbreuk vrijheid van meningsuiting

Artikel 10 EVRM. Artikel 11 EVRM. Klager is een bekende activist. Hij protesteert tegen het plan om goud- en zilverbijlen te openen in een gebied dat UNESCO werelderfgoed is. Klager ketent zichzelf met drie andere activisten vast aan het hek van een overheidsgebouw, terwijl zij bordjes ophouden. Zij vertrekken niet als de politie dat verzoekt. Uiteindelijk zaagt de politie het hek open en klager en de andere activisten worden afgevoerd. Klager krijgt in het politiebureau een geldboete van omgekeerd ongeveer € 113,= voor het overtreden van bepaalde regels in het kader van sociaal samenleven en schending van de openbare orde. Klager gaat bij de nationale rechter in beroep tegen de boete. Het beroep wordt zowel in eerste aanleg als in hoger beroep afgewezen. Later stemt het parlement, na breed protest, alsnog tegen het plan om de goud- en zilverbijlen te openen.

Het EHRM overweegt dat met de boete een inbreuk is gemaakt op de vrijheid van meningsuiting van klager, omdat de boete niet enkel zag op zijn gedragingen, maar ook op zijn poging om een boodschap over te brengen. Met de nationale wetten die van toepassing zijn kan elke openbare bijeenkomst waarvoor voorafgaand aan de bijeenkomst geen toestemming is gekregen, onwettig worden verklaard, waaronder ook het protest van klager. Het voorkomen van openbare onrust vindt het EHRM wel een legitiem doel voor dergelijke regels, maar het acht de onderhavige inbreuk op de vrijheid van meningsuiting niet noodzakelijk in een democratische samenleving, waardoor artikel 10 in het licht van artikel 11 EVRM is geschonden.

EHRM – ARREST – 5 mei 2022 – Mesic t. Kroatië – persbericht – arrest – 19362/18 - ECLI:CE:ECHR:2022:0505JUD001936218

Smaadprocedure – Onredelijk lange duur procedure

Artikel 6 EVRM. Artikel 10 EVRM. De zaak betreft een civiele procedure wegens smaad waarin klager – een voormalige president van Kroatië – door de Kroatische rechtbanken was veroordeeld tot betaling van ongeveer 6.660 euro aan een advocaat van Kroatische afkomst die in Frankrijk werkzaam is, wegens het schaden van zijn reputatie. Het hof oordeelt dat de verklaring van de heer Mesic niet alleen de reputatie van de advocaat had geschaad, maar ook een daadwerkelijk afschrikkend effect had kunnen hebben op de uitoefening van zijn professionele taken. Het toekennen van schadevergoeding was dan ook een passende sanctie om dat effect te neutraliseren en evenredig aan het doel de reputatie van de advocaat te beschermen. Geen

schending van artikel 10 EVRM. Voorts oordeelt het Hof dat de duur van de procedure buitensporig is geweest en niet voldoet aan de eis van "redelijke termijn". Het Hof oordeelt daarom dat artikel 6 EVRM is geschonden.

EHRM – ARREST – 24 mei 2022 – Pretorian t. Roemenië - [persbericht](#) – [arrest](#) - [45014/16](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0524JUD004501416](#)

Krantenartikel over politicus – Afweging belangen – Geen schending

Artikel 10 EVRM. Klager schrijft voor een weekblad twee artikelen over een politicus. Vanwege laster en/of smaad start de politicus een civiele zaak tegen klager. De Roemeense rechtbank geeft de politicus gelijk en oordeelt dat klager waardeoordelen heeft opgetekend zonder dat daar enige feitelijke basis voor was en daarnaast vulgaire taal heeft gebruikt, waardoor artikel 10 EVRM geen bescherming vormde. De politicus krijgt een schadevergoeding en het weekblad moet de beslissing van de rechtbank publiceren. Deze uitspraak blijft in hoger beroep in stand. Klager vindt dat de beslissing van de nationale rechters zijn recht op vrijheid van meningsuiting als bedoeld in artikel 10 EVRM heeft geschonden.

Het EHRM overweegt als volgt. De aanval van klager op de politicus was zo ernstig, dat artikel 8 EVRM (recht op privé-en familielevens) in het geding kwam. De nationale rechter heeft de belangen tegen elkaar afgewogen en heeft geoordeeld dat bepaalde uitlatingen in de artikelen buitensporig waren, een inbreuk vormen op het privéleven van de politicus en diens eer en reputatie hebben geschaad. De twee artikelen zagen wel op een onderwerp van algemeen belang, omdat de politicus een publiek figuur was. De nationale rechter heeft de uitlatingen van klager op basis van de jurisprudentie van het EHRM beoordeeld.

Het EHRM is het met de nationale rechters eens dat bepaalde, voornamelijk seksuele uitlatingen in het tweede artikel beledigend en buitensporig waren. Ook is er een roddel verspreid zonder dat er een feitelijke basis was voor deze serieuze en stigmatiserende beschuldiging. Verder sluit het EHRM zich aan bij het oordeel van de nationale rechters dat de aanvallen van klager niet gerechtvaardigd worden door provocaties van de politicus. Tot slot is de straf niet buitenproportioneel, nu die relatief mild is en heeft deze geen onderdrukkend effect op het uitoefenen van de vrijheden van klager.

Concluderend hebben de nationale rechters de conflicterende rechten op basis van de criteria van het EHRM afgewogen, hebben ze relevante en voldoende redenen gegeven waarom de straf noodzakelijk was in een democratische samenleving en hebben ze aangegeven dat er redelijke proportionaliteit is tussen de straf en het legitieme doel dat daarmee werd beoogd. Artikel 10 EVRM is dus niet geschonden.

EHRM – ARREST – Simic t. Bosnië-Herzegovina – 17 mei 2022 - [persbericht](#) – [arrest](#) - [39764/20](#) – [ECLI:CE:ECHR:2022:0517JUD003976420](#)

Boete voor door advocaat tijdens zitting gemaakte grap - Minachting van het gerecht? - Vrijheid van meningsuiting

Artikel 10 EVRM. De zaak gaat over een grap die klager, een advocaat, in de rechtbank vertelde ter illustratie van zijn kritiek op de procedure waarin hij een cliënt vertegenwoordigde. Als gevolg daarvan kreeg hij een boete wegens minachting van de rechtbank. Het Hof oordeelde met name dat onvoldoende was gekeken naar de context waarin de grap en kritische opmerkingen waren gemaakt en dat geen relevante en voldoende redenen waren gegeven om de inmenging in het recht van klager op vrijheid van meningsuiting te rechtvaardigen. De grap van klager, die alleen in de rechtszaal werd gemaakt en niet in de media, was bedoeld als kritiek op de manier waarop de bewijsregels waren toegepast in de zaak die hij verdedigde en was niet bedoeld om de leden van de rechtbank te minachten. Schending artikel 10 EVRM.

EHRM – ARREST – 31 mei 2022 - Taner Kilic (no.2) t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest](#) – [208/18](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0531JUD000020818](#)

Detentie van voorzitter Amnesty International – Redelijke verdenking?

Samenvatting onder: [Detentie](#)

RECHTSPRAAK LIDSTATEN

Kumlin v Jonsson. Judge dismisses jurisdiction for most of Swedish businessman’s libel claim, defusing what is said to be a SLAPP suit. ([GAVL](#))

NOOT – bij HvJ EU 15 maart 2022, [C-302/20](#)

Grote Kamer HvJ EU over voorwetenschap & informatie die concreet is. ([BS-31-05-2022](#))

EUROPESE COMMISSIE

Aanbeveling (EU) 2022/758 van de Commissie van 27 april 2022 over de wijze waarop journalisten en mensenrechtenverdedigers die betrokken zijn bij publieke participatie kunnen worden beschermd tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures (“strategische rechtszaken tegen publieke participatie”), [PbEU L 138/30](#)

OVERIG

- SLAPPs: A real problem or a defendant’s wildcard? – Iain Wilson ([Inform](#))
- EU silences Russian state media: a step in the wrong direction – Dirk Voorhoof ([Inform](#))
- What Is Free Speech Absolutism? Who Is A Free Speech Absolutist? Examples, Pros And Cons ([liberties](#))

EHRM – factsheets en guides

- [Hate speech](#) (februari 2022)
- [Protection of journalistic sources](#) (december 2021)
- [Protection of reputation](#) (maart 2022)
- [Guide on article 10 ECHR - freedom of expression](#) (april 2021)

Vrijheid van vereniging

EHRM – ARREST – 5 mei 2022 - Vlahov t. Kroatië – [persbericht](#) - [arrest](#) - [31163/13](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0505JUD003116313](#)

Veroordeling vakbondsvertegenwoordiger voor weigeren van leden – Schending artikel 11 EVRM

Artikel 11 EVRM. De zaak betreft het recht van vakbonden om hun lidmaatschap te controleren ten opzichte van het recht op vrijheid van vereniging van aspirant-leden. De klager, een vakbondsafgevaardigde, stelt dat zijn veroordeling wegens het verhinderen van 15 kandidaat-leden om lid te worden van zijn vakbond willekeurig was en in strijd is met artikel 11 EVRM (vrijheid van vereniging).

Het Hof herhaalt meerdere relevante beginselen, waaronder het beginsel dat vakbonden het recht hebben om hun lidmaatschap te controleren, maar dat een evenwicht moet worden gevonden om een eerlijke behandeling te garanderen en misbruik van een machtspositie te voorkomen.

Het Hof is van oordeel dat de nationale rechter in het licht van die beginselen niet heeft uitgelegd waarom de klager met de weigering van het lidmaatschap in de visie van de rechtbank onrechtmatig had gehandeld: het besluit was niet gedetailleerd genoeg en er was niet nader ingegaan op klagers argument dat hij als vakbondsvertegenwoordiger het recht had om maatregelen te nemen ter bescherming van de belangen van de bestaande leden, die destijds het lidmaatschap (in geval toetreding van de aspirant leden) niet hadden willen verlengen. Verder werd zijn verzoek om getuigenverklaringen over een intern geschil binnen de vakbond te horen, afgedaan als irrelevant. Artikel 11 EVRM is geschonden.

 Lawfare et libertés syndicales (libertés cheries)

EHRM – ARREST – 24 mei 2022 - Alici e.a. t. Turkije – [persbericht](#) – [arrest](#) - [70098/12](#) - [ECLI:CE:ECHR:2022:0524JUD007009812](#)

Schending artikel 5 en 11 EVRM (recht op vrijheid en veiligheid en recht op vrijheid van vergadering en vereniging).

Artikel 5 EVRM. Artikel 11 EVRM. Klagers zijn 22 Turken die op 27 mei 2012 met een bus op weg waren naar Ankara om daar een demonstratie bij te wonen. De bus werd gestopt door politieagenten en de klagers werd verteld dat de demonstratie was verboden. De agenten vroegen de klagers terug naar huis te gaan. Toen de klagers weigerden huiswaarts te keren en weigerden zich te identificeren, werden ze meegenomen naar het politiebureau. De klagers zijn op 27 mei 2012 om 23.45 uur gearresteerd en pas de volgende dag om 14.50 uur weer vrijgelaten. De klagers stellen dat hun vrijheidsbeneming onrechtmatig was. Bovendien stellen zij dat hun demonstratierecht is geschonden.

Ten aanzien van de vrijheidsbeneming overweegt het hof als volgt. Ondanks dat de klagers volgens de autoriteiten naar het politiebureau zijn overgebracht om hun identiteit te achterhalen, is duidelijk dat de voornaamste reden voor hun arrestatie was hen te beletten naar Ankara te reizen om daar de verboden demonstratie bij te wonen. De identiteit van de klagers is namelijk reeds om 4.50 uur 's ochtends achterhaald, terwijl zij pas om 14.50 uur weer in vrijheid zijn gesteld. De arrestatie en voortdurende detentie levert aldus een schending op van artikel 5 EVRM.

Ten aanzien van de vermeende schending van het recht op vereniging en vergadering overweegt het hof als volgt. Autoriteiten hebben de plicht om gepaste maatregelen te nemen om te zorgen dat demonstraties vreedzaam en veilig verlopen. De gevangenneming van de klagers, die in feite plaatsvond om hen ervan te weerhouden naar de demonstratie in Ankara te gaan, was echter disproportioneel en niet noodzakelijk om ongeregelde heden te voorkomen en de veiligheid van anderen te waarborgen (de legitieme doelen die door de autoriteiten naar voren zijn gebracht om hun handelen te rechtvaardigen). Het hof concludeert dan ook dat sprake is van een schending van artikel 11 EVRM.

EHRM – factsheets en guides

- [Guide on the case-law of the ECHR on mass protests](#) (december 2021)
- [Guide on article 11 ECHR - freedom of assembly and association](#) (december 2021)

Deel II – Algemeen

- Algemene Rekenkamer start onderzoek naar de uitvoering van EU-regelgeving in Nederland. ([BS-03-05-2022](#))
- Europese Commissie publiceert EU Justice Scoreboard. ([BS-24-05-2022](#))

Cursus en opleiding

Studiemateriaal over Europees recht gratis online beschikbaar; links naar EJTN, ERA en HELP ([Intro](#))

Raad van Europa-Online cursussen over mensenrechten met focus op EVRM ([Help](#))

Introduction to the European Convention on Human Rights”, a 5-hour interactive training course aimed at legal professionals, public authorities, civil society and students.

Overzicht van trainingen op het gebied van Europees Strafrecht ([Bijzonder Strafrecht](#))

Dit overzicht staat ook op de [Wikipagina Cursus en opleiding Europees en Internationaal recht](#)

Datum	Onderwerp	Titel
e-learning	Grondrechten	De horizontale directe werking (HDW) van EU Grondrechten; De toepassing van grondrechten tussen private partijen, een dagdeel
e-learning	EU Handvest	Toepasselijkheid van EU Grondrechten Digitale zelfstudiemodule over artikel 51 EU Handvest van de Grondrechten, SSR
e-learning	straf	The European Arrest Warrant: 10 Key Questions for Defence Counsel, specialised e-learning course, ERA
e-learning	IE	How to make the best use of the case law of the CJEU on EU copyright in your legal practice? Ten questions on European copyright law, ERA
e-learning	algemeen	The Preliminary Reference Procedure before the CJEU, ERA
webcollege	algemeen	Gratis webcolleges EU-recht beschikbaar op MIJN SSR: Webcolleges EU en haar invloed op het Nederlandse rechtssysteem
webcollege	asiel & migratie	SSR webcollege ‘Procedurerichtlijn, het rechterlijk toetsingskader
webcollege	erfrecht	Europese erfrechtverordening, via SSR.nl (alléén voor de rechtspraak)

Datum	Onderwerp	Titel
webcollege	EVRM	Gratis webcollege door docenten Prof. mr. Egbert Myjer en Prof. mr. Martin Kuijer over het EVRM
webcollege	ASIEL & MIGRATIE	Associatierecht EEG-Turkije, Stichting migratierecht
webcollege	STRAFRECHT	Webinar: EHRM Keskin & rechterlijke beoordeling van getuigenverzoeken
14 juni 2022	ASIEL & MIGRATIE	Bijeenkomst werkgroep rechtsbijstand vreemdelingenzaken , Stichting migratierecht, 12.30 uur tot 17.40 uur, Amersfoort. Het eerste deel gaat over het toenemend gebruik van mensenrechten en het idee van 'integratie' bij het Hof van Justitie EU. Andere onderwerpen zijn medische verblijfsgronden, nationaliteitsrecht en
16 en 17 juni 2022	AVG	<u>The Future of Data Protection: Effective enforcement in the digital world</u> , EDPS, Brussel
20-21 juni 2022	Staatsteun	<u>Seminar State Aid (ERA/SSR)</u> , Utrecht Doelgroep: Nederlandse rechters, stagiairs en trainees nationale rechters en gerechtsmedewerkers van Nederlandse rechtbanken - programma - Online aanmeldformulier Deadline: Vrijdag 20 Mei 2022
22 en 23 juni 2022	EHRM	<u>Conference on Systemic Non-Implementation of ECtHR Judgments</u>
23 en 24 juni 2022	IPR	<u>JPrivIntL-SMU Virtual Conference on Conflicts of Jurisdiction</u>
8 sep 2022	IPR; FAMILIE	<u>What's New in EU Family Law?</u> Hybrid Conference – European Parliament Brussels and Online, 13.00- 16.00 uur
9 en 10 sep 2022	IPR	Save the date: University of Bonn/HCCH Conference “ <u>The HCCH 2019 Judgments Convention: Cornerstones – Prospects – Outlook</u> ”, Bonn University, Germany

Nieuwsbrieven

Algemeen

- [EUR-Alert jurisprudentienieuwsbrief van het Belgische GCE-netwerk \(INTRO\)](#)
- [Brussels law societies](#)
- [Information note ECHR](#)

Bestuursrecht

- [Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak](#)

Dataproductie

- [European data protection supervisor \(EDPS\) nieuwsbrief](#)

Strafrecht

- Nieuwsbrieven (Europees) Strafrecht , o.a. over cybercrime, ([Bijzonder Strafrecht](#))

Vreemdelingenrecht

- [EASO \(European asylum support office\)](#)
- [Centrum voor Migratierecht van de Radboud Universiteit Nijmegen: CJEU Overview of judgments and pending cases](#)
[NEMIS: newsletter on European migration issues](#)
[NEAIS: newsletter on European asylum issues](#)
[NEFIS: newsletter on European free movement issues](#)

Databank op het gebied van asiel: www.dicta.eu

NL zaken bij het HvJEU

Datum	Zaak-nr.	Naam	NL Prejudiciële verwijzing	Conclusie HvJ	Arrest HvJ	Einduitspraak	Onderwerp
5-5	C-189/21	R. en R.	ECLI:NL:CBB:2021:311		ECLI:EU:C:2022:360		Landbouw

NL prejudiciële verwijzingen

Een volledig overzicht van Nederlandse prejudiciële verwijzingen wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl en staat op de Wiki [Prejudiciële procedure bij het Hof van Justitie EU](#).

Een overzicht van *alle* prejudiciële verwijzingen uit alle lidstaten is te vinden op de [website van het Expertisecentrum Europees recht van het Ministerie van buitenlandse zaken](#) of in de [Databank van het HvJ](#) (curia-website).

3.5.22	CBb	ECLI:NL:CBB:2022:214	Gewas-beschermingsmiddelen Dagonis
3.5.22	CBb	ECLI:NL:CBB:2022:215	Gewas-beschermingsmiddelen Closer
3.5.22	CBb	ECLI:NL:CBB:2022:217	Gewas-beschermings-middelen Pitcher

NL zaken bij het EHRM

Een volledig overzicht van Nederlandse zaken bij het EHRM wordt apart gepubliceerd op rechtspraak.nl.

Datum	Naam	nummer	Onderwerp	
26.4.22 Persbericht 19.5.22	De Kok t. Nederland	1443/19	Verplichte basiszorgverzekering	ontvankelijkheidsbeslissing
5.5.22	V.A. e.a. t. Italië en Nederland	48062/19	Dublinverordening	Strike-out

Verzoeken Protocol no. 16 EVRM

Een advies kan alleen worden gevraagd in het kader van een bij de nationale rechter aanhangige zaak. Het al dan niet in behandeling nemen van het verzoek staat ter beoordeling van de rechtbank. Een panel van vijf rechters beslist of het verzoek wordt ingewilligd en motiveert de redenen voor elke weigering.

Adviezen, gegeven door de Grote Kamer, zijn gemotiveerd en niet bindend. De adviezen worden gepubliceerd en meegedeeld aan de verzoekende rechterlijke instantie en aan de betrokken Hoge Verdragsluitende Partij. Rechters hebben het recht een afzonderlijk advies uit te brengen. Het panel en de Grote Kamer omvatten ambtshalve de rechter die is gekozen voor de Hoge Verdragsluitende Partij waartoe het verzoekende gerecht behoort.

Het doel van Protocol nr. 16 is om de interactie tussen het Hof en de nationale autoriteiten te versterken en daardoor de uitvoering van de rechten en vrijheden van het Verdrag te versterken.

Zie ook: Toon Moonen & Laurens Lavrysen, 'Abstract but Concrete, or Concrete but Abstract? A Guide to the Nature of Advisory Opinions under Protocol No 16 to the ECHR', Human Rights Law Review, 2021, Vol. 21, Issue 3, pp. 752–785.

Datum	Land	Onderwerp	Artikel	Advisory opinion
19.4.21	Frankrijk	Jagersvereniging	Artikel 1, Eerste Protocol EVRM	<u>Persbericht 2.6.21</u> Zaak wordt behandeld P16-2021-002
11.3.21	Armenië	Politiebehandeling; verjaring marteling – uitvoering EHRM arrest	Artikelen 3 en 7 EVRM	<u>ADVISORY OPINION</u> 26.4.2022 <u>Persbericht 12.5.21:</u> zaak wordt behandeld P16-2021-001
19.11.20	Slowakije	Onderzoek naar misdaden door de politie	Artikelen 2, 3 en 6 EVRM.	<u>Persbericht:</u> afwijzing van het verzoek 1.3.2021 <u>persbericht</u> (4.12.2020)

5.11.20	Litouwen	Afzettingsprocedure parlementslid	Artikel 3, Eerste Protocol EVRM	<u>ADVISORY OPINION</u> 8.4.2022 <u>persbericht</u> Persbericht: zaak wordt behandeld 28.1.21 <u>persbericht (11.12.2020)</u>
2.8.19	Armenië	Geen straf zonder wet - Terugwerkende kracht van een strafbepaling – Verwijzing naar andere bepaling	Artikel 7 EVRM	29.5.2020 <u>Advisory opinion</u> <u>persbericht</u>
12.10.18	Frankrijk	Draagmoederschap; geboorteregister	Artikel 8 EVRM	10.4.2019 <u>Advisory opinion</u> <u>Persbericht</u> 26.6.2014 <u>Menneson t. Frankrijk</u>